

J. de Deckers Rym-oeffeningen, verdeelt in dry boecken, vervattende gedichten van verscheyden styl en stoffe

<https://hdl.handle.net/1874/203566>

TWEEDE BOECK
DER RYM-OEFFENINGEN
VAN
J. DE DECKER,
VERVATTENDE
SYNE PUNTDICHTEN,
VERDEELT IN TWEE BOECKEN.

Aan den Leser.

Ergy voortvaert, Leser, of dieper intreed, hoor my eens spreken: hier worden u aangeboden een deel korte rymen onder den titel van Punt-dichten; de Grieken en Latynen doopen de sulke met den name van Epigrammata; soo veel geseyt als Opschriften; om dies-wille dat hunne beelden, graf-steden, gebouwen, &c. soo iet wat in 't korte 't zy in rym of prose plachten in 't voorhoofd te dragen, meer endeels tot lofstreckende van hunne goden, helden en doorluchtige mannen: doch alsoo 't gemeen leven niet soo vrugtbaer en is in deugden als in gebreken, en dusdanige wijze van schrijven allengskens veel meer gebruykt is geworden om dese te berispen als om gene te roemen, en dienvolgens door den bank meer laekt als looft, meer kuyft als kust, meer steekt als streelt; soo vinde ick bequamer den titel van Punt-dichten als den lasten naem van Opschriften; en te meer noch om dat dese dichten (gelijck als al wat punt heeft) aen 't ende meest seberp zijn, en voornaemelyk in den staert het angelken voeren of immer's beboorten te voeren, waer met sy de gebreken of quade gebruycken prikelen. Ik segge de gebreken, Leser, niet de personen, en ver soeke dat gy't ook soo verstaet; want dit's de voornaemste reden waerom ik u hier aenspreeke: wy hebben 't hier slechts op de menschelijke verdorventheyd; niet op de menschen, op de seden in 't gemeen, niet op iemand in 't besonder, en dat onder versierde en (om alle stoffe tot aenstoot te weeren) by ons ongebruykelicke namen, ja veeltijds onder een vagum individuum, eenen iemand, ick en wete selve niet wien: de gene dan, die my hier soude willen doen spelen op desen of genen, op Pieter of Paulus, soude sich selven groffelick bedriegen, en my groot ongelijck doen; zijt versiekert, Leser, dat ick niemand en meene noch hier noch elders, niemand die leeft, oock niet met gedachten, 't en ware somtijds my selven. Doch hier en word niet al omgelaekt, hier word oock gelooft; niet altijd jock, maer oock veeltijds ernst gesproken. ja meer misschien als de regelen van 't ambacht schijnen te lijden; dan ick volge mijne nature, heel goed joks en ben ick niet, van Martiael-

Aen den Leser.

sebe vuyligbeden ben ik doodvyand, en hebbe veel liever dat gy leert als lagt: evenwel nadien hæc sacra vix aliter constent, en dese dingen sodanig van aard zyn, datse eenigfins selve belachlyk schynen, wanneer se gansch niet belachlyks en vertoonen; so hebbe ik mijne nature tot twee of drymael wat gewelds aengedaen, en de selve een weynig laten afwringen, 't welk misschien niet t' eenemaal Stoisch en is of Catonisch; waer in ik niet te min mijne penne soo hebbe gematigt, dat ik ook Cato selve tot dit tooneel welderwe beroepen. En wat den stijl belangt, deser dingen, indien hy nu en dan wat rond gaet of scherp, en laet dat (ik bid's u) niet den hatelijken name van rou of schamper niet werden uytgemeten, ons ampt vereyscbt niet sulks; anders tast een Prediker de feylen aen, anderseem Puntdichtschryver. Is't dat ook dese mijne Punt-dichten soo puntig en aerdig alom niet en sluyten als den aerd eens Punt-dichts is vereyscbende, denk dat alle stoffe daer van niet even vatsaem en is. Maer hoe? urwe Punt dichten? sult gy mogelijk seggen: en sie ik hier niet een goed deel ontleent den vreemden talen? ja gy toch, Leser; een goed deel is s'er, die ik maer in een Nederduytsch kleed hebbe gesteken: doch indien ik dat (gelijk ik hope) niet heel onhebbelyk gedaen en hebbe, en 't rym of dicht altoos ten minsten 't mijne is; so laet toe dat se niet voor, maer onder de mijne passeren: want niet weynig zijnd'er ook die geheelijk mijne zijn, soo wel ten aensien van lichaem als kleed, van stoffe als forme: dat ik bi'r en daer mijne Moedertale met wat vreemd souts bespreng, en sal haer (hope ik) niet tot schande strecken, noch u misschien onsmakelyk vallen; wil iemand dit leenen noemen, laet hem ook soo leenen, 'k en sal 't niet laken. Endelyk, Leser, en vind niet vreemd dat ik in eenige eygene namen den Latijnschen Vocatif of Roeper behoude; de terminatie of uytgang in E dunkt my in dusdanige gelegentheyd sachter en vloeyender als die in Vs, ook bequamer om 't roepende geval dier namen af te beelden, en niet soo vreemd van den aerd onser uyt-sprake. En dit is 't, Leser, dat ik u eerst hadde te seggen; nu en houd ik u niet, vaer nu vry voort, en onder 't lesen duydt alles ten goede, en vaer wel.

E E R S T E B O E C K

DER PUNT-DICHTEN.

1. *Aan den Lefer.*

MYn' kortheyd falmen licht voor traegheyd duyden
willen:

Maer, Lefer, kort te zyn acht dat zoo weynig niet,
'K en broey, als vele doen, geen' lange en fotte grillen:
Miffchien ook fotte wel, doch korte, zoo gy ziet.

2. *Aan den zelven.*

GY, die dit leeft, gelooft dat ik u straffen zal
Van afjonft, prijft gy niet, van dwaefheid, prijft gy 't all.

3. *Aan de Dichteren.*

Verschoont my foo mijn Digt na geest riekt nog verftand:
Mijn hoofd, wanneer ik dicht, ruft felden op mijn hand.

4. *Op Ponciaen.*

Wat deugd, wat wijfheyd geld, verftaet gy, Ponciaen,
Soo 't gelden van een ding door 't derven word ver-
ftaen.

5. *Schimp-dicht en Punt-dicht.*

EEn Schimp-digt word te regt met Punt-digt vergeleken;
Dit word in dat verbreyd, dat kort in dit vervar.
Dat dient gepunt als dit, foo 't fnel en wel wil steken,
Dit dient, zoo 't bijten wil, getand te zyn als dat.

6. *Op den gefonden ongefonden Gallio.*

Gefontheyd blaeft u op, 't luk maekt u ftout van aerd:
Best vaert gy, Gallio, wanneer gy qualijk vaert.

7.

Op Gellia.

IS 't dat de sulcke sich in Simony verloopen,
Die iet wat geestelijcks of koopen of verkoopen:
Ghy, die de min verkoopt, schoeyt dan op Simons leeft,
Want, Gellia, de min is niet als enckel geest.

8.

Op den koel biddenden Quintus.

GHy rabbelt in u bed op uwen rug gelegen
Wat heen; en klaegt gy noch dat gy soo traeg gevoel
Van 's Hemels segen krygt? die, Quinte, Godes segen
Soo koel en traeg verloekt, God hoort hem traeg en koel.

9.

Aen Momus.

OM dat ik met myn' pen doorstrijk de quade streken,
Strykt gy my dapper door, d'uw' (ducht gy) mogen
't zyn:
Ducht, Mome, niet soo seer: want als ik de gebreken
Ga gispen, d'eerste roe is altyd voor de myn'.

10.

Homerus.

IS 't waerheid 't geen ons word voor waerheid aengedient,
Het licht en saegt gy noyt: maer uwe gedichten sien 't.

11.

Geneef-konst en Rechts-geleertheyd.

WAer 't dat wy na natuur en maet te leven wisten,
En na den reden-toom ons' lusten deden gaan;
Waer 't dat wy wijsfelijk ons pynigden t'ontslaan
Van ydel pleyt-geraes en sotte kinder-twisten;
Eerlang waer Bartolus versleten en verrot,
Hippocrates eerlang gegeten van de mor.

12.

Op Gaurus.

VAn kaken zijt gy Ischrael en teer van hals en hand;
Gy zijt ook vet en grof; maer, Gaure, van verstand.
Avond

13.

Avond of Morgen-sterre.

VErr' laet sich Venus noyt van Phæbus syde leyden;
Al volgt, al tredt hy voor, sy houd hem in 't gesicht.
Is Venus daer om hoog niet van de Son te scheyden,
Hoe mag de dant dan hier soo vluchtig sijn voor 't licht?

14. *Hemelmetinge, tegens de menschelijke vermetelheyd.*

GY, die u 't meten derst van 's Werelds bol vermeten,
En van een' hand vol stofs ter nauwer nood bestaet;
Neemt van u selven eerst, vermete, de maet,
En stoft dar: van uw' Aerd en seker Hemel-meten.
Indien gy dwergen nau u selven meten kond,
Vermeect gy u de maet van dat onmeetbaar rond?

15.

De 4 Winden.

VAn 't Oosten komt ons droog, van 't Westen vochtig
weêr,
De soelte van het Kruys, de koelte van den Beir.

16.

Op Galathea en Corydon.

NU gy het ja-woord hebt van Galathee getrocken,
Nu danst, nu dertelt gy: ik ducht, gy slacht uw' bocken:
Die, Corydon, sijn ook seer springs en soet op spel,
Als hun hunn' hoornen eerst uyt puylen buyten 't vel.

Honestum ei vile est, cui corpus nimus carum.

Sen. ad Lucil.

17.

Op Plancinus.

GY spiegelt, kempt en toyt, en sijn gelijk de vrouwen
Staeg even net, Plancijn, om hals, om hand en voet:
Dat doet my niet veel nets van uw gemoed vertrouwen.
Een lichaem al te net en huyft geen net gemoed.

H 4

Fortuyn

18. *Fortuyn helpt de stoute.*

TLuk en een' schoone vrouw sijn bey van eenen aerd :
Een traeg en slap gesel is by hen weynig waerd.

19. *Petrarcha.*

UW' Laura lesende 'k en weet nau (ik belij't)
Of gy den Lauwer-hoed of Laura waerder zijt.

20. *'t Lichaem der Aerde.*

MYn water is mijn bloed, mijn' vlieten sijn mijn' aëren ;
Mijn' steenen mijn gebeent, mijn' kruyderen mijn
hairen.

*De vier Deelen der Aerde.*21. *Europa.*

IN staet in krygs-bestier, in konsten allerhand,
Heb ik myn susteren noyt boven my geleden.
Mijn' goud en glory-sucht heeft Asiën vermant,
'T woest Libiën verwoest, America vertreden :
Dus ben, dus word ik daa niet onbequaem geleyt
De kleinste van begrip, de grootste van beleyd.

22. *Asia.*

O My rampsalige ! die eertyds heb gebloncken,
Die eerst gebloncken heb van 's Hemels helder
woord,
Lig nu in eenen nacht van dwalingen versmoort,
En in onwetenheyd en beestigheyd versoncken.
Het geestelijke licht heeft als de Son gedaen ;
Het wilde my eerst op, my ook eerst ondergaen.

Africa

23.

Africa.

MYn flin-fiek ongediert en kan de dolle lusten
 Der holle gierigheyd niet keeren van mijn' kusten,
 Al ben ik overal of sand-woestijn of woud,
 Al word ik van den Kreeft en van den Bock gebraden,
 Ja swert geroost als pek, noch weet noch vindte paden
 Of binuen door mijn sand, of buyten door mijn sout.

24.

America.

DAt ik voor 't vierde deel der wereld word gegroet,
 Dat stond, dat slaet my noch op vryheyd goud en
 bloed:
 'T waer beter onberucht en onberoemt gebleven,
 Als sulck' een' roem gekocht voor vryheyd, goud en leven.
 Ik heb Euroop met goud en silver tonder maet
 Tot berflens toe vervult; maar, leyder! niet verfaet.

25.

Geestelyke Zodiak.

O! Dat d' Apostel-rey myn' Hemel-teecken-ry,
 Myn' Son-baen het geloof, myn Son-licht Christuszy.

26. *De Pallas van Phydias, tegen Epicureen en Atheïsten.*

GOd heeft sijn beeld soo vast in 't voorhoofd van de din-
 gen
 Als Phydias het sijn in Pallas schild geprent.
 Soo 't beelde wierd geweert, de Wereld wierd gelchend;
 Dat wel gemaect gebou sou flux in duygen springen.
 Men siet hem afgemaect in water, locht en vuur,
 In aerde, dier en plant: die dommer als een verken
 Geen' Godheyd in natuur wil voelen noch bemerken,
 Verdient niet dat hy voel of deel heb aan natuur.

27.

Wensch.

Wensch rijkdom nog gebrek: ik wensche spaed en vroeg
Te weynig noch te veel; genoeg is my genoeg.

28.

Op Galla.

Och of gy leelijker, of Galla, kuyscher wierd:
Een aerdig hoerken is een sorgelijk gediert.

29.

Schadelijke koppeling.

De boom omhelst van 't klim quynt sonder jeugd en bla-
ren:

Let, Jongman, let hier op; soo gy u niet en hoed
Voord'armen van een' hoer, gy sult niet beter varen.

Een hoer, terwylse kust en ketelt sacht en soet,
Schiet schandelijk vergif door senuwen en aëren,
Jabrengt de mot in bloed, in goeden naem en goed.

30.

Verantwoordinge voor de Fortuyn.

Fortuyn doet elk gelijk, schenkt elk bey suur en soet;
Hoop leytsse by gebrek, en vrees by overvloed.

31.

Bona summum bonum. 'T goed is 't hoogste goed.

Elk sweet, elk yvert staeg in pleyters op te loopen;
Waerom? de goederen acht elk sijn hoogste goed.
Men roept den Medicijn als ons de siekten nopen;

En dat 's ons' tweede sorg, te weten voor ons bloed:
Maer, och! de Prediker komt lest, komt ongeropen;
Want lest besorgt de mensch sijn beste deel 't gemoed.

32.

Pool-Sabbath aen d' Onderpolige.

Uw Jaar heeft maer een' dag, een' nacht en heeft 'er maer:
Gy viert den sevensten dan eens om seven Jaer.

33. *Dry Sabbathen.*

DE Sabbath word by ons, by Joôn en Sarasijnen
 Nu in Saturnus, Son en Venus-dag verdeelt.
 De Jode koos met recht Saturnus-dag voor sijnen,
 Om dat hy bleek van huyl schynt uyt dien grijs geteelt:
 Ook sloot 'er dat de Turk een voeder veler vrouwen
 Den Sabbath Venus-dag als Venus-foon toeweest:
 Maer dat wy Christenen den Son-dag heylig houwen,
 Is, om dat Christus doen mijn licht, mijn Son verreest.

34. *Pulvis & umbra sumus. Horat. lib. 4. od. 7.
 Aen de Christ-geloovige.*

HOewel wy schaduwen en stof sijn hier beneden,
 De schaduw van de dood dient daerom niet gevreesd.
 Ons' leden sijn uyt stof, maer ook des Heeren leden,
 Ons' geesten schaduwen, maer van Gods klaren geest.

35. *Op Sextus mild' roover.*

GY dunkt my, Sexte, mild en seer goed geests te zyn:
 Op dat gy geven blijft, neemt gy een ander 't zyn.

36. *Eerlijk Man.*

SOo schaersheyd de waerdy der dingen rijsen doet,
 Soo is een eerlijk Man een onwaerdeerlijk goed.

37. *Nieuwigheyd.*

UYt malle Nieuwigheyd en trok ik noyt vermaken,
 Op oudheyd sijn en sot en heb ik noyt gebout:
 'K en sweer by oud noch nieu: de waerheyd is myn baken,
 Wat waer is, -is my lief, het zy dan nieu of oud.

38. *Op Iemand.*

EEn dubbel onverstand heeft over u gebied:
 Een weet-niet zyt gy, vriend, en gy en weet 'er niet.

Op

39.

Op Lesbia.

GY drinkt (om door 't gefigt den lust des fmaeks te weten)

Den wijn uyt fijn kristal dat klaer en helder blinkt ;
En zijt hem weer gewent in silver af te fetten ;
Gy pift dan , Lesbia , noch dierder als gy drinkt.

40.

Op Galla.

Gy fwetft veel van uw hair ; uw hair is fchoon en blond ;
Maer , Galla , niet gegroeyt op uw en eygen grond.

41.

Arithmetijke vermeerdering en deeling.

WAerom doet Meerdering ter flinker' hand haer' treden,
Ter rechter' Deeling gaen gedeelt en overschot ?
Of waerom mag dees op , die loopen na beneden ?
Die is gebrek , dees deugd ; die pafst den mensch , dees God.

42.

Op Rufijn.

SOo uyt onwetenheyd een heet geloof ontfaet.
S't Uw is dan heet , Rufijn , tot in den hoogften graet.

In Ludovici XI. dictum.

43.

Nescit regnare, qui nescit dissimulare

SPeel, Staets-man , met de mom naer eysch van plaets en tyên :

Maek dat gy u met vlyt na tyd en seden vlijdt.
Op dat de tyên sich naer uwe seden vlyen ,
Vly , vly voorsichtelijk uw' seden na de strijd.

44.

Lof van Quintina.

Quintine, loofde ik u , gy kreeg noch trofser hoofd ;
S't Hoofd is u trots genoeg , dus dient gy niet geloofst.

Tijds

45.

Tijds geslacht.

DE Tijd brengt waerheyd voort, de waerheyd haet en-
nijd:

De haet dan by gevolg schijnt kindskind van den tijd.

46.

Tijd-verdrijf.

DE dagen vallen lang, lang dunken ons de nachten,
Op langen loop van jaer, van maenden word gemort:

Wy soeken Tijd-verdrijf in ydelheyd; en achten

Wy sotten als wy zijn ons leven noch te kort?

47.

Chiron.

AChilles, om met konst het wapen-spel t'hanteren,
Sou in sijn' kindschen tijd her leer-kind sijn geweest

Van Chiron een gedrocht mensch boven, onder beest;
Dus suft de poësy: maer schijnt dit niet te leeren,

Dat in den krijg geweld met reden dient gepaert?

Of liever dat de krijg de redelijke geesten

Eensdeels van reden bloot, en menschen doet verbeesten;

Of immers menschen past van beestelijken aerd?

48.

Op Imand.

GY bouwt een nieuw vertrek, en zijt vast swak en oud:

Wat sal 't u zijn, een huys of grastê, dat gy bout?

49.

Op Polla averechts Catholijk.

ALs iemand uw Geloof wat nau komt onderzoeken,

Gy snorkt van Catholijk als waermen Polla, doof.

Uw'Liefde is Catholijk, en veyl aen alle broeken:

Maer ik vereysch in u een Catholijk Geloof.

50.

Spiegel van Mopsus.

WAerom doch moet die sot slaeg aen uw' zijde zijn?

Of, Mopse, spiegelt gy uw' sotheyd in de sijn'?

Jobs

51.

Job's ellende.

DE Satan hebbende den goeden Job ootdragen
 Zijn goed, zijn kinderen, zijn gaef en wacker lijf;
 Liet hem een eenig ding, maer, och! om hem zijn plagen
 Te dubbelen, en wat? een quaed-hoofd van een wijf.

52.

Sot en quaed. Op Damiaen.

NOyt zal u ongeluk nooit ongemak begeven,
 'T zy dat men of op dit of 't ander leven fiet.
 Sot zyt gy, Damiaen, g'en deugt dan voor dit leven,
 Quaed zyt gy, Danuaen, dies ook voor 't ander niet.

53.

Eens godloofen graf-schrijft.

HY stierf, als of hy geen herleven had verwacht:
 Hy leefde, als of hy noit om sterven had gedacht.

54.

Beest is wijs.

TVoorgaande knaegt met druk, 't aanstaande plaegt met
 duchten;
 Terwijl ons gistren kruyst, en morgen sorgen doet,
 Trekt mensche dwaesfelijk van heden gansch geen' vrugten:
 Beest nuttigt wijsfelijk het tegenwoordig goed.

55.

Seneca.

UW' spreuken mogen schier voor Puntdichten bestaen.
 Want warense gevoet, men soufe sien soo gaen.

56.

Koning David.

EEn goed Poëet te zijn, dat wil heel selden vallen;
 Een goed Man is een goed, dat heder seldsaam heet;
 Maer een goed Prins te zijn, dat 's seldzaam boven allen:
 Gy nochtans waert goed Man, goed Prinse, goed Poëet.

Op

57. *Op Protus.*

GY segt: een' goede saek derf sich voor 't ligt vertoonen ;
Een quade dient haer vuyl met decken te verschoonen :
Maer soo 't gebloote quaed niet deur en mag voor goed,
Och, hoed u, Prote, dan voor 't lichten van den hoed.

58. *Mensch.*

GY vaerde 't leven aen met kermen en gesucht :
't Begin was u geen' vreugd: waerom dan 't end gevruyt?

59. *Purgatie.*

PUrgeer-drank suyvert wel , maar slijt ons ook van
binnen :
Hy werkt op 't ingewand , gelijk de loog op 't linnen.

60. *In Calvum quendam malignum.*

UW voorhoofd is van kuyf , van locken sijn uw' ooren ,
Uw achterhoofd van bos geplondert eu berooft :
Dus van ter zijden kael , van achteren , van voren ,
Wat rest u boven meer 't ontvallen als uw hoofd ?

61. *Dalila.*

HEt Hoerken Dalila , nam Samson hert en hair !
Van sulke Dalilen en is ons' ceuw niet klaer.

62. *Op Pironella.*

GY fronsneuft, sijn en foeyt en staeg en allerwegen :
Wat stinkt u , Pironell ? 't wanfchickelijk gelaet
Van all wat my ontmoet op Borse , mart en straet ,
Misnoegt my wonderlijk , staet my tot walgens tegen.
In waerheyd, Pironell, gy dunkt my wonder teer :
Maer lust u dat r'ontgaen ? soo spiegelst nimmermeer.

Mild-

63. *Mildbeyd en Rechtvaerdigbeyd.*

Indien gy wilt recht Mild en recht Rechtvaerdig zijn,
Geefaan den Armen 't uw, geef aen de Rijken 't sijn.

64. *Schaduwe der Deugd.*

AL volgt de Lof de Deugd op all haer' wandel-paden,
Gelijk de schaduw 't lijf al waer het heenen vlied:
De grootse Deugd nochtans derf dien lakey versmaden,
En acht waerachtig lijf den Lof haer' schaduw niet.

65. *Goude Tijd.*

Doen van het Goud of niet of luttel wierd gehouden,
Waerom of doen de Tijd den by-naem droeg van Gou-
den?

M E Y - G R O E T.

66. *Aen Aulus Chirurgijn.*

DE schorfte suyveren in Mey-maend niet en bloed:
De Mey uw' Oegstmaend komt; weest, Aule, weest
gegroot.

Homo Pantophagus.

67. *Eet all.*

GEen Zee, geen Aerd-gewas voldoet ons' lekkerney,
Kortom geen element:so 't (so men ons doet weten)
In ons' selfstandigheyd verandert wat wy eten,
Help Hemel! wat Chimeers, wat monsteren sijn wy!

68. *Op eene lichte.*

UW Schoenen sijn gekorkt, gepluynt is uwen hoed:
Gy zijt een lichte Pop van hoofde tot den voet.

Wat

69. *Wat uur is 't?*

DE Jeugd veroudert haest, de dood is 's levens buur:
Ach! 't uur ontsnapt den mensch, terwijl hy vraegt;
wat uur?

70. *Mensch is Jager, Visscher, Vogelaer.*

Ick vlieg naer hoogen lof, ik jaeg nae geld met hoopen,
Ik visch na wetenschap soo vlijtig als ik mag:
Maer, och! terwijl ik 't all al seffens wil beloopn,
Beloopt de nacht der dood myns levens korten dag.

71. *Christus venit, vidit, vicit.*

HY quam ter wereld in, doorsag des werelds aerd,
Vermeesterde de dood, en voer weer Hemelwaert.

72. *Troost der Wandelaren.*

NOyt voer Triptolemus ten Hemel op te wagen;
En Castor wierd soo hoog te Paerde niet gedragen.
De weg ten Hemel is een eng een bultig pad,
Bequaem voor Wandelaers, te nauw voor Ros en Rad.

73. *Kercken.*

Schoon dat'er maer een' Kerk voor waere door mag
gaen,
Maer een' is uyt den grond van 't waere woord ontstaen:
Wat Kerke derf sig thaus die cenige niet noemen,
Niet roemen van dien grond, en haren grond verbloemen?

74. *Op Geber Alcumist.*

Natuur passeert in konst uw' vier-konst menigvoud:
Goud maekt natuur van damp, gy, Geber, damp van
Goud.

75. *D'orde van 't gulden Vlies.*

DE goede Philips verhief, de Kercke Gods ten besten;
Eerst van het gulden Vlies de orde, soo men leeft.
Thans plukt syn Erfgenaem de vrucht van 't gulde Westens;
Dit is geen' orde dan, een voorspel is 't geweest.

76. *Op Tullus.*

DE buyten, die gy 's daegs op Borgers haelt en Boeren,
Verspeelt, verspilt gy 's nachts in kaerten, wyn en
Hoeren;
En inoest: dat past een' man van Ridderlyken aerd:
Ik stae 't u, Tulle, toe, gy zyt den hals-band waerd.

77. *Op Imand.*

Indien 't gewilde goud soo drinkbaer waer als wyn,
Wat waer dan, Meuge-veel, uw' maeg een' rycke myn!

78. *Koopman.*

DE klucht des Koopmans staet by Plautus (soo ik meen)
Naast aen des Beufelaers; ook past dat paer by een.

79. *Forma bonum fragile est. Ovid. de arte lib. 2.**Aen Amarillis.*

WAnneer u, Amarill, uw' wangen frisch als roosen
Uw spiegel-glas vertoont, wagt u voor hoovaerdy:
Gedenk hoe krank die glans, hoe bros dat aerdig
bloesen,
En hoe gelyk uw schoon uw' schoonen spiegel zy.

80. *Op de Maend-minne van Phyllis.*

DE min van Phyllis staet geen Sonne-jaer te duuren:
Want Phyllis volgt de Maen, die trekt haer allermeeft
Haer' min is maendelyk: 't licht maen-licht drukt syn'
kuuren
In 't lichaem niet alleen, 't maect haer ook vlot van geest.

Aen-

81. *Aen fekeren soo voorfichtigen als dapperen Heere.*

DE Deugd kan binnen u Fortuyns lichtvaerdigheyd,
 De wysheyd het geval, de hoop de vrees verwinnen.
 Fortuyn is 't, die u volgt; de wysheyd, die u leyd;
 Geen vrees, behalven Gods, is meester van uw' sinnen.
 Volg daer uw Vorst u roept: 'k sie d'overhand bereyd
 Voor Leyders als gy volgt, voor volgers als gy leyd.

82. *Op Antronius.*

UW statig ampt, Antroon, en uw' verweende kleeren
 En konnen uw' waerdy geen hair by my vermeerren:
 Al blinkt een Ezel schoon in purper of satyn,
 Een Ezel laet daerom geen botte beest te zyn.

83. *Aen Iemand.*

VRiend, soo gy leven wilt geruft en wel te vreên,
 Mack u met allen vriend, met weynigen gemeen.

84. *Æsculapius Drykop.*

DRyvoud is 't aengesicht van allen Medicyn;
 'T schynt naer iet Duyvels, Gods en Menschelyks te
 swemen:
 Op 't eerste pols-gepeyl schynt hy een God te zyn;
 Een' menschelyken trek sal syn gelaet hernemen,
 Als hy den sieken vind geseten by de vier:
 Maer als hy loon verfoekt; 't is, Satan, ga van hier.

85. *Op Iemand.*

SOekt gy een' jonge Vrou nu grys en oud van jaren?
 Ey, leer eerst, beste Man, uw' Letter-kunst verstaan:
Indeclinabile cornu: roept Prisciaen:
 Ook weynig gryferden syn dat gevaer ontvaren.

86.

Pyramus aen Thisbe.

EEn muur een wreede muur ſcheyd u, myn lief, van my :
Hoe ver ſijn wy van een ! helaes ! hoe na ſijn wy !

87.

*'t Geloove is uyt het Ge hoor , de
Liefde uyt het Geficht.*

GElijk de dompen 't oog van 's Hemels licht verſteken ,
So ſcheyd ons ook van God ons aerdtiche domme ſin :
Gods aenſigt ſiermen noit , men hoort hem ſelden ſpreken ;
Dus is 't Geloove kleen , en och ! de Min noch min.

88.

Catechiſmus.

BId ſeven dingen, Menſch, wilt gy behouden zijn ,
Volbrenge't'er tweemaal vijf , geloof't'er een dozi ju.

89.

De Dood.

DE Dood der boofen ſchrik der vromen toeverlaet ,
Is aller quaden end , of een onendelijk quaed.

90.

Smalle en breede weg.

NA 't eeuwig Vaderland , na 't wijde rijk van Vrede
Heet ons 't gewijde Woord door enge wegen gaen.
Ten zy de Smalle baen ons leyde tot de Breede ,
De Breede leyde gewis ons tot de Smalle baen.

91.

Befnydenis en Doop.

GY wilde , Jefu , bey gedoopt ſijn en beſneden ;
Gy , ſuyverſte , nochtans en hoefde geen van twee .
Laes ! tot uytſuyvering van mijn' onſuyverheden
Sijn beyde niet genoeg , en hoeve ik dan maer een ?

Eegaden.

92.

Eegaden.

HEt lieven neem de Man , de Vrouw 't believen waer
Want sy is 't hert van hem , en hy het hoofd van haer.:

*Op fckeren voorftander
der Salique wet.*

93.

DE Wet van 't Lely-rijk is (roept gy) waerd geprefen ;
Het heerschen eyscht een' man, de spinrok sta van kant :
En bloed gy laet uw Wijf uw' voogd en meester weten ,
En jont haer 't huys 't bewind, op straet de rechterhand.

94.

Op Langa.

DE Paepsche Langa met een hevig' Gomarift
Sich vindende gepaart ; bestond aldus te kallen :
Op dat wy , lief , ongaen de stormen van den twist ,
Leeft sachtelijk met my , hard sal ik u niet vallen ;
Alleenlijk sta my toe de vryheyd van den wil ,
Wy sullen om de rest niet treden in geschil.

95.

Gy Liegt.

WAgt u of Hoveling of Hopman toe te blasen
Een onbeschaeft *gy liegt* : die laster smert te seer.
Maer waerom rekent gy , zegt , eervergete dwasen ,
Gy liegt soo schandelijk , die 't liegen acht voor eer;

96.

Balnea , vina , Venus.

DOor Venus , wijn en bad word ons het lijf gemat :
'T word somtijts ook verquikt door Venus, wijn en bad.

97.

Op Iemand.

HEt vasten wilden ons de Vaderen belasten,
 Op dat ons vleesch den geest, ons geesten God ontzien:
 Gy houdt in tegendeel met volle Tafels vasten,
 Op dat de geest het vleesch en 't vleesch uw lusten
 dien.

98.

Hof-leeder.

MEn klimt by trappen op langs Hoffelyke leër:
 Maer die aen t'dalen komt, ploft veeltyds seffens neër.

99.

Hooffsche Gnatho, of Chameleon.

Die synen aerd ten Hoof niet aerdig schicken kan
 Naer elks vernuft en aerd, die is geen aerdig Man.

100. *Nobilitas sola est atque unica virtus. Iuvenal. Sat. 8.*

MEn segt: men moet op Deugd en niet op bloed vertrouwen:

'T is bloed nogtans, geen Deugd, dat myn vertrouwen voed:
 Bloed (seg ik) is 't, geen Deugd, waer op ik heb te Bouwen:
 Neen, neen; mijn' Deugd is 't niet: maer, Christe, 't is
 uw' bloed.

101.

Vaste Sterren.

HEt Aerdryk hangt of staet, maer sijne Dieren gaen:
 Den Hemel draeyt of gaet, maer syne Vieren staen.

102.

Soon der Aerde.

TVoegt wel dat ons gesicht op 's Hemels aensigt speelt;
 Hy is 'er om verciert met lichten, wy met oogen,
 Die van den Hemel ruym d'een helft bereyken mogen,
 Maer van den aerd-bol nau een duysendste gedeelt.
 En hangen wy dan noch (niet een van onse sinnen
 Ten Hemel sendende) soo tot het Aerdryk aen?
 Helaes! ons kindsch verstand word klaer hier uyt ver-
 staen,

Die Moeders schoot veel meer als Vaeders aensicht minnen.
 God

103.

God.

ONmetelijk is God, hy meet' et all alleen :
 Ontelbaer is ook God, want hy en is maer een.

104.

't Vaderland.

NOyt is 'er wijs gemoed, noit moedig hert gebannen ;
 Der vromen Vaderland is alle duyn en dal :
 Alom is Deugde wel : recht deugdelyke Mannen
 Sijn nergens ballingen, booswichten over al.

105.

Dulce pro patria mori. Horat.

TIs soet voor 't Vaderland sich in de dood te geven ;
 Noch soeter evenwel voor 't Vaderland te leven.

106.

Graf-schrift van L. Vives.

DE dood greeet om hem den jongsten sloot te geven
 Sprak dus met heefche keel eer sy syn' oogen sloot ;
 Uw lichaam doode ik wel, maer uw gerucht sal leven :
 Want, Vives, tegens dat is mijn vermogen dood.

107.

Aen Titiaen.

GY dorst op een Penneel, ons all het geen beloven
 Dat aerdig onder maen, dat aerdig is daer boven ;
 En hebt de Moeder-maegd met haren Soon gemaelt ;
 Waer in gy, Titiaen, ten vollen hebt betaelt.

108.

Françoys Draek.

Vermaerde Draek, bekend aen 't ander end der baren,
 Gesien van 's werelds een' en 's werelds ander zy ;
 De Sterren fullen u (soo tonge swijgt) vermaeren,
 En d'een en d'ander Pool staeg schareren van dy.
 Schrijf, groote Draek, schrijf vry op Hercules Pilaren :
 Noch vorder, Hercules, noch grooter ik als gy.

109.

Soute Zee.

HEt Sout baert drinckens lust, de Zee is enckel Sout;
Is 't vreemd dan datse veel van soete stroomen houd?

110.

Op Clodia.

Als gy uw leelijk spel uw vuyle Venus treken
Voor d'oogen, Clodia, van tuygen kond verfsteken,
Dan (dunkt u) gaet gy klaer: maer hoe gy 't keert of
wend,
Twee tuygen sijn altijd uw leelijk spel ontrent.

111.

Aen Fabiaen Bastaerd.

DE Vader die u teelde, en socht u niet te maken
Maer sich een weynigsken met spelen te vermaken:
Indien men op de gunst niet op de gift en siet,
Uw Vader, Fabiaen, en gaf u 't leven niet.

112.

Geldsucht.

WAer agtmen thans sijn goed niet waerder als sijn leven?
Wie neemt sijn goud niet bet als sijn' gesontheyd
waer?

De mensch van ik en weet wat dommen droes gedreven
Gaêrt niet op dat hy leef, hy leeft op dat hy gaêr.

113.

Op Iemand.

MEn sey wel dat natuur genoeg aen weynig heyt:
Maer, snoode mensch, van d'uw' en agt ik 't niet geseyt.

113.

Aen Galla verouder de Maegd.

IK sey 't u, Galla, wel dat ons de Jeugd ontglyd:
Gebruysc (riep ik staeg) eer sy u komt t'ontloopen.
Gy hebt 'et niet geacht voor gy en waerts quijt:
Nu wordse te vergeefs bejammert en herropen.
Nu spijt, nu deert 'et u dat gy ter rechter tijd
Geen' feest gewilt en hebt, nu niet gewild en zijt.

Leanders

115.

Leanders wensch.

LEander, als hy eens fou met sijn' Hero paeren,
 En midden in den vloed door 't woeden van het meir
 Sich mat vond en vermant, o (riep hy) boose baeren;
 Spaert spaert my slechts in 't gaen, maer slind my als
 ik keer.

116.

Prekers en Spelers.

DE Preker beeld ons af een Heraclitus wesen;
 Een' Democrijt vertoont de Speler los en licht:
 Ellendig schijn ik dien, uytfinnig schijn ik desen:
 Dees telt mijn' dwalingen, die peyltse by de wicht.

117.

Strot en Strop.

TVerwert met sijnen Strot all endelijk in Stroppen
 Wat na de steel-kunst belt, 't moet all de leer eens
 op:
 Maer menig Strot ontslipt; men false noch wel stoppen:
 Een dieven-strot ('t gaet vast) fluyt selden sonder
 Strop.

118.

Aen de Medicijns en Rechtsgeleerde.

UYt ons gesteen, Galeen, trekt gy gewin en prijs:
 Gy zijt, Justiniaen, door onse sotheyd wijs.

*Op Caesar Borgia; tegens
 Nicolaes Machiavel.*

119.

ALsgy de Prinssen leert na Caesars regel leven,
 Gy vormtse, Nicolaes, op eenen hupschen leest:
 Waer 't u wel mogelijk bequamer stael te geven,
 Indien gy strooperen of roovers onderweest?

*Van Eutelidas tweeden Narcissus.*120. *By Plutarch. in 't 15. boek der Tafel-redenen.*

ALseens Eutelidas in sedige rivier
 Syn' blonde locken sag en purper-roode wangen,
 Hy docht sich arme knecht soo fris, soo fracy, so fier,
 Dat hy door eyge-min betoovert en bevangen
 Voor eerst aen't blaken sloeg, daer naer aen't quijnen
 quam,
 'T welk hem gefondheyd, moed en aerdig blos benam.

121. *Op Iemand.*

GY laet uw' Dochters gaen tot kamers en tooneelen,
 Al waer men niet en hoort als ongewassen kout;
 Alwaer men niet en fiet als parten van bordeelen:
 Is't vreemd dan datmen teelt tot uwent eermen trout?

122. *Terra di Lavoro.*

CAmpaniën geweest van lust wel eer beromt,
 Van waer of u de naem van last en arbeyd komt?

*Verkoopt all wat gy hebt, en geve 't den Armen, Matth. 19.*123. *Tegen de ryke Vrecken.*

DEes strenge letter tast u, wreed gebroed, aen 't leven:
 Wat (vraegt gy) wil de geest? wat of die praet bedied?
 'T geen dat gy niet en wilt: de geest praet hier van geven:
 Den Armen deelt hy 't all, gy, snoode gieren, niet.

*Apotheosis of vergodinge van*124. *Bacchus.*

DE wijn brengt waerheyd voort, doorbreekt den mist
 van't veynsen;
 Deborst, die nuchter sloot, weet droncken van geen slot.
 De Rijnsche druyf doorgrond bey nieren en gepeynsen,
 Leyt hert en herffen bloot: is Bacchus dan geen God?
 Spiegel-

125. *Spiegel-beeld.*

UW Beeld, wanneer gy lagt, schijnt soetelijk te vleyen:
'T looft tranen, als gy weent: 't wijkt af, wanneer
gy vlied:

Het sluymert, als gy slaept: het antwoord op uw schreyen,
Uw lachen, slapen, doen; maer op uw praten niet.

126. *Houwelyk-liefde.*

MEn liefst daer boven heet, al wort'er niet getrouwt:
Al troutmen hier om leeg, men liefst'er echter kout.

127. *Op Fotis.*

NU gy uw' wederhelft ten grave siet gevaren,
Soo volg de Tortel-duyf, die weet van geen herparen;
Dus sprak ik Fotis toe: waer op sy weer aldus:
Indien 't den Vrouwen voegt de vogels na te treden,
Waerom dan, beste man, meer op den aerd en seden
Der Tortelduyf gelet als op die van de musch?

128. *Tegen de gulfigheyd, uyt Theognis.*

SOo wie sich by den drank van onmaet laet verwinnen,
Blijft van zijn tong geen voogd, geen meester van zijn
sinnen;

Lapt uyt dat niet en sluyt of niet en luyd soo 't hoort:
Als soberheyd verhuyst, so moet ook schaemte voort.

129. *Op Iemand.*

VEel proeft een' swacke maeg, hoewel se weynig teert:
Gy zijt ook weynig wijs, al hebt gy veel geleert.

130. *Chariclea en Aeneas.*

MY dunkt Chariclea doet haren dichter schynen
Soo geestrijk en geleert als Venus Soon den sijnen:
Maer wie van beyden spant in 't beuselen de kroon
Die van Chariclea, of die van Venus Soon?

Op

131.

Op den ouden Moranus.

WEet dat gy, soo 't u lust te worden man met eeren,
 Veel leeren moet, Moran, nog meer verleeren
 moet.

Maer hoe ter deugd geraekt door leeren en verleeren?
 Uw' hooge jaren sijn tot geen van beyden goed.

132.

Op lemand Astrologum Iudiciarium.

HEt boek, in 't welk het lot van kleenen staet en grooten,
 Is op alleen voor God, voor mensch en geest gesloten,
 Gy dan, die spreken derft van elks aenstaende lot,
 Slaet stout en onbeschaemt uw' tong in 't ampt van God.
 Gy poogt ons nakend lot ons uyt de Maen te toogen,
 En voelt niet eens wat maen u uytwaft boven d'oogen.
 Gy raef kalt wonder veel van Steenbok, Ram en Stier,
 Maer tast eens naer uw hoofd; wat zijt gy voor een dier?

133.

De vijf Simmen.

DE dienaren van wil en wellust alle vijf,
 Sijnse ons of hinderlijk of nut in hunn bedrijf?

134.

'T Gesichte.

TGesicht, zoo 't niet en word voorsichtelijk beleyd,
 Hoe 't verder leyd van huys, hoe 't ons ook meer ver-
 leyd.

135.

'T Geboor.

DE wellust des geluyds is vlugtig en gefwind;
 Sy komt gelyk de wind, zy gaet gelyk de wind.

De Reuk.

OTusschen oog en mond scherpsinnig Reuken-vat,
 Gy smaekt na vleesch en geest, gy hebt van beyden wat.

De

137. *De Smaek.*

Hoe iemand uyt den Smaek meer wellust poogt t'ont-
faên,
Hoe Smaek en erens lust hem dierder fullen staen.

138. *'T Gevoel.*

'T Gevoel verspreyt en smert en wellust door de leën;
Ach! smert door altemael en wellust nau door een.

139. *Voorwerpselen der 5. Sinnen.*

Al watmen Siet en Hoort en Riekt en Voelt en Smaekt,
Doet aen met lust of last, bekommert of vermaekt.

140. *Gevoel en Smaek.*

Veel oogen derven 't ligt, 't geluyd ook seer veel ooren;
Veel neusen geeft de lugt noch onlust noch vermaek.
Waerom en heeft noit dier Gevoel noch Smaek verlo-
ren?

'T Gevoel behoed de soort, d'ondeelige de Smaek.

141. *Blinde en Doove.*

Waerom mag dees van oog, die wacker sijn van oor?
Dees hoort met sijn gesigt, die siet met sijn gehoor.

142. *Vleesch en Geest.*

Als God het vleesch gemaekt en maeksel had gegeven,
Versag hy 't eerst daer na van levendigen Geest.
Sou 't vleesch hierom den geest dus heerich wel we-
derstreven,
Om dat het ouder is en eer als hy geweest?

143. *'t Herte.*

Waerom heeft God het Herte in 't slinker deel gestelt?
Om dat het Herte meest na slinksche lusten heit.

Winter-

144. *Winter-Sonneſtand, aen Ponticus atbeift.*

WAnneer de Son den Kreeft ten verſten heeft begeven
 En, Pontice, de menſch dit droef en duyſter leven :
 De Son en ſtaer niet ſtil, ſy ſchijnt ſlechts ſtil te ſtaen ;
 De menſch gaet niet te niet, hy ſchijnt ſlegts te vergaen.

145. *Mis-god.*

GOd ſweert dat hy de dood des ſondaers niet begeert :
 Is 't dat de Mis-god nu ſijn' dienaers doet verſmagten ,
 Gelijk de ſevende der Henricken ons leerr.
Wie ſou de Mis-god dan voor geen en ongod agten ?
 Of toont de Mis-god ſig in menſchen-moord ſoo mild ,
 Wat of de Duyvel dan van ſulcken god verſchilt ?

146. *God-menſche.*

VEel dê veel lê Gods Soon om my van leet te vryen :
 God heeft hy ſig in doen, Menſch ſig vertoont in lyên.

Favet Fortuna tatus.

147. *Op Faustus.*

IN ſulpe mantelen ſwier: Faustus door de Stad ,
 Die noyt heel veel verſogt oyt weynig heeft geweten :
 En Mus, die ſoo veel weet, die ſoo veel letters at ,
 Steekt in een' grauwen rok, moet delven wil hy eten.
 'T geluk is blind, helaes! 't en kent nog deugd nog kunſt ;
 Ach! 't is van Vrouwen aerd, het draegt den ſotten gunſt.

Verkoopt all wat gy hebt, en geve 't den Armen, Matth. 19.

148. *Op Feſtus.*

GY zijt by 't eerſte deel van deſen text gebleven ,
 Maer, Feſte, 't leſte deel beleeſdy al te mal.
 Gy hebt'er all verkocht, gy hebt'et all gegeven,
 Maer Venus of den Buyk; den Armen niet met all.

Op

149.

Op Crispus.

MEn scheld u voor Therfijt om uw' mis-ftelde leden ;
 'T is (ken ik) Crispe , quaed , al sijne niet te schoon:
 Maer foo gy foo mismackt van leden waert als zeden ,
 Therfites waer by u een aerdigen Adoon.

150.

Op Appianus.

VEel gelds heeft Appiaen , veel heeft hy te verwachten ;
 Een Ezel als hy is 't en baet hem niet een' beet ,
 Niet eenen goeden beet : hy wil den Ezel flachten ,
 Die silver draegt en goud , en niet als gras en eet.

151.

Op de purpere Vadersen.

GY die van top tot teen de Roomfche Vaders fiet
 In 't rood fcharlaken pronken ,
 Hunn' hoên en rabberden en fijn (gelooft 'et) niet
 Van purper-fap doordronken :
 Sy fijn of rood van 't bloed geperft uyt Christus leên ;
 Of fchaemrood om de vlekken ,
 De lemten , lafteren en fchandelijke feên
 Der meesters , diefe decken.

152.

Voorsichtige Eenvoudigbeyd.

LEef als de loofe Slang , leef als het Duyfken plag ,
 Op dat gy niemand krenkt ; u niemand krenken mag.

153.

Atlas.

GOD is de groote Spil van 's werelds grooten Bal ;
 All draegt , all draeyt 'et God , en in hem draeyt 'et All.

Sympathia,

*Sympathia,
Aen Juvenalis.*

154.

GY vraegt my, Juvenaël, aen wat voor koord of keten
De groven aerdbol hangt in't midden der Planeten :
Ik vraeg u wederom wat keten, Juvenaël,
'T stael aen den Seyl-steen knoopt, den Seyl-steen aen het
stael.

Voorts vraegt gy door wat kracht de seven lossfe vieren
'T onmetelijke rad der vaste tegen-swiereu :
Maer seg my, Juvenaël, (op dat ik ook wat leer)
Wat kragt de naelde staeg doet swiereu na den Beir.
De groote Schepper heeft den aerdbol enden bollen,
Die vol van glans en gloed rondom hem henen rollen,
Een' heymelijke kracht (mijns oordeels) ingefaeÿt,
Waer door d'een d'ander' draegt, waer door d'een d'an-
der' draeyt.

155.

Op Rufinus.

GY sijt altijd deurrookt van vreemde muskus-luchten ;
Ey, seg my eens, Rufijn, hoe komt dit, of waer deur :
Uw' altijd soete lucht doet my wat anders duchten.
Die altijd geurig rickt, is van geen goeden geur.

156.

Aen sommige Poëten.

GY, die staeg op den lof van Vorsten, van Vorstinnen,
Van aerdsche goden sweet en kackende godinnen,
Weet dat gy 't naeste pad tot loon betreed en eer.
'T was oit een' nutte kunst na 's werelds wind te seÿlen,
Noit orber tegens stroom te roeyen van de seÿlen.
Al heetmen Cato wijs, noch wiste Gnatho meer.

157.

Toom voor 't Vleesch.

SOo 't Vleesch u wederstreekt, verbind u aen de Vrouw :
Ment toomt dat welig paerd best door den band der trou.
Op

158. *Op d' Historie van Philips de Commines.*

DIt Boek een klein Tooneel; waer op twee Vosten spelen

Door hebsucht tegens een te bitter opgehist,
Vertoont dat menigmael in dulle krijgs-krakeelen
De Leeu min als de Vos, geweld min geld als list.

159. *Op Gaurus.*

Syn woorden munt by u, en schoon' belofren gaven,
Soo geef ik bet als gy, en met veel ruymmer' hand.
All wat Asturiën kan uyt sijn' mijnen graven,
All wat de rijke Taeg kan spoelen uyt sijn sand,
All wat in haeren schoot de Roode baren houwen,
All wat in sijnen nest de gulde Phenix heeft,
En all wat Tyrus kan in haeren ketel stouwen,
Geef ik u even soo, gelyk gy, Gaure, geeft.

160. *In utraque fortuna probus.*

TSy dat ons 't los Geluk nu medeloop, nu tegen;
Nu vloey, nu weder ebbe; een man soo vroom als
vroed
Vind stof tot deugd in beyde; en weet by beurt te plegen
In Voorspoed matigheyd, geduld in Tegenspoed.

161. *'T Lieven. aen Lieven V. K.*

HEt Lieven is uyt God, segt Jan in sijne Brieven:
Ook Lieft'et all wat leeft, ja 't leven self is Lieven.
Het Lieven moet de breuk des Echten bands verhoën.
Het Lieven dekt en heelt misseggen en misdoen.
Het Lieven heeft Gods Soon uyt 's Vaders schoot gedreven;
Ja 't luste hem meer ons heyl te Lieven als sijn leven.
'T Geloof is sonder sucht tot Lieven dood en doof
Het Lieven is de vonk en 't leven van 't Geloof.

162. *Van Pallas en de gewapende Venus.*

ALs Pallas Venus sag met schild en pantfer pralen,
O, riepfte, die ons nu een rechter wijfen kon.
Wat eer, vermete le (sprak Venus) foud gy halen
Op 's harnas van de geen' die u al naekt verwon?

163. *Aen fekeren foo deugd als geldrijken Prinffe.*

GY poogt het recht niet min als Numa op te bouwen:
Maer, Prinffe, Numa trof een' geldeloofen tijd.
'T is feldfaem dat gy deugd aen rijkdom weet te trouwen,
En zijnde bet gegeld als Crefus; Numa sijt.

164. *Van, aen, Op.*

BY punt dicht: fchrijveren word veel gewags gemaekt
Van *Van*, van *Aen*, van *Op*. *Van* leert, *Aen* looft, *Op* laekt.

165. *Op fekeren, Hermes.*

UW' klappen heeft geen slot, 't is lot en ongefouten;
Gy, Hermes, sijt nochrans een Hermes in den aerd:
Soo iemand vraegt waerom? niet om uw aerdig kouten;
Maer om uw' handigheyd ruym drymael hangens
waerd.

166. *Vrybeyd.*

TOprecht gemoed is vry, is falig en verheven:
Het on-oprecht is flaef ook midden in 't bevel,
De Deugd alleen de Deugd doet vry en vrolijk leven:
Hy leeft gelijk hy wil, die niet en wil als wel.

167. *Simons Navolger.*

DIe in den tempel Gods als God word aengebeden,
Die keyseren verbant, en koningen bevecht,
Speelt die gefell niet fraey den aller knechten knegt?
Tracht hy den tred niet fijn van Simon na te treden?
Ja Simon treed hy na, ik ken 't, 'ken loochen 't niet,
Maer Simon tooveraer, niet hem die Cephaf hier.

Op

168.

Op Marilla.

VAn Adel is Maril, van wegen 's Moeders bloed?
Geensins, die moest wel eer der swijnen voedster we-
sen.

Of van haers Vaders zy? die was een geld-siek bloed,
Een woekeraer, een dief, een egel aller weesen.

Waerom dan is Marill van adel afgedaelt?

Om datse spoedig koopt, maer spadelijk betaelt.

169.

Val Evæ.

HEel selden swijmt de Son, het Maen-licht nu en dan:
De Vrou was ook ten val veel reeder als de Man.

170.

Scheppinge der Vrouwe.

ALs Moses kortelijk de wonderen doorliep,
Die elk op sijnen dag die wijse Godheyd schiep,
Die 't all op talen wigt, op mate wrogt en regel;
Befloot hy met dit slot als met een' gulden tegel,
(*God sag bet aen voor goed*) elk dagelijks bedrijf:
Maer liet 'et in de pen na 't scheppen van het wijf.

171.

Waerdigbeyd der Vrouwe.

DE Vrou (soo Moses schrijft) wierd uyt den Man getcha-
pen:

Ja Man en Vrou word een (*legt Christus*) door de
trou:

Soo dan Gods geest iet goeds geleyt heeft door sijn' knapen
Of van of tot den Man, dat slaet ook op de Vrou.

172.

In 't sweet uws aenschijns.

DIe ons het tijdelijk met sweeten eten heet,
Die sal ons 't eeuwig brood niet geven sonder sweet.

173.

Hand-wercken.

Als ik uyt hout of steen een nut gebou verheven
 Uyt sijde, wol of vlas een goed gewaed geweven
 Uyt graen een noodig voer gekneed sie voor den buyk:
 Soo kan ik in miju' ziel niet laten lof te singen
 Hem, die ons handen schiep bequaem tor alle dingen,
 En bey de stoffen gaf en ingaf het gebruyk.

174.

Op de geblanckette Gellia.

Uw' schildery en sweemt met allen niet na dy;
 Gy, Gellia, nochtans sweemt naer uw' schildery.

*Tegens de Minne-kunst van**Naso. Aen den selven:*

175.

Seg, sinrijke Poët, waer waren uwe sinnen,
 Als gy de kunste schreeft van spelen, streelen, minnen?
 Een' kunst die in gebruyk geweest is eer gy waert,
 Die niet uyt regels vloeyt, maer uyt der dingen aerd;
 Een' kunst die kemelen, een kunst die verkens weten.
 Waerom ook niet geleert hoe slapen, drinken, eten?
 Te recht verloort gy dan des Keyfers goede gunst,
 Die d'inspraek der natuur inscherpen woud door kunst.

176.

Konst.

God heeft der dingen schoot de konsten ingeplaut;
 Op dat de mensch of hand staeg oeffen of verstand.

*Ne sutor ultra crepidam.**Op Publia.*

177.

Denkt gy met uw begriip door saken heen te dringen,
 Die't Mannelijk vernuft noch noit heeft achterhaalt?
 Soo dencke 't vercken vry musijk te leeren singen;
 Soo dencke 't Ezel-dier te malen met de naeld.
 Geloof my, Publia, de Schepper aller dingen
 Heeft ieders dings begriip in sijn' natuur bepaelt.
 # Oogen

178. *d'Oogen vanden Staet.*

DE Wet en Godsdienst sijn verknocht door nauwen band :
Dees buygt der boosen geest, die bind der boosen hand.

179. *Tegens de Vorsten-moorders.*

VErgrijpt sich, mensch, uw' hand, verloopt sig uwe voet,
Sny af, smijt van u wech (tegt Christus] uw' gebreken:
Soo uwer oogen een uw lichaem dolen doet,
'T verleydende gesicht is noodig uytgesteken.
All wat verdorven is dient uyt dient afgesneên ;
'T hoofd uytgeleyt (roept Arts en Prediker) alleen.

180. *Emblema, ad Predicatores.*

ALeêr de Boôn van 't licht ons van het licht vermanen,
Elk recht elk strekt sich uyt, elk vleugel-klapt om 't
feerst.
Gesanten van Gods licht, volgt volgt den aerd der hanen ;
Op dat gy my beweegt, beweegt u selven eerst.

181. *Dieta, Leef-regel.*

DIe traeg tot ouderdom en sterven tragt te komen,
Mag noch in medicijn noch spijs onmatig sijn :
Want medicijn verstikt gelijk als spijs genomen
Maer spijs verquikt het hert genut als medicijn.

182. *Onderscheyd tusschen Wijzen en Sotten.*

TGemoed eens wijzen mans en weet van geen bewegen;
Geen voorspoed maekt hem trots, geen tegenspoed ver-
slegen :
Een sot in tegendeel is niet als ebb en vloed ;
Hy stoft heel stout in voor, hy suft in tegenspoed.

183.

Aen sekere doorluchtige Vrouw.

MEn maelt het sterflijk schoon, op dat het Tafereel
 De verven leven doe, die op de kaken sterven.
 In versen mael ik u, mijn' pen is mijn pinceel:
 Op datt'er bloey in int, dat dorren mogt in verven:
 Hoewel u niemand kan afmalen net en wel
 In versen als Apoll, in verven als Apel.

184.

Aen de selve.

IN uw schoon aensicht schijnt de deugd soo klaer te blaken,
 Als Son in Hemel blaekt, als in de Son het licht.
 All' uw' aenschouweren kond gy tot minnaers maken:
 'T viert all of uwe deugd, of uw schoon aengesicht.

185.

Aen de selve.

GY, soo Pythagoras gewis gaet in sijn' vonden,
 Huyft Pallas, Venus thaus en Juno binnen dy.
 Dry deugden wordend'er in u alleen gevonden;
 Daer nochtans selden een' van dryen woont in dry.

186.

Aen de selve.

ALs ik u roem, 'k en weet van vleyen noch verbloemen:
 Geen' die meer roems verdient, geen' die min roems
 begeert.
 Roemweerdig sijt gy meest, dog minst vermaekt met roe-
 men;
 En dit's van all' uw' roem in u meest roemens weerd.

187.

Van hare Dochter, aen de selve.

DE seden worden noit geschildert noch gesneden;
 En evenwel verbeeld dit aerdig beeld uw' seden.

188.

Aen hare Dochter.

GY hebt bey moeders aerd, en moeders aerdigheid:
 Meer seg ik van u niet, dat 's al genoeg geleyd.

Op

189.

Op Poppilia.

OM voor mijn' kinderen een' schuts-heef te verwerven,
 (Dus pocht Poppilia) heb ik my weer herhout:
 Maer dat en was 't haer niet; 't bed viel haer al te koud;
 De troereling des mans en kon de dant niet derven.
 Haer' kinders sijnd'er nu eerst dubbel qualijk an,
 En heel (och armen!) heel van heul ontbloom en hoeder;
 Aen d'een' zy vinden 'y een Stiefmoer voor een Moeder,
 Aen d'ander' in de plaets eens Vaders een Tyran.

Omne tulit Punctum, qui miscuit utile dulci. Horat. in arte.

190.

Op Pomponia.

Pomponia, die wilst met loet omhelsen doet;
 Bereykt het hoogste fraey, 'y mengelt nut met loet.

Gallicus, in dubio est, Italicusne vocer. Audoen lib. I.

191.

Lues venerea, Venus-siekte.

KBen in America (soo luyd de faem) geboren:
 Wie is 't dan die my Franck of Napelsch heeten
 sal?

Ik hebbe gansch Euroop, gansch Asiën doorworen,
 Ook 't ander vierendeel, met regt dan heet ik 't all.

192. Op d'onbeschaemde en dertele bruyd van Fronto.

MYn maegdom word u gaef en suyper toegebracht;
 'K en wil ook, lief, van u geen ander facit maken:
 Sprak Fronto tot sijn' Bruyd den eersten bruylofs-nacht,
 En willende daer op omhelsen en genaken:
 Wech, riepse, tre te rug, 'k en raed u niet soo koen;
 Uw proef-stuk, jonge las, en tult gy hier niet doen.

193.

Schaduw-min.

WAnneer het lichaam volgt, de schaduw tijt aen 't vlug-
ten;

Maer volgt in tegendeel, als 't lijf den rugge-bied.
Der Vrouwen losse min heeft even sulcke kluchten:
Sy vlieden, soog y volgt; sy volgen, soog y vlied.

194.

Van Gorgonius en Rufillus.

GOrgonius is grijs, Rufillus blond van hair:
Maer 't grijs is eygen goed, het blond gekogte waer.

195.

Op Paris oordeel.

DAt rijkdom, onverstand en onverfochte jeugd
Doen wanen dat de deugd de welluft wijkt in weerde;
Sulks blijkt in Paris klaer, die boven Pallas deugd
En Junoos Majestejt Vrou Venus vreugd waerdeerde;
En wees den appel toe ecne afgerechte hoer,
Gelijk als Konings Soon, als jongeling en boer.

196.

Op Imand averechts mild.

GY send den rijken wilt en vogels vet van leden,
En laet den gragen buyk der armen ongesuft.
Indien gy recht en wel uw' giften wilt besteden,
Soo send den armen spijs, den rijckaerd etens lust.

179.

Homo Pavone Stultior.

DE paeu, die moedig trost op 't glimmen harer veren,
Als sy haer' voeten stier, laet varen haer braveren,
Och, waere Mensch soo wijs. 'T begin, het midden, 't end
Sijns levens, 't stinkt hem all, waer hy sijn aensigt wend:
Sijn intrede in het licht is vuyl, is vol verderven;
Sijn affcheyd is vol pijns; sijn leven is maer sterven:
En echter heeft hy 't hert tot trotten noyt te slaen:
Is (dunkt u) dan de Mensch niet sotter als de Paeu?

Van

198. *Van de Deugd, wonderspreuk.*

DE Deugd houd tusschen twee gebreken 't middel-pad :
'T ging beter, soo 't gebrek twee Deugden tusschen-trad.

199. *Rhetorijke en Dialectijke.*

WEltpreken leert de die, de dese wel bewijzen :
Dees is der wijzen schild, die 't harnas der schijn-wijzen :

Die poeyert en blanket, 't welk dese en mijd en weert :
De dese is enkel sout, die op den smaek gefouten :

Dees geeft de waerheyd licht, die kanse duyster kouten :

† Wijsmaekt die, dese wijs, die listig, dees geleerd.

† *Persuadet.*

200. *Eygen liefde.*

Die op eens anders vuyl, niet op sijn eygen fiet,
Is wel voor and'ren wijs, maer voor sich selven niet.

*Problema over de straffe
van Thais.*

201.

WAerom moest Thais doch met blooten rugge boeren,
'T geen sy van voren had met borst en buyk misdacn?
Of heefstmen haer aldus van achteren doen groeten,
Op dat de straf eens recht de sonde na sou gaen?

202.

Op Nomentanus.

WAer toe dog, Nomentaen, veel by uw' ziel gesworen,
Die niet met all en houd van ziel of ziels gebruyk?
Een vercken sijt gy slechts voor keel en buyk geboren:
Dus, wilt gy sijn geloofst, soo sweer by keel en buyk.

203.

Troost, aen Iemand

IS't nu soo quaed, mijn Vriend, soo quaed als oyt voor
desen?

Ey, grijp een weynig moeds, 't sal haest weer beter wesen.

Ons lot en loopt noyt lang op eenen selven voet;

Het goede volgt het quaed, het quade staeg het goed.

204.

Adams val, aen Adam.

Uw afval onderwierp den Prekers ons gemoed,
Den Plaesteracts ons lijf, den Pleyteren ons goed.

205.

Levens lust.

Elk wenscht hoe arm en krank hier lang te mogen le-
ven,

Dat is (na mijn begriip) elk wenscht de lange dood.
Noode en ongeerne laet d'ellendige Irus 't leven;
Dat 's hy verlaet ongeerne en noode sijnen nood.

206. *O Homo Caduca res & inutilis. Buchan. Psal. 39.*

Soo Heraclijt herleefde, hy schreyde gantsche vlieten;
Herleefde Democrijt hy schertste spade en vroeg.

Hoewel een Democrijt aen milt te kort sou schieten,

Op dat hy na den eyfch ons' sotterny beloeg:
En om ons' jammeren met tranen t'overgieten,
En waren, Heraclijt, uw' oogen niet genoeg.

207.

Numus Numen, 't Goud is God.

TGeld geld nu meer als d'eer, 't Goud word als God ge-
smcekt:

Men juycht als pluto pleyt; men dut als plato prekt.

De Zee-roover aen den grooten

208.

Alexander.

Soo gy den naem verdient van edelmoedig Vorst,
Soo word ik tegens recht voor roover uytgekreten.

O datmen naer ons' daën ons' namen voegen dorst;
Een rooverken in 't kleen een diefken soud ik heeten:

Maer gy, die heet op buyt gantsch Asiën bestoor,

Een strooper by de gros een knevelaer in 't groot.

109.

Op Festus.

Op sijner buren schâ bout Festus sijn' profijten :
 En als men hem vermaent sich trouwelijk te quijten ,
 Gy sijt my (legt hy flux) te neuswijs en te vies ;
 Want noit en wint hier d'een of d'ander lijd verlies ;
 Soo swelt des Artlen bors by gichten en graveelen ,
 Des Paus by 't vagevier , des pleyters by krakeelen.
 Waer minde krijgsheld oyt den vrede van sijn land ?
 Wie wenscht om 't erf besit sijn' vriend niet onder 't sand ?
 Ja selve kan Natuur noyt tot haer wit geraken ,
 Noyt maken iet dat deugt of moet eerst iet ontmaken.
 'K en doe dan (sluyt hy) niet dat vreemd is van natuur ,
 Als ik mijn voordeel soek tot schâ van mijn' gebuur.

210.

Prinssen.

DE lust om 't oud geloof eens wederom t'herstellen
 Wet (roept gy) ons rappier , maekt ons voor klach-
 ten doof.
 'T is, prinssen , lust (ik ken 't) die u de piek doet vellen :
 Maer lust tot eygen lof , niet tot het oud geloof.

211.

Aen de Gods-geleerde.

DE Vorsten krijgen wel, sy doen ook prys verkrijgen :
 De vrede komt noch eens, al komt hy vry wat laet.
 Maer Kerk-geschil berokt onsterffelijke krijgen ;
 Dat schrijf dat kiff-gevegt en heeft nog end nog maet.
 Dit leert ons 't heftig gift der tonge-twisten kennen,
 En hoe veel minder noods van piecken is als pennen.

212.

De Deugd in 't midden.

IN 't midden tusschen ses Planeten , Phœbe , steekt
 Uw' Deugd doorlugtig uyt, die 't all verquikt en queekt.

Aen

213.

Aen de Son.

T Groot aard-rond, Phoëbe, moet voor't uw in grootheyd
 twichten,

Daer gy onendelijk veel kleender schijnt als sy.

O, schijndy, grootste Ster en Hoofd-licht aller ligten,

My kleene' worm soo klein, hoe klein dan schijn ik dy?

214.

Bruylofts-gedicht.

Hoewel gy zijt gelijk in aard, in aardig wesen,

In deugd, in goederen, in jeugd en edeldom:

Gy nochtans, Bruydegom, soud (agt ik) waardig wesen

Nog waerder Bruyd, gy, Bruyd, nog waerder Bruydegom.

215.

Op't beeld van Savonarola.

Voor waarheyds waerdigheyd (spijt den dry-kroonden
 kop,

Spijt bannen, blixemen en bulderen en bassen)

Waegt gy, Savonarol, het leven in een' strop,

De beenderen in 't vier, en in den Arnus d'affchen.

Op't Symbolum van Viglius Zuichemus.

216.

Vita Mortalium vigilia.

Soo leven waken is, gelijk van Zuichem schreef;

Hoe meer dan dat ik slaep, hoe min dan dat ik leef.

217.

Mulier quasi viro mollior.

Hoewel Galeende Vrouw veel malser agtte wesen

Van lichaem als de Man, hoewel ook Varro meent

Dat *Mulier* sou sijn uyt *Mollior* geresen:

Nograns is d'eerste Vrouw ontstaen uyt's Mansgebeent.

Op

218.

Op Bassa.

IK hoorde Bassa leest met haren Man kraakeelen ;
 Ten lesten sprak de pop: voor my, ik soeke vrê ;
 Voogd wilt gy sijn, mijn Lief, en ik den meester spelen :
 Waer toe dan dus getwist ? dat gy wilt, wil ik mê.

219.

Kleene Wereld.

WAt wonder is 't dat Mensch van boven tot beneden
 Het wonderlijk gebou der wereld weet t'ontleden,
 Die 't wonderlijk gebou der wereld in sijn leên,
 Ja 't heerlijk beeld vertoont des grooten Gods in 't kleen?

220.

Cornu copia.

VAn hoornen (is 't niet vreemd ?) mag niemand spreken
 hooren :
 Daer veler heyl nochtans uyt hoornen word geboren,
 Wat vintmen menig' slap' of ongesouten bloed,
 Die door sijn' Bruyd den Hoorn gewint van over-
 vloed ?

221.

Dalende Min.

DE Min begint van 't oog, en daelt langs mond en kin,
 Tot datse nederschiët in 't center van de min.

222.

Tijd.

DE Tijd is 't, die door steen, door stael en yser bijt :
 'T wijkt all, hoe hecht en hard, voor 't scyssen van den
 tijd.

223.

Aen d'Hebreen.

GY set de wet in top ; 't Geloof verheffen wy ;
 Wy zijn tot weldoen traeg ; tot wel-gelooven gy.

224.

Aen de Gods-geleerde.

Uw weten, soo gy 't dekt, is (dunkt my) weynig waerd ;
 Aen

Aen de Staets-lieden.

En 't uwe niet met all, is 't dat ghy 't openbaert.

225. *Aen den Leefer.*

En ander sceppe vry in lang gedicht bevallen;
Kort is 't dat met lust mijn tijd-verdriet verkort:
Want, Leefer, niet alleu in puntlicht, maar in allen,
Al wat of schoon, of foet, of goed is, dat is kort.

226. *Aen Iemand.*

Waer 't dat van Casars ryk 't gebied u waer gegeven,
Of van Moeceens geluk en rykdom het geniet:
Onse eeuw sou menigten van Maroos sien herleven:
Waar geen Moeceen en schinkr, daar singt ook Ma-
ro niet.

227. *Onroomsch. Op Iemand.*

Gods ware kerk genet van Roomens vuyle grillen
Die hebt gy met de naam van Onroomsch doopen wil-
len:
En, goede knecht, gy meent gy roemtse dus wel sijn:
Maar die u Onduytsch hier, sou die uw vriend ook zyn?

228. *Aen den hoogdravenden
Dichter Triboniaen.*

Soo wie uw' rymery dicht onder d'oogen siet,
Vind rijm, Triboniaen, maer rijm en anders niet.
Gy derft u wonderlijk van uwen stijl bedanken,
Ja roemt van Maroos geest, als gy met schorre klanken,
Met wind van Inorkery uw' holle vaersen vult:
Maer hoor, Triboniaen, gy spreek niet, maer gy brult.

229. *Levende stemme en Geschrift.*

En levende is wel 't woord, 't geschrift een doode klank:
Lank leeft nograns 't geschrift, de woorden niet soo lank.

Voor

230. *Voor de daed der Roomfche Lucretia.*

TErwijl Lucretia 't verborgen ftael al ftal
 In haeren boefem wrong, ach! fprakfe rood bekreten;
 Tot die vervloekte daed en quam noyt ftem van wil;
 Mijñ lichaem is bevekt, maer fuyver mijn geweten.
 Ik fal myñ fiel en bloed des tuygen laten fijn,
 Myn bloed by mynen man, myñ fiele by Jupijn.

231. *Tegen de daed der felve.*

SOou, Lucretia, des fchenders daed beviel,
 Soo kond gy uyt uw' dood noch loon noch lof verwer-
 ven:

Of foo mißfchien 't gemoed fich onbefoedelt hiel;
 Wat dulheyd was 't de fchuld eens anders te befterven?
 Uw' daed dan was, Lucrees, noch loffelijk noch goed;
 Gy sneuvelt (hoemen 't neemt) of fchuldig of verwoed.

232. *Wi quade feden goede wetten.*

GOd ftelde menfch een' wet ook voor fijn overtreden:
 Die eerfte goede wet ging voor de quade feden.

233. *Op eene afbeeldinge van Prins Mauritz.*

Hier speelt, Neerlanders, 't beeld des Veldheers voor uw
 oogèn,
 Die 't groot Madritfch geweld brak op een krank en
 kleen;

Die noyt te doen en had met bloed of breke-been,
 Maer Parmas, Spinolas is in den fchild gevlogen;
 Die u de flaverny der vreemden heeft ontrogen,

En van het Spaenfche jok uw' nallen vry geftreên;
 Die 't ampt van oorlogs-hoofd niet in een deel alleen
 Maer loffelijk in all's bedient heeft en geplogen.

'T is feldfaem als een Held fich op van all's verftaet:
 De Roomfche Fabius was afgericht op raed,
 De Soon van Antigoon op poort en veft-verkrachten,

De man van Penelooop op oorlogs-listigheyd:
 Maer Mauritz op van all's, op raed, op klokke beleyd,
 Op trekèn, op ontlet, verovering en flachten.

234. *Jovis omnia plena. Virg. Eclog. 3.*

Gods oog ontlooptmen niet; hoe ver men loopt en sweeft.
 God word door niemands list bedrogen noch bespot;
 God; God is overal, en all is 't vol van God:
 'T leert all 't is all door hem, all watt'er is en leeft.

235. *Houwelyk tusschen Aerde en Water.*

Al watt'er speelt of teelt, teelt of in veld of vloed;
 Derhalven wilde God die twee in een vergaren;
 En voegde, op dat de mensch na wensche wierd gevoed,
 Het Aerdrijk als een Bruyd in d'armen van de Baren.
 De Baren weder op en om den vasten grond:
 Aldus wierd veld en vloed vereenigt in een Rond.

236. *Boom.*

'**T**Lacu Voor-jaer maekt my groen, de heete Somer vael;
 De vochten Herreblst grijs, de koude Winter kael.

237. *Onderzoek.*

Och of de Priesteren; en Prinssen wilden vragen,
 Gelijk als Christus eer gevraegt heeft aen de sijn';
Wie, segtmen, dat ik ben? elk sou sig beter dragen,
 Elk trachten matiger niet magtiger te zijn.

*Ille crucem pretium sceleris tulit, hic diadema:
 Juven. Sat. 13.*

238. *Boeven-troost.*

Al woed Gods gramschap fel, s'is nochtans traeg te voer:
 Dus soo sy alle quaed ten nausten wil beloopn,
 Wanneer genaektse 't mijn? maer God ten hoogsten goed
 Doet een gering vergriep ons noit te dier bekoopen.
 Een' selve boevery geeft ook geen' selven loon:
 Dien helpt sy in den bast, den desen in de kroon.

Hinc

Hinc illa lacrima.

239.

Op Iemand.

K En weet niet of uw' zucht tot Jesus bond-genooten
 Of tot sijn' Bruyd de Kerk zoo groot is als gy praect:
 Dit weet ik dat de Kerk gekust word van de grooten,
 En datmen door de Kerk nu tot het kussen gaet.

240.

'T Vrughtbare werk der duysternisse.

M En seyt dat mensche word door Son en mensch gewon-
 nen:
 Nograns geschied dat werk meest buyten 't ligt der Sonnen.

241.

*Op de verbrande minneveirsen van
 Picus Mirandula. A: Politiaen gevolgt.*

P Rins Picus menigmael besprongen en gequelt
 Van 't vliegende gedrogt dat Venus steeds verselt,
 Mist endelijk geduld, en wil niet langer swigten:
 Hy grijpt hunn' wapenen, Pijlkoker, boog en schigten;
 En doetse t' saem gehoopt in felle vlam vergaen;
 En valt voorts onvervaert de naekte leckers aen,
 En wringt hun staende voets de koord om hals en handen,
 En gaet het eene vier in 't andere verbranden.
 O dwase stokerkens, wat porde u dog soo digt
 Den Prins der Musen self te vliegen in 't gesigt?

242.

Iul. Scaliger aen sijne Thaumantia.

S Nagts als Thaumantia ten Hemel sloeg haer oogen,
 Hy heeft'er vrolijk ligt en leven uytgelogen:
 De koren-aer der Maegd kreeg levendiger schijn:
 Het vierig Leeuwen-hert trok hert uyt die gesigten.
 Ach! soo gy 't Hemel-ligt vermeerdert door uw' ligten;
 Waerom vermindert gy daer mede, o wreede, 't mijn?

243.

De selve aen de selve.

DRoog, droog, Thaumantia, met uw' vierstralende oogen
Mijn' weenende oogen eens, die staeg vol water
staen;

Maer och! niet al te lang: gy soude in plaats van droogen
Verlengen (ducht ik) en tot affchen doen vergaen.

244.

De selve aen de selve.

MYn licht t' onvreden op de duystre winter-dagen
Sat treurig en bedrukt, en als ik quam te vragen
Waer met, of hoemen best mogt weeren haer gequijn?
Geboodse my de Son na 't Noorderdeel te trekken:
Gy moest dan (seyd ik) eerst, mijn Son, uw aensicht decken;
Dat vreesst sy, of sy waent dat Sons genoeg te zijn.

245.

De selve aen Marfil Ficinus.

OZiele, die u self een schoonen Hemel waert,
O laet my eenen blas van 't seldsaem heyl erlangen:
Die drymael 't borgerfchap des Hemels hebt aenvaard.
En drymael, schoone, sijt in Godes schoot ontfangen:
Te weten doen gy 't merg uyt uwen Plato loogt,
En van den Hemel steegt, en weer ten Hemel toogt.

246.

De selve aen Xenophon.

IN wat gelit sal ik u, groote man, doengaen,
Dien Pallas heeft geleert by pen en degen swanken?
Verhef en sing ik best uw' dappre wapen-daen,
Of woorden vloeyende van soete Nectar klancken?
Sy dienen bey geroemt, bey hand en tong verbreyd;
Gy seyde 't geen gy deed, gy dede 't geen gy seyde.

247.

Triumviri.

DE Wet-verstandige sijn veeltijds Wetten-brekers;
Onmatig is den Artz; de Prekers veel maer sprekers.

Aen

248.

Aen Iemand.

VErklaer, ontdek en biecht uw' saken; seeren, sonden;
Den Pleyter, Plaesteracr en Preker naekt en vry.
Vriend, soo gy dese dry wilt houden ongeschonden,
Dat 's lichaem, siel en goed, en veyns niet voor die dry.

*Venter, pluma, Venus, laudem fugienda sequenti.
Hermol. Barb. in praefat.*

249.

Op Livinus.

GY staet naer hoogen naem, maer hoe? gy rept geen
handen,
En wijkt van uw gemak en wellust niet een' voer.
De kaers en kan, Livijn, niet blincken sonder branden:
Is 't dat gy lichten wilt, weet dat gy lijden moet.

Calamitas virtutis occasio. Senec. de provid.

250. *Vrucht der besoeckinge, aende Besoekte.*

DIe troetel-kinderen die noit in kruys en vielen,
Meent gy, Gods kinderen, dat God de sulcke spaert?
Neen, neen: uw oorlogs-hoofd mistrouwt die lasse zielen;
'T kruys is te mannelijk, hy acht'er hun niet waerd.
De Deugd blinkt alse blaekt; klinkt alse word geslagen;
Word tot haer nut geploegt, wanneer se word geplaeft,
Het Land dat dragen sal moet schup en ploeg verdragen,
Verdraegt ook, Broeders, wat, op dat gy vruchten draegt.

251.

Op Marillus Sektist.

GY wilt de Saligheyd aen uw' vergaring binden,
En kettert, bant endoemt all die daer vreemd van
sijn.
'T is rasery, Marull, alom heeft God sijn' vrienden:
Uyt alle Christenen leeft Christus hier de sijn'

252.

Aen den ſelven.

W Enſchr gy vereent te ſien ſoo veel oneens geſinden ?
 Wel aen, ik weet u raed: leg af uw' hard gemoed:
 D'onbuychelijke reep is onbequaem tot binden.
 Is 't dat gy binden wilt, weet dat gy buygen moet.

In weelde ſiet toe.

253.

Aen mijne Lands-lieden.

Hoewel de Vrede thans in velden lagt en vlooden,
 Hoewel ons' Ackeren verladen ſtaen van vrugt,
 Hoewel wy ademen in onbeſmette lugt:
 Laet ons niet dertelen, nog heeft den Hemel roeden:
 Gelooft my, Lands-genoot, God hoeft om ons te ſlaen,
 Om ons te geeffelen niet buyten ons te gaen.

254. *Nihil ab omni parte beatum. Horat. od. 16. lib. 2.*

E En goed Man heeft gebrek (dus gaer'et veel) van goed;
 Een moedig Man van geest; een geestig Man van moed.

255.

Op Quintia.

Voor ſchoon word Quintia an velen aengebden:
 S'is (ken ik) lang en blank; en heeft voor 't oog veel
 ſchijns,
 Maer binnen weynig ſchoons: want in die groote leden
 Steekt niet een koren fouts, ſpeelt niet een drop aſijns.

*Nititur in vetitur ſemper, cupimusque negata.**Ovid. lib. 3. Amor Eleg. 4.*

256

Op Tullus

G Y jankt na Weduwen, na Maegden, Hoeren, Vrouwen;
 En, Tulle, uw Wijf alleen blijft van u ongekust:
 Wat 's dit voor kettery? of waer voor ſalmen 't houwen,
 Dat u de luſt alleen, die vry ſtaet, niet en luſt?

Graf-

257.

Graf-schrift van Dido.

GY hebt twee Mans besogt, maer, Dido, bey bezugt;
Gy vlugt als dese sterft, gy sterft als geene vlugt.

*Op den Zeeft g
tuffchen der Turken en Venetiaen.*

258.

In den jare 1656:

OF schoon sint Marcus Leeu wat mak schijnt of gedwee,
En boek en vleugelen voor wapens voert en vlimmen;
Hy weet nog ans, als 't naeut, afgrijffelijk te grimmen,
Ja vetten roof in 't diep te varen van de zee:
't Bleek kortst, als hy met bus en sabel scherp van snê
Het Ottomansche boort stouthertig dorst beklimmen,
En lijken sonder tal nae 't bleeke rijk der schimmen
Afzenden in 't gesigt der Byfantijnfche ree,
Nu mag de Chritte kiel voortaan d' Ægeefche baren
En 't Middellandsche meir met min gevaers bevaren:
Ja soo maer altemet de Machometfche maen (schen,
Haer' hoornen voelen mogt van sulck' een' swijm verras-
Sy soude niet alleen vergeten meer te wassen,
Maer all haer zee gefag sien krimpen en vergaen.

259.

Graf-schrift van Her. Barbarus.

Die woestaert, die alom de woelheyt bragt aen't vlugten
Leyt van dit graf bestulpt, dies bey de talen fugten,
Dit klaer Veneefche ligt heeft Roomen uytgedaan:
Niet schoonder kond'et op, niet schoonder ondergaen.

260.

Op Verranus.

SOu ik een Edelman gelijkeen Ezel werken!
Sulx (seg gy) sou een' smet in mijnen adel zijn:
En niettemin, Verraen, gy fuypt wel als een Verken;
Of dunkt een Ezel u min edel als een swijm?

261. *Op eens Vorsten afbeeldinge.*

OP dat gy, Schilder, moogt de trecken der natuur
 Vandees' doorluchten Vorst recht in sijn beeld ver-
 roogen;
 Maelt Pallas op sijn hoofd, op sijnen mont Mercur,
 Mars op sijn aengesicht, en Venus in sijn' oogen.

Memento

Parcere subjektis, & debellare superbos. Virg. Æneid. 6.

262. *Op 't Graseens Vorsten.*

GY hebt, sagtmoedig Prins, d'ootmoedigheyd gespaert;
 Och had gy ook getragt den hoogmoed te verderen,
 Maer gy die levende byna een heylig waert,
 Hoe konde gy ontgaen een Martelaer te sterven?

263. *Op Quintus en Orus.*

LEstmael liet Quintus sich tot Mil-geloof bewegen,
 En Orus korts daer aen:dog 't had geen een waerom:
 Dese Apostact heeft trek na 't Roomsche fatsoen gekregen
 Om sijne nieuwigheyd, die om sijn' ouderdom.

264. *Wrake Gods. Uyt Euripides by Stobaus.*

DIe schelmerije staeg aen schelmery verhecht,
 En slaeg t'ontduycken meent Gods wrekende gerecht,
 Bedriegt sich, weer geen' staet geen' rekening te maken:
 Want als de wrake Gods eens komen sal t'ontwaken;
 En eenmael 't Reken-boek der oude schulden fluyt,
 Sal sy hem all' de sijn' doen boeten tot een' duyts.

265. *God.*

UW' grootheid, grootste Geest, kan geen Euclid omvaèn:
 Geen Aristotel uw' hoedanigheyd verstaen.

Aem

266.

Aen Christus.

O Gy der zielen Son! gy hebt den loon der sonden
 De dood al stervende vermeerst ja gedood:
 En wy (o wonder!) sijn genclen door uw' wonden,
 Gesegent door uw' kruys, verresen door uw' dood.

267.

Tegen Epicurus.

Als gy de Sonne siet de ziele der natuur
 All warr'er siet by beurt van licht versien en vuur:
 Als gy haer op en neer en af en aen siet ryden,
 En rijlen siet daer uyt de dagen en getijden:
 Als gy Gesternte, Maen, Locht, Aerde, Vier, en Vliet,
 Of is u dat te veel? Als gy u selven siet:
 Als gy van top tot teen soo konstelijk uw' leden
 Geschikt siet tot het ampt 't welk ieder moet betreden:
 Als gy in ieder siet behoorlijk tal en maet,
 Cieraed by orbet siet en orber by cieraed:
 Als gy uw herte, maeg, (maer loop niet eens na binnen)
 Als gy de saken siet soo geestig tot de sinnen
 De sinnen wederom Reuk, Smaek, Gehoor, Gesicht,
 Soo konstig siet gepast tot geur, geluyd en licht,
 Gevoel tot all de rest: Als gy met welgevallen
 Dit alles (seg ik) siet, en siet nochtans in allen
 Gods goedheyd, mogentheyd en diepe wijsheyd niet,
 Soo sijt gy, botte beest, niet waerdig dat gy 't siet.

268.

Voor Epicurus.

GEmak en Wellust sijn, het hoogste goed des menschen:
 Regt hebt gy, Epicuur, hy kan niet hoogers wenschen,
 Hier ben ik 't eens met u: maer soo gy Mensch alhier
 Niet aen en siet als Mensch, maer simpeljk als Dier.

269.

Op Bibinus.

Bibyn heeft all den dag den bek aen pijp of kan,
 En spilt in kot of kroeg (o kanker der gesinnen!)
 Veel meer aen bier en rook als hy verdienen kan:
 Wat baer'et Verken dat? (roept hy) wet de sinnen;
 Dat (roemt hy) past een' Man van onversuft en aerd,
 Soo doet de tigt-rasp ook, die is hy dubbel waerd.

270.

Lof der Sotheyd. Aen Erasmus.

Gy zijt'et niet alleen, die's werelds sotheyd preeft;
 Het prijft die sotheyd ook, all wat die sotheyd leest.

271.

Op Flaviaen.

Derst gy noch even stijf van uw en Adel snappen,
 En snoeven op uw'konst, die niet den minsten treck
 Van konst noch Adel hebr; en in uw'tulpe lappen
 Niet waerders, Flaviaen, als der men draegt en dreck?
 Soo konst en wetenschap in snorken waar gelegen,
 Bestond den Edeldom in't vegen van de kau,
 In't spelen met de schijf, in't pronken met den degen,
 Gy waert een wel geleerd, een dapper Edelman.

272.

Paus en Luther.

DE Paus send altemet na d'Elyfische Tuynen
 Een Zielken acht'of tien voor redelijcken koop:
 Maer Luther milder Man dan 't hoofd van alle kruynen
 Vrijd van het Vagevier om niet den ganschen hoop.

273.

Schaduw-Vriendschap.

Terwijl de Sonne straelt door wolkeloose lucht,
 Laet sig de schaduw by of aen ons' zijde vinden;
 Maer vlucht soo dra de Son voor damp of nevel vlucht.
 Als ons 't geluck bestraelt, ontbreken ons geen Vrinden:
 Maer als ons shade-mist of damp van ramp ontmoet,
 Strax doet de schaduw-vriend gelijk de schaduw doet.

Op

274. *Op de Fame.*
T Gebrek word mild gelaekt, de deugde ſchaers geroemt
 Derhalven word de Faem niet qualijk quaed genoemt.

275. *Op de dood eens Kinds.*
W At lot heeft u benijd uw' Vader t'overleven?
 Wat onweer, aerdig kind, floeg uwen bloeffiem
 neer?
 Dit leven my ſoo ſoet ſoo luſtig by uw leven
 En is my naer uw' dood geen luſt geen leven meer.

276. *Aen Auguſtinus.*
EN neem geen' moeyten aen om Godes Soon t'aenſchou-
 wen:
 Hy is u, Vader, by aen elcken hoek en oord.
 En neem geen' moeyten aen op dat gy Paulus hoort:
 Met Paulus fult gy haest daer boven bruyloft houwen.
 En neem geen' moeyten aen op dat gy Roomen fiet:
 'T is noodeloos: gy vind in Roomen Roomen niet.

277. *Op Davus. Aen Caſſiaen.*
D At elk van Davus Deugd dus ſnoeft met vollen monde,
 Met oorlof, Caſſiaen, en dient niet veel geacht:
 Hy loopt niet buyten maet, maer 't ſchort hem aen
 de magt:
 De zonde wijkt van hem, niet Davus van de ſonde:
 De geld-nood toomt hem in: maer 't is een eerlijk
 man,
 Die eerlijk leeft en wel, ook als hy qualijk kan.

In neceſſariis natura non deſicit.

278. *Aen Florianus.*
UW prachtig kleet (ik ken 't) kan wind en koude keeren
 Maer ik ben ook gedekt, en trek ook nut van 't mijn.
 De Fenix, Floriaen, ſteekt in zijn' gulde veren
 Niet wermer als de Vink of 't Musken in de ſijn'.

279.

Plante.

Al 't geen my laeft en voed klimt opwaerts uyt den grond:
Ik eer met mijnen voet, ik sta op mijnen mond.

280.

Venus.

De min als Zee doet niet als swellen, niet als twigten:
Ook Venus is uyt Zee gesproten, soo ik meen.
S'is licht; ook Venus is niet een der vaste lichten;
De lichte Venus is der wandel-lichten een.

281.

Op een' marmere Venus.

IK ben die Venus self, die voormaels schoone son
Den schoonen appel won:
'T vermaek van sulcken roem doet my 't vermaek vergeten
Van drincken en van eten.
Dies schijn ik dood en koud: want sonder wijn en brood
Is Venus koud en dood.

282.

Van Phyllis.

Als Phyllis lef't haer' Man wat met haer' minn sag joc-
ken;
Sy heeft 'er (en met recht) sich heftig aengetrocken.
Schoon ik u (riepse) minn, het moeder-ampt vertrouw
'K en wil u 't ampt daerom niet toestaen van de
Vrouw.

283.

Tegens d' Echt-schenders.

STaet gy na 's werlds val? soo smijt de steên in 't sand:
Luff u 't verderf der steên? verdelg haer' huysgesinnen:
Soekt gy der huysen val? gy dient den Echten band
Te scheuren, wilt gy recht en aen den grond beginnen.
Dus moet en huys en stad en wereld gaen te niet,
Of all wat eebrekt dient uyt 's Werlds tuyn gewied.
Deugd

284.

Deugd.

DE Deugd eyscht daed; de praet heeft weinig te beduiden:
Geloove, Liefde en Hoop zijn dingen, geen' geluyden.

285.

Op Iemand.

Gy vrijt de deugd so 't schijnt, maer wijd in 't hert uw'
trouwe (dier:

Haer' Dienst-maegd d'Eere toe dat trots dat moedig
Waer in ik (en met regt) de Minnaers wijser houwe

Der kuyfche Penloop; die volgden vol van vier

De Kamenieren na ter liefde van de Vrouwe:

Maer gy Mevrouw de deugd slechts om haer' Kamenier.

286.

Slaep en Dood.

Hoewel wy in den slaep een' wijl gestorven schijnen;
Geen levens deel nochtans, dat ik voor soeter acht.

Hoe kan de Dood het hert soo bits en bitter pijnen,

Nadien de Slaep doods beeld soo soet is en soo sagt?

287.

De Maen.

MEn houd u, Cynthia, voor Water-Koningin:
'T blad is nu omgekeert, gy hebt het aerdrijk in.

288.

Op de Nieuneêrlandsche Volkplantinge.

Nieu Nederland naer eysch deur arbeyd en bebout
Sou (meentmen) vrugtrijk sijn bynaer aen alle kanten.

'T is wel eens waerd versogt; en daerom sal nu 't Oud

Wat van sijn' borgery in 't Nieuwe gaen verplanten:

Soo heeft oud Roomen ook sijn' borgers menigmael

Door sijn gebied gezaeyt en uyt sijn' velt gedrongen;

Wacrom het ook tot nog voetstappen van sijn' tael

Naliet op Spaensche, Fransche en Italiaensche tongen.

God maek de bouweren ten bouwe soo bequaem,

En wil dees' Plantery met wasdom soo verrijken;

Dat vry in ietwat meer als in den blooten naem

't Nieu Nederland voortaeu het Oude mag gelijken.

Op

289.

Op Ruffus.

HOewel gy ziel en lijf van geldfucht laet verheeren,
 Gy wilt des niettemin voor Man van eer passeeren:
 Maer, Ruffe, fucht tot eer en heef u noyt gequelt;
 'T geld was uw doelwit oit: gy zijt een Man van geld.

290.

Van Porcia, uyt Martiael.

ALs Porcia verftond de Dood van haren Man,
 En door haer vrienden fch van yfer vond verfteken:
 Hoe? riepfe, zijt gy lot? die fterven wil, die kan;
 Dit 's immers klaer genoeg aen Vaders daed gebleken:
 En ftickende daer op aen kolen uyt den haerd,
 Gaet (fprakfe) weyget nu een moedig hert het fwaerd.

291.

's Duyvels Anagramma.

Διάβολος. Βία, Δόλος. *Geweld, Bedrog.*

DE Duyvel als een Leeuw zoekt wien hy mag verflinden;
 Een moorder was hy oyt, een moorder is hy noch.
 Hy weet fig ook, als 't naut, in 't Vossenvet te winden;
 Waer geen geweld en geld, daer befigt hy bedrog.

292.

Vergelykinge tuffchen Goed en Eere.

GOed geeft de goede God den Mensch in overvloed;
 Maer d'eer houd hy aen fch: Eer is dan meer als Goed.

293.

Weerklank.

SEg, Echo, die mijn' ftem my weer na d'ooren fchiet,
 Wat heeft hy die zijn geld ftaeg opfluyt, noit geniet? *Niet.*
 'T ging veeltijds (meen ik) zoo by die veel fchyven telden,
 Dat zy hunn' fucht tot goud met fucht tot God verfel-
 den. *Selden.*

Maekt God den fulcken ook zijn Hemelrijk gemeen,
 Die boven hem yet viert of troetelt hier beneên? *Neen.*
Men

DER PUNT-DICHTEN. 57

Men vint'er die nochtans stunn' buydels , buycken , kelen ,
 Veel meer zijn toegedaen als God of zijn' bevelen. *Velen.*
 En sou't dan seker gaen dat God versmyten sal
 All , wat hem niet en eert niet lief heeft boven all ? *All.*
 Soo loopt het Hemelrijk soo vol niet als wy meenen.
 Maer 't is genoeg gekout : vaer wel. Ik wandel henen.
Wandel henen.

De vijf klink-Letteren.

A. E. I. O. U.

294.

GRond-legsteren van konst, klankrijke Speelgenooten ,
 Gy schijnt of uyt gelach of uyt geklag gesproten :
 Maer 't leven is vol druks, dus (meen ik) uyt geklag :
 Men hoort u merckelijk in Wee ! in Och ! en Ach !

295.

De negen deelen der Reden.

NAem wijst de saken aen: *Woord* toont ons warfe maken,
 En beeld ons 't werken uyt en 't lijden van de saken :
 't *Deelnemende gedeelt* neemt wat van beyden c' saem ,
 Te weten tijd van woord , geslacht en val van naem :
 De *Voornaem* strekt voor naem: het *Bywoord* wijst ons tijden
 Plaets , wijse en omstand aen van werken en van lijden :
 De *Koppeling* of scheyd of sehakelt als een koord
 Woord aen woord, naem aen naem ; *Voorsetting* naem aen
 woord :
 De *Tuff benwerping* toont der tochten woefte krachten :
 Het *Ledecken* 't verschil der dryerley geslachten.
 Dees negen deelen zijn 't , waer uyt de Reden rijft ,
 Daer all wat reden heeft , zijn reden met bewijft.

296.

Op Porphyrius.

Schoon mensch een lachend dier, en gy een mensche zijt:
 Altijd nochtans, Porfyr, en is 't geen lachens tijd.

Op

298.

Op Iemand.

GY klaegt dat u uw' korts heel tragelijk begeeft :
 Maer, vriend, de schuld is uw', gy toeft haer te beleeft ;
 Gy difcht haer oesters aen en leckerny van fwijnen ;
 Gy vult haer stadig op met puyk van friffe wijnen :
 S'en drinkt niet als door sneeu getempert druyvenvogt :
 Sy ruft by u deurrookt van roole en amber-logt
 In fachte vederen op purpre Ledekanten.
 Hoe? daer uw' korts by u foo wel aen alle kanten ,
 Soo dertel word onthaelt , waer 't niet belachens waerd ;
 Dat fy fich elders gaf, en liet foo milden waerd ?

298.

Similis gaudet simili.

TEn is niet vreemd dat Mars naet Venus is vermaekt :
 Want Mars verhuurt fijn lijf gewapent, Venus naekt.

Medicamenta per contraria fiant. Arift. 1. Ethic. 3.

299.

Van den Sondvloed en Jongften dag.

DE wereld had wel eer van doen een' kouden vloed ,
 Tot koeling van haer' heete en vuyle minneperten.
 S'eyfcht nu in tegendeel een vier een' heeten gloed ;
 Door dien de Liefde koelt, ja dood vriest in ons' herten.
 Soo worden ftrijdige door ftrijdige vermant ;
 De hitte door de kou, de koude door den brand.

300.

Hitte, Koude, Vochtigheyd, Droogte.

HOewel wy onder een niet anders doen als twiften :
 Ons twiften evenwel en baert geen ongeval.
 Uyt onfen ftrijd ontftaet de vrede van den Al.
 Och of de Vorften ook alfoo te ftrijden wiften !

Ongemeen

Ongemeen ongeacht.

301.

Wonder-reden.

T Gebrek is seer gemeen, en nogtans seer begeert:
De Deugd thans ongemeen, en nochtans onge-cert.

302. *Op een Houwelyk tusschen Ioannes en Susanna.*

Soo verre dese Twee in 't echtelyk versamen
Soo soet en lieflyk sijn van seden als van namen:
Soo brengen sy veel rust, veel vrede en vreugde t'faem:
Want d'een' heet Lelybloem, d'ander Aengenaem.

303. *'t Hondeken Sapphyrus van Lipsius.*

VAn 't kostelyk gesteent heb ik den naem gekregen;
Ook voedde Neerland noit soo kostelyken beest,
Soo geestig van gelaet, soo hups en fracy van geest,
Geest die van s'menschen geest niet wijd en schijnt gelegen:
Ook heb ik wat van mensch: als mensche drink ik wijn,
En word ook als een mensch geplaegt van 't Flereçijn.

304.

Syworm.

Ik self ('t luyd seldsaem) spin den draed mijns levens af,
Mijn' kunste kost my 't lijf; mijn garen word mijn graf.

305. *Van Pompejus en sijne Sonen; uyt Martiael.*

EUroop en Asiën best ulpt sijn' Sonen beyde;
Sijn graf is Libiën, soo graf hem vaten kan.
Was 't vreemd dat sig sijn alch 't heel Aerdriek door ver-
spreyde?
Eendeel was al te klein voor sulken grooten Man.

306.

Voor den Celibaet. Aende Getroude.

WEe hun (segt Salomon) die van geen houwen houden:
Maer Paulus houd voor goed den ongehouden staet.
Wee onser volgt de trou, wee my den ongetrouden:
Ons is een enkel dan, uw wee een dubbel quaed.

Tegen

307.

Tegen den Cœlibaat.

Schoon Paulus goede leer hem goed was in zijn' dagen:
 De wijste Vorst nochtans roept hier niet qualijk; *wee.*
 Door dien dik een alleen niet magtig is te dragen
 't Wee, 't welk gemakkelijk gedragen word van twee.

Vita proficiscens ab ipsa mente homini est jucundissima.

Arist. 10. Eth. 7.

308.

Aen Ponticus.

Die tot beschouwingen de ziel soo gansch begeeft,
 Dat hy voor allen lust schijnt doof te zijn van leden;
 Die (dunkt u) dat niet soet niet menschelijk en leeft:
 Maer, Pontice, gy mist, de mensch begaeft met reden
 Leeft, als hy groeyt, als plant; leeft, als hy voelt, als beeft;
 Maer als hy redeneert, als Mensche ja als Geeft.

309.

Op Iemand.

Gy deelt en wederdeelt, en klieft een hair in vyven:
 Dat uw gesprek, soo 't hoort, niet afgedaen en word;
 Hebt gy de kortheyd dan des tijds niet toe te schryven:
 De tijd is lang genoeg, maek slechts uw temen kort,

310.

Aen sekeren verouderden Vriend.

Gy waert in volle jeugd, doen ik eerst leerde klappen;
 Nu ben ik jorgeling, gy oud en kreupel nu:
 My sal den ouder haest, haest u de dood betrappen;
 Onseker is mijn lot, gewis en seker 't uw.

Manus movenda cum Minerva.

311.

Aen Iemand.

Ik saeg u haest gered, waer 't dat gy bad en dede:
 Wacht op uw bedde, vriend, geen' vruchten van uw' bedde.
 Op

312.

Op Sandoval.

Als Sandoval alom met al te grooten yver
 Sijn' Lânds-genoten looft, sijn' vyand overal
 Al t'ongeregelt laeckt; bewijst sig Sandoval
 Goed Borger, ick beken 't, maar quaed History-schryver.

313.

God en Nature doen niet te vergeefs.

Hoewel ghy van de Son alleen gevoelt de vonken:
 Het mindere gesternt doet nograns meer als proncken:
 Want dat in 't Uurwerck is het minste rad van all',
 Dat is de kleinste Ster in desen grooten Al.

314.

Suyver offer.

DE Wereld is de Kerk, het kruys-hout het Outaer;
 Het Offerlam Gods Soon; Gods Soon ook Offeraer.

315.

Tijds geweld.

DE Tijd verslind'et all, all kan 't die Grijsaerd breken,
 All velt, all wroet hy 't om, niet ifs'er dat hy mijd.
 Jeugd, vreugde, blos en blond 't vervalt al door den tijd.
 Wat mag ik van soo kleene en teere dingen spreken?
 All wat'er magtigs word beschenen van de Maen
 Moet alles metter tijd voor tijds geweld beswijken.
 Hecht stael en steen aen een; bout Staten, Steden, Rijcken;
 Daer rijst daer staet hier niet om eeuwig te bestaen.

316.

Homo homo similis.

WY menschen storten neêr gelijk de fruyten doen:
 D'een sneuvelt rijp en grijs, en d'ander wrang en groen.

t' Samenspraek tusschen 't Lichaem en de scheydende Siele.

317.

't Lighaem.

'K Liet eens om uwen 't wil mijn' moeder d' aerde varen:

M

De

De Siele.

En ik uyt sinnige mijn' vader God om dy:
 Nu moet ik wederom tot mijnen vader vaeren
 (Hy vordert my tot sich) en tot uw' moeder gy:
 Tot dat (wanneer het weer eens tijd word van vergaren)
 My God hertrout aen u. en 't aerdrijk u aen my.

318.

D'Ure der dood.

HEt sy dat stervens uur of traeg of tydig koomt,
 Quaet doet hy diese wenscht, quaet doet hy diese
 schroomt.

319.

Aen 't Boeksken.

WY sullen u misschien, klein Boeksken overleven;
 'T beurt veeltijds dat de soon voor sijnen vader
 vaert.

Doch leef gy na mijn' dood of sterft gy by mijn leven;
 Ik heb (des ben ik wis) iet sterffelijks gebaert.

320.

*Artes longae, vita brevis.**Aen de Musen.*

DRymael dry Susteren, vaert wel, ik laet u varen:
 Ik heb aen uw vervolg 't gansch voorjaer van mijn'
 jaren

Besteed, en evenwel mijn' lusten noyt geboet,
 U noyt van bijds omhelst, maer slechts van ver gegroet.
 Al droeg ik u ook op mijn' herbst en somer-tijden,
 Noch waer ik uwen top niet machtig te beschrijden:
 Derhalven word'et tijd dat ik mijn' treden schort:
 Uw' wegen sijn te lang, ons leven is te kort.

321.

Aen de Selve.

WEch, dorre Musen, wech: by u is niet ten besten:
 Al lang genoeg uw jok gedragen met geduld
 Gy schenkt uw' dienaers slechts een hoofd vol muysen-nesten,
 En ('t welk nog harder drukt) een' buydel sonder
 bult.

DER

D E R
P U N T D I C H T E N
T W E E D E B O E K.

1. *Sonnen-opgang.*

DE Vorst der lichten rijst, en met sijn' gulde stralen
Verguld, verligt hy 't all, lugt, Hemel, veld en vloed:
Hy doet den hoogen moed der mindre sterren dalen,
En dooft haer' silvren glans in sijnen gouden gloed.

2. *Anders.*

AUrore had heel de lugt bestroyt met rooteblaren,
't Groen aerdrijk lag alom van ochtend-dau bespreyd;
Als Titan kortst daer aen quam beuren uyt de baren
Dat aengesigt vol glans, vol goed, vol majesteit.

3. *Anders.*

DAu, duyfsteris en damp en koude nevels hingen
Nog over veld en vee; maer als des werlds Lamp
't Hoofd opstak ayt de kim, strax blonken alle dingen,
Strax stoven in de vlucht dan, duyfsteris en damp.

4. *Anders.*

TErwijl vrou Venus sich in purper ging verkleeden,
En in de roosen dook; quam Phœbus uyt het zout
Op gulde raderen hoovaerdig aengereden,
En heeft haer' purpren rok geloomt met vierig
goud.

5.

Anders.

Als Titan uyt den schoot sou van vrou Tethis ſcheyên,
 Trad Tithons bruyd voor uyt, om d'overschoone
 baen

Des ſchoonen bruydegoms eerbiedig te beſpreyên,
 Met purpren rooſen glans en gloeyenden ſaffraen.

6.

Anders.

Soo ras de Sonne rees en dag gaf aen de Wereld,
 Rees met de ſchoone Son des Werelds ſchoonheyd mên:
 'T bedout gewaed des velds wierd ſtaende voets bepereld,
 De ganſche lucht verguld, verſilvert all de zee.

7.

Anders.

Menſch, vogel, viſch en vee lag van den ſlaep bedolven.
 Men hoorde geen geruys door aerde, logt noch zee:
 Maer als de groote torts quam rijsen uyt de golven,
 Strax rees het alle met haer menſch, vogel, viſch en vee.

8.

Onderſcheyd tuffen Son en vier.

Ons vier, ons ſackelen en aengeſteke dampen,
 Om datte gloedig ſijn, ſijn hel aen ons geſicht:
 De Son in tegendeel de vorſt van 's Hemels lampen
 Ligt niet om dat hy gloeyt, hy gloeytom dat hy licht.

9.

Onderſcheyd tuffen Koning en Tyran.

DE Koning houd voor wer wat billick is en rede:
 De Wreeddaerd wil ſijn' wil doen gaen voor wit en
 wet.
 'T bevel van dien beſwaert veel min als defes bede:
 Dese acht gebed gebod, die ſin gebod gebed.

10.

De vyf Wonden.

DE wonden Christi ſijn eer plaesteren als wonden:
 Sijn' Wonden meeſteren de ſeeren onſer ſonden.

11.

Op Sextillus.

DE tijden (klaegt Sextill) en neeringen verslechten :
 Sijn' wooningen nochtans gewaden en gerechten
 En duncken my daerom te slechter niet te sijn :
 Sijn' tafels dragen niet als hoender-bout en wijn :
 Sijn' hutten wisselt hy in huysen als kasteelen ;
 Sijn leem in louter goud , sijn' wollen in fluweelen.
 Indien de tijd verslecht , gelijk hy kraeyt en krijt ,
 Waerom en stelt hy niet sijn' teering na den tijd ?

12.

Reden.

GOd heeft ons wel begaeft met redelijke geesten ,
 En van de beesten ons gescheyden door dat lot :
 Maer die door Reden wil te boven gaen de beesten ,
 Die buyge nederig sijn' Reden onder God.

13.

Vrek en Quist-goed.

DE Vrek , terwijl hy leeft , houd niet met al van geven :
 Maer komt eerst na sijn' dood een' ander nut te sijn.
 De Quistgoed lapt'et all door 't keelgat by sijn leven :
 Dees leeft dan (na my dunkt) die sterft gelijk een
 swijn.

14.

Op Marianus.

Indien 't geluk uw' bors niet bet en had doen swellen
 Als, Mariaen, de mijn' ; indien gy elcken beet
 En teuge dien gy nut moest halen op uw sweet ,
 De noodeloofse sorg en sou uw hert niet quellen ,
 De malle minne-smert u niet eens gaen aen 't vel :
 Maer weet gy waer 't u deert ? het gaet u al te wel.

15.

Op sekeren Herder.

OF gy uw' kudde kent, of gy haer voor de monden
 Der wolven hoed, soo 't hoort, en weet ik niet so niet:
 Dit immers weet ik wel, dat gy veel meer gevonden
 Word aen der rijkken disch als voor der armen bed.

16.

Op Darius.

DE domme Darius pronkt thans in goud en sy':
 Ach! in soo schoonen lijst zoo snood' een' schildery:

Procul à Iove, a fulmine procul.

17.

Aen Aulus.

DEr vorsten gunst is soet, maer wien? den onbedagten:
 Een wel verzocht verstand gelijktse by den wind,
 Of liever by het vier (dus, Aule, wilt u wagten)
 'T welk glinstert in 't verschiet, maer van naby ver-
 sind.

18.

Homo homini Deus.

SIjn' schulden af te doen, en elcken 't sijne te geven,
 Dat 's (ken ik) als een mensch, dat 's na de reden leven:
 Maer hy, die van sijn goed een goed en rustig deel
 Tot troost en onderstand der armen derf besteden,
 Leeft (dunkt my) als een God in menschelijke leden;
 Dan sulcker Goden laes! en siet ons' eeuw niet veel.

19.

Aen Amillus.

IK soude wel iet meer als blooten noodruft willen ;
 En waerom soud' ik niet maer niet (geloof't er vry)
 Om in fluweel , Amill , te proncken of in sy' ,
 Niet om in kar of koers de straten te bedrillen ;
 Niet om mijn' dert'len dorst uyt louter goud te stillen ;
 Niet om mijn' tafelen te laên met leckerny ;
 Niet om den hoop gekist te houden aen d'een zy ;
 Niet om ontydelijk te sparen of te spillen :
 Sulks alle past het graeu, het volksken grof van bloed,
 'T welk deugd noch eere trekt van sijnen overvloed,
 'T welk noyt sijn herte voelt van hoogen geest gedreven.
 Indien ik yet wat meer als blooten noodruft wil,
 'T is my alleen te doen om mild te sijn, Amill ;
 Ik wensche slechts om veel , om veel te kunnen geven.

20.

Faermart van Pythagoras.

VAn bloote kijckeren , van koopers en verkoopers
 Sey eer Pythagoras de Jaer-mart te bestaen.
 Hoe ? wist de Jaer-mart doen van stelers nog van stroopers ?
 'T schijnt neep: want andersins hy hadse'r bygedaen.

Andoën. aen Savellus op sijnen verbeterden

21.

Griekschen Chrysofostomus.

Ens plag Chrysofostomus hier in het vleesch te leven ;
 Maer in sijn' groote siel en schriften leeft hy nu ;
 Het eerste word Natuur met reden toegeschreven ,
 Het tweede leven God , het derde leven u.

*De selve aen P. Sidney.
van sijne Arcadia.*

22.

GY hebt (soo tuygt uw' vrou) verscheydende van hier
Uw' soete Arcadia verwesen aen den vonken.
Is 't datte sterven moet om datse 't minne-vier
Ontsteekt, so moests niet verbrand sijn, maer verdronken.
Doch hoe uw vonnis valt; de vrucht van uw verstand
Sal nimmer waerdig sijn verdroncken noch verbrand.

23.

Sannazarius aen zijne Vesbia.

SLa eens, ô Vesbia, op mijn' elleude uw' oogen:
Ik brande, en uyt mijn' vlam ontspringt een' tranen-
rivier.
'K moet Nijl en Ætna sijn, vervloeyen en verdroogen:
Vier, droog mijn' tranen op, ô tranen, dooft mijn vier.

Op 't Spreekwoord difficilia qua pulchra.

24.

Hesiodus gevolgt by Erasfm. in Adag.

DE weg tot boevery valt kort, valt soet en breed;
En geeft den wandelaer vermaek voor matre leden.
De Deugd-baen (ik beken 't) valt lang, valt eng en wreed,
En word niet sonder sweet niet sonder eelt betreden:
Maer als gy nu een' wijl in elk gevordert sijt,
Word gene scherp en smal, word dese sacht en wijd.

25.

Aen sekeren Rijcken

Tlichtvaerdige geluk verwisselt licht van loop:
Dat geesselt u met vrees, dat troetelt my met hoop.

26.

Van quaed tot erger.

Die om de korts t'ontgaen by Wonden-heelers gaet,
Schouwt Scylla wel, maer sal Charybdis niet ontvaren:
Die om geschil t'ontgaen met Pleyters sich beraed,
Poogt waterlood (och arm!) t'ontspringen in de ba-
ren.

De Spartaensche moeder.

27.

Marullus gevolgt.

E En' dappere Spartinn verstaende dat haer Soon
Was schildeloos gevloôn,
Sond met haer' eyge vuyft hem na den helschen vloed,
En sprack met grammen moed:
Vaer heen, verlooche naer der vaderland'sche seên,
Verbasterde, vaer heen.

28.

Van de Bruyd van Olus.

A Ls Olus en sijn' Bruyd in d'eerste weelde lagen,
En hy sig mannelijck (sijns oordeels) had gedragen;
Ick wachte (sprak hy) lief, hier uyt een' dapper' Soon,
Een' Soon, die d'eer sal sijn der wederzijds geslachten.
Ey (sprack ic) soete vriend, wil niet soo veel verwachten:
't Waer voor soo kleenen werck een al te grooten loon.

29.

Op Quintillus.

G Hy die vast grijs'er word, en word ghy noch niet wijser;
Want schoon het hair nog deel van 't lijf en sy nog lid:
't Schort u nochtans al diep: 't verderf dat stael en yser
In 't ros uytflaet, Quintill, dat slaet u uyt in 't wir.

30.

Tegens de Spotvogels, uyt Philemon by Stobaeus.

G Een spel, geen stem-accoort kan 't oor oyt lichter
streelen
Als spottery gespist op die den dooven speelen:
Waut als men jok of schimp geen' gramschap waerd
en acht,
De schimper blijft beschaemt, de schimp-scheut sonder
kracht.

31.

Pradisamenta.

S Elffstandigheyd bevat of houd in haer behoed
So veel Toevalligheên, als Phæbus Musen doet.

32.

Voorbeeld van Matigheyd.

Ens Pottebackers Soon een machtig Vorst geworden
 Stoffeerde sijnen disch met goud en leem in orden,
 En sfelde 't aerden vat by 't gulden in gelid;
 En vraegden waerom? soo was sijn antwoord dit:
 Ik, die nu blink in 't goud, ben uyt den leem gesproten:
 Die grooter word van klein speel niet te seer den grooten:
 Maer matig wijsfelijk en mengel onder een
 Sijn tegenwoordig groot met sijn voorleden kleen.

33.

Minne-kunst.

L Eest iemand van de Min op 't minnen onbeslepen
 In Nasoos Minne-kunst, hy blijft'er in verwert.
 De min word door natuur en niet door konst begrepen;
 Door 't oor en boortse niet, sy vaert door 't oog in 't
 hert.

34.

Tegen de Schipvaert. uyt Propertius.

G Aet, kromme kielen, gaet des levens licht ontvaren.
 Ons konste kost ons 't lijf; en juyft als had de dood
 Niet machts genoeg te land, wy soeckense in de baren;
 En hebben door vernuft fortuyns geweld vergroot.

35.

Lof der Schipvaert.

H Y, die op 't eerste vlot het lijf heeft derven wagen,
 En heeft niet min verdient aen 't menschelijk geslagt,
 Als die den eersten Os heeft in den ploeg geslagen,
 Of eerst het meulen-rat heeft in gebruik gebragt.
 De ploeg heeft ons veel vruchts verschaft tot onsen besten,
 Nochrans niet alle vrucht aen onsen disch vereert:
 Het Schip met all 't gewas van Oosten en van Westen,
 Van Noord van Zuyder-oord ons' tafel gestoffeert.
 Nu, Lesers, oordeelt eens met suchteloose sielen,
 Wat is t dat ons van tween het meeste voordeel doet,
 Het mast of meulen-seyl, de kouteren of kielen,
 Het ploegen van het veld, of 't ploegen van den vloed?

Versé-

36. *Versekeeraers.*

K En weet nau offe sijn voor arm of rijk te houwen,
Die hope en hoopen gelds d'ontrouwe zee vertrouwen.

37. *Op Polla.*

D Aer is geen swaerer jok, roept Polla gansche dagen,
Als 't houwelijkse jok; maer seker 't is maer jok:
Want schoonse 's daegs aldus loopt jammeren en klagen,
'Snagts gaetse rond en seyt, daer is geen soeter jok.

38. *Op Pannicus.*

T Luk draegt den gecken gunst, de sotten maekt 'et rijk:
'T blijkt, Pennice, genoeg aen u en uws gelijk.

*Non habeat matrona, tibi quæ junctæ recumbit,
Dicendi genus. Juvenal. Sat. 6.*

39. *Aen Iemand.*

G Y soekt een wijf in 't Griecx en in Latijn doorleert;
Die in figuur en wijse heel spits syllogiseert:
Die haer' gespreken kan met Retorijcke trecken
Trots een' Demosthenes stofferen en deurspecken:
Die gantch den ronden * Ring der konsten heeft doorrent:
Die all wat weetbaer is ten vollen weet en kent:
Die 't geenen vrageren aen antwoord laet ontbreken:
Die fix met mannen kan van alle stoffen spreken.
Viel my een wijf soo wijs soo redelijk te lot,
Ik mangelde met u, al waer ook d'uwe lot.

40. *Op Bibo.*

D E witte Waerheyd leyt in swerten kuyl gescholen,
Plag eertijds Democrijt te krijten door de Scholen:
Maer leyt (soo 't spreekwoord seyt) de waerheyd in den
wijn,
Gy, Bibo, soekt'er na, en sult eens vinder sijn.

Rechtsf-

* Encyclopædia.

41.

Rechtsgeleerde.

DE Rechtsgeleerde sijn niet selden recht-verkeerde,
Verkeeren ook den sijn niet selden van het recht;
Men houdse niettemin te rechte voor geleerde,
Die soo geleerdelyk op winst sijn afgerecht.

42.

Mariapiamater.

VAN Eva quam ons 't gift, het tegengift van dy:
Een' Sachte waert gy ons, een' Harde Moeder sy.

43.

De Maen.

DE naeste nabuurschap der sterffclijcke dingen
En voegt (dunkt my) de Maen soo wonder qualijk
niet:
Die Sterre is wisselsiek en vol veranderingen,
En soo is ook all 't geen dat onder haer geschied.

44.

Op Thraso.

TRappier is 't ambachts-tuyg waer op ik ben bedreven;
Dat 's (roemt gy) all mijn' eer, dat 's all' mijn' hoo-
vaerdy.
Ik stae 't u, Thraso, toe; gy weet'er met te leven
Indien niet in de vuyft, ten minsten op de zy'.

45.

Aen Iemand.

Dien gy uw' meerder' waent, dien kust gy schier de voeten:
Dien gy uw' minder waent, en wilt gy nau eens groeten.
Wy sijn hier wel ('t is waer) wat ongelijk van lot;
Maer alle niettemin uyt eenen tronk gehouwen,
All nyteen kley gekneed: rechtshape borsten houwen
Hunn' minder' voor een' mensch, hunn' meerder
voor geen' God.

Aen

46. *Aen de gewapende Venus.*

HOe Paphia? hoe dus alom in 't stael beflagen?
 Hoe dus geschild, gelanst, gevedert en geswaerd?
 Der wapenen beleyd is u niet opgedragen:
 De soete koppelkunst voegt uwen soeten aerd,
 'K en schiet geen harnas aen om doodelyk te stryên,
 Maer (segtsse) op dat god Mars den dullen strijd vermy:
 Die flux sich vlyen sal tot vriendelijcker vryen,
 Als hy bey wapenen en Venus vind in my.

47. *Mars en Venus.*

MArs is wel strafen streng, vrou Venus sacht en soet:
 Maer meer schaed Venus naekt, als Mars gewapent doet.

48. *Graf-schrift van L. Valla.*

NU Valla binnen 't rijk der schimmen sit verstecken,
 Schroomt Pluto Roomsche tael na 't oud satsoen te
 spreken:
 Ligt gaf hem Jupiter een plaetsken binnen 't sijn;
 Maer 't siften vreesst hy ook van 't hemelsche Latijn.

49. *Op sekeren soo milden belover
 als karigen gever.*

Tvoegt datmen milder sy in geven als beloven;
 Gemerkt ons maer een' tong, twee handen sijn gejoint:
 Maer uw' beloften gaen uw' giften ver te boven;
 Recht of ghy handeloos en dobbel waert van mond.

50.

Op Iemand.

D At gy slampampt en swelg: all wat uw' kele lust.
 Dat hebt gy van Lucull; 'k wil dat soo quaed niet agten:
 Dat gy all 't uw vertuyfcht dat hebt gy van August:
 Van Maro, dat gy liegt: van Cato, dat gy nachten
 Ja gansche nachten sit met bek en snuyt in 't nat:
 Maer dat gy hoornen draegt, van wien dog hebt gy dat?

51.

Van de dochter van Marius.

A Ls lestmael Marius sijn' dochter onderstond
 De sucht tot suyverheyd met yver in te preken:
 Waer meugt gy (riep de maegd) my 't hooft me komen
 breken?
 Uw' leer (na mijn begriyp) en heeft nog slot nog grond.
 Kijk hoe my vrou Natuur den boesem hoogt en rond;
 En die doet niet om niet, gelijk de wijse spreken:
 Ach! Van haer heylig wit Nature te verstecken,
 Waer meer als kettery, waer schade, schand en sond.
 'T is waer, gelijk gy segt, sint Paulus heeft geschreven
 Dat weldoen all de geen', die sich tot houwen geven,
 Doch berer, die sich speent en afhoud van den man:
 Maer 't eerste dient my best; by 't weldoen wil ik 't hou-
 wen
 (Het weldoen (ik vertrou't) en sal my niet berouwen)
 En laten beter doen de geen' die beter kan.

52.

Op Iemand.

W Anneer ik u iet vraeg ook van geringe saken,
 'K en trek nau eenig woord uit uw' verwaende kaken;
 Of food'er antwoord volgt, s'is seer gemaekt en
 traeg:
 Gy waent u al te wijs, wanneer ik u iet vraeg.

53.

Van Catullus.

E Yn is Catull van stem, glad van kin, slap van knien:
 'T is veel, indien de man behoorlijk is versien.

Summis-

Summisque negatum stare diu. Lucan.

54.

Aen Ruffus.

DE vlucht van uw geluk kan niet veel hooger stygen ;
 Dus let wel op uw stuk , en dertelt niet te stout :
 Want dat niet hooger kan moet noodig nederfygen.
 De meeste gunst des lots dient, Ruffe, minst vertrouwt.
 Die 's morgens segr: mijn' siel, wat kan uw' weelde stooren?
 Gy hebt volop van goud, van koren, oest en wijn ;
 Dus eet en drinkt geruft ; sal op den avond hooren ,
 Gy dwase, dese nacht sal u de laefte zijn.

55. *Gelukwenschinge aen den selven over 't verlies
 zijner goederen.*

Geluk, mijn vriend, geluk. Fortuyn heeft u ontladen ,
 En uw en nek gevrijd van 't jok van haer gebied.
 U is een goed ontruk, dat stof geeft tot veel quaden :
 Een' afgod neemt u God een' afgod , anders niet.

56.

Problema.

WAerom doch of de man , als 't wijf sich niet te pluys
 En draegt, twee hoornen draegt ? hy is het hoofd van
 't huys.

57.

Lasteraers en Pluymstryckers.

SWert is de sneeu plag Anaxagoras te sweren :
 Van Anaxagoren heeft onse tijd sijn deel.
 De Vos sprak tot de rave : hoe sneewit sijn uw' veren !
 En och ! wat voed onse eeuw der sulcker vossen veel !

58.

Oderunt peccare boni virtutis amore.

Indien door lust tot goed de goede 't quade laet ,
 Soo moet dan nu 't getal der goeden weynig wesen.
 De deugd is soo geleept, de boosheyd soo geresen.
 Dat quaed voor goed passeert, en goed voor louter quaed.

Op

59.

Op Gaurus.

GY sijt bey lot en wijs: hoe komt dat over een?
 Eenſdeels ſlechts, Gaure, wijs; hoe lott? van top tot teen.

60.

Gierige mildheyd. Op Luciaen.

EN wilt ſoo grooten roem niet van uw' mildheyd dragen,
 Gy ſlacht den angelaer; die tpilt wat lockebrood,
 Om overvloed van viſch te lichten in ſijn boot.
 Uw' giffen, Luciaen, ſijn niet als looſe lagen:
 Gy geeft, om tienmael meer te krijgen in beſit;
 En ſchiet noyt duyten uyt, of dalers ſijn uw wit.

61.

Schadelijke vryheyd. Op Mariaen.

DE vryheyd is u quaed; gy deugt niet onbenepen:
 Bedwang maekt u geſchikt tot ſaken van belang.
 De ton en doet geen nut 't en ſy geperſt van reepen;
 Gy mede, Mariaen, niet goeds als door bedwang.

62.

Fælix en Feſtus.

HEel groot is uw geluk by Fælix niet geweest;
 Ook Feſtus, Paule, maekt van u geen' groote feeft.

63.

Op Feſtus.

ALs gy my, Feſte, ſnuyt, en dapper hebt geſchoren,
 Ik ben my ſelven naeft; ruyt gy my ſtaeg in d'ooren:
 Wel weeft u ſelven naeft, maer kom my nader niet;
 Waerom? een quaed gebuur en is geen klein verdriet.

64.

Aen ſekeren ſoo vjcken als wijſen en milden Heere.

NAtuur heeft u gejoint een ſacht en ſoet verſtand,
 Gy weet dat ſoet verſtand door konſten te volbouwen.
 Het lot verſelt uw' deugd met gaven allerhand;
 Die weet gy weer aen konſt en aen verſtand te trouwen.
 Den armen wel te doen, dat komt u van het lot,
 'T wel willen van de deugd, en allebey van God.

Aen

65.

Aen Iemand.

UWe een' helft heeft uw wijf, die hebt gy gaen verhuwen;
 Eu d'ander' helft is uw', wat is in u dan 't mijn?
 Gy onderfchrijft nochtans: *hy my den beelen uwen:*
 Maer die nau d'uwe fijt, hoe kond gy mijne fijn?

66.

Op Ligurintus.

Als feker Chiromant uw' handen had bekeken,
 Vriend (fprak hy) van geluk en valt hier niet te fpre-
 ken;
 Weet datt'et binnen 's jaers met u fal fijn gedaen.
 Gy, die uw' erfgenaem niets laten woud te fpillen,
 Hebt binnen 't aer all 't uw door keel gejaegt en billen:
 Wat dunkt u, Ligurijn, was dat heel mis geraen?

67.

Op Eene.

Dat uwe feên uw' leên geleken, wenschte ik wel:
 En och of gy foo wit van ziel waert als van vel.

68.

Antwoord op den brief der felve.

Sneewit is uw papier, uw brief of inhoud fwerf:
 'T papier fweemt naer uw' huyl, het inhoud naer uw
 herr.

69.

Op Quartilla.

Quartilla trouweloos haer' bey getroude mans,
 Heeft all den weduw-tijd zich kuys en fris gehouwen:
 Doch min voor 't quaed beducht als voor een luttel
 fchands;
 S'en dorft foo goeden land geen vrugtbaer faed vertrouwen:
 Of menig rou gefel wel hadde ploegens fin,
 Geen ploeg, doen 't ledig lag, geen' fpade mocht'er in.

70.

Puntdichtfchrijvers

ONs Puntdicht fchrijveren beraemt 'et na vermogen
 Uyt allen boom Mercur te draeyen glad en fijn.
 Ik wey in woorden als een Paracels in drooggen ;
 De dingen fijn fijn wit , de bloote woorden 't mijn.

Op de

71. *Vernieude verbintenisse der vrye vereenigde
 Nederlanden.*

Aen de selve.

Quae conjuncta valent.

NU heeft de Leeu weer klem in fijnen klaeu gekregen ;
 Nu voelt hy weer fijn' kracht in haren stand herstelt ,
 En fijnen bundel weer van stijver band geknelt.
 Soo , vry Vereenigt Land , blijft ceuwig eens genegen ;
 Soo fal uw' vryheyd u tot heyl gedij' u en fegen ;
 Soo fult gy en ter zee staeg bloeyen en te veld ;
 Soo fal noyt blinde lift , noyt openbaer geweld ,
 U fcheyden door bedrog , u fchenden door den degen.
 Gy hebt wel eer om winst op vyanden behaelt
 Den Hemel dank gefeyt , geviert , gefegepraelt ;
 Op , op , bedankt hem nu met herte , fiel en finnen :
 Toont dat u d' Eendracht is een dier , een waerdig goed
 En dat gy noyt gewin geacht en hebt foo foet ,
 Alsom 't genot van haer u felven te verwinna.

72.

Aen de selve.

A Fgunste, fucht tot haet, begeerte tot gebied,
 En konden op 't gemoed der Grieken niet gewinnen;
 Soo lang de dertle Pers hun dreygde te verslinnen,
 En met sijn' wapenen hunn' vestingen bestiet:
 Maer als de vrees nu van buyten hen verliet,
 Strax stonden nijd en trots en tweedracht op van binnen.
 O geesten sonder klem! ô licht verrukte sinnen,
 Slechs wijs geweest uyt nood, maer van u selven niet!
 Gy vry vereenigt Land van buyten-vrees ontslagen
 Sult uw' verskertheyd op sterker beenen dragen.
 Ach! die in veyligheyd of vryheyd van den damp
 Der dertelheyd soo haest gevat sijn en verwonnen,
 En sijn geen' vryheyd waerd: doorluchte sielen konnen
 Soo matig in geluk, als moedig sijn in ramp.

73. *Beeld van Eendracht. Uyt Bartas vertaelt.*

V Oor my, 'k en kan niet sien hoe iemand van de Wijsen
 Ons een volmaekter beeld sou weten aen te wijzen
 Van eenen staet ganseh vry van tweespalt en gekijf,
 Als 't wel geschikt gestel der leden van ons lijf.
 Op 't lijden van een lid treurt strax de rest der leden:
 De neus en poogt in 't ampt der voeten niet te treden,
 De voet ook niet in 't ampt dat tot den neus behoort;
 't Hoofd voert den degen noyt, de handen noyt het woord:
 Maer sonder hunnan staet door tweedracht te beroeren,
 Is elk van hun bereyd vrywillig uyt te voeren
 Het ampt hem opgeleyt van 's Hemels oppermacht,
 Het sy dan hoog of leeg, doorluchtig of veracht.

74. *Toon-verschil.*

WY weten nu niet meer d'een d'ander' toe te geven ;
Verdraegfacmheyd vervalt, en vrede-lust verkoelt.
De Bas word loo verleeft, den Altus soo verheven,
Dat nau de Middel-toon van d'ooren word gevoelt.

75. *Historie.*

T Gelchicht-boek doet met lust en met gemak ontfan-
gen,
'T geen ons d'ervarentheyd met arbeyd geeft en strijd.
Verlochttheyd leert ons noyt soo veel in eenen langen,
Als wel 't Historyboek in eenen korten tijd.

*De seven Planeten.*76. *Saturnus.*

Diep-denkende Saturn, vorst van den gouden tijd,
Man van Vrou Mnemosijne; hoewel gy dor van spieren,
Van leden koud en droog, en norts van seden sijt ;
Gy sijt nochrans gehuyft naest aen de vaste vieren :
En uwe loode kar doorstreeft de goude schaer
Der teekens tweemaal ses in tweemaal vijftien jaer.

77. *Jupiter.*

HEylrijcke Jupiter, verdrijver aller qualen ;
Gy sijt, en wel te recht, uws vaders naesten buur :
Terwijl gy draeyende sijn' bittere natuur
En wrangen aerd versoet met uw' gesonde stralen,
Jaegt gy uw' rinne koets langs gulden wagen-spoor
In ses-paer jaren tijds de ses-paer beelden door.

Mars.

78.

Mars.

Staeg drijft de woënde Mars sijn' gloënde paerden aen,
 Om haelt het end te sien van sijn' bestemde tochten:
 Maer d'oversnelle vaert van sijn' verstaelde raën
 Leyt soo veel kromten af, en breekt op soo veel bochten;
 Dat Creses drymael scheert, en Bacchus drymael snijd,
 Eer hy eens heel in 't rond de Teeken-ry doorrijd.

79.

De Son.

OGy des Werelds siel, gy Vader van de dagen,
 Gy aller lichten Prins, gy, goude Phœbe, gy
 Doorrent den ganschen ring der Beelden viermael dry
 In maenden drymael vier met uwen gouden wagen,
 Gy sijt'et, die gefwind en sonder stil te staen
 Uw' dag en jaer-reys spoeyt door 's Hemels blauwe paden,
 Die met des Hemels koets, dees op uw' eyge raden,
 Dees willig, die door dwang, dees Ooft, die Westwaert
 aen.

80.

Venus.

VRou Venus loet van aerd, die 't all alom bevrucht,
 Die altijd sit omringt op haren roosenwagen
 Van schoonheyd, jeugd en vreugd, van spel, van troetel-
 sucht,
 Ontsluyt en sluyt by beurt de purpre deur der dagen:
 Doch schoon zy op of neêr, of voor of achter rent,
 Haer' duyfkens blijven steeds der Sterren Prins ontrent.

81.

Mercurius.

Alfoo sal Hermes ook die taelman rijk van reden,
 Die stierman gauw ter hand, die loofen handelaer,
 Die lierman, die gesant, die kloecke konstenaer,
 Ten naesten by een jaer tot sijnen rocht besteden:
 Want schoon hy vlug te voet staeg vlichelt gins en weer,
 Der lichten Vorst nochtans verlaet hy nimmermeer.

82. *De Mane.*

VOrstinne van de zee, wat hebt gy vreemde streken!
 Als gy uw' bruydegom op 't vertste sijt ontweken,
 Toont gy u van sijn vier ten hoogsten vol en swaer;
 En als hy u omarmt, gy dunkt ons min te blaken:
 Met dus uw liefby beurt t'ontwijcken en te naken,
 Doorrent gy twalefmael den dwers-riem in een jaer.

83. *Vroedwif.*

'T Is veel voor mensche wel ter wereld in te komen;
 Maer wel weer uyt te gaen, heeft ook niet weynig an:
 Een Vroedwif dient'er wel tot dat bedrijf genomen,
 Maer evenwel tot dit noch al veel vroeder man.

84. *Klachte der Beesten over den Mensche.*

Wat port u, mensch, op ons te woeden soo vermeten?
 'T is (roept gy) maer een beest, als gy uw' heerschappy
 Soo beestig over ons misbruykt tot tiranny:
 Maer, groote meester, seg, is 't u soo schoon vergeten,
 Dat gy en wy in Dier al van een' maegschap sijn?
 Waerom ook ons verschil niet groot en schijnt te vallen:
 Ja sweemt gy niet na twee de vuylste van ons allen
 Van buyten na den aep, van binnen naer het swijn?

85. *'t Schaep.*

'T Schaep levert melk en mest en snaren sonder tal;
 't Schaft vles en vlies en wol; 't Schaep heeft en
 geeft 'et all.

86. *Tiresias.*

OM dat Tiresias verstond dat Venus-soet
 Veel smakelijcker valt den vrouwen als den mannen,
 Wierd Juno soo gestoort, dat sy dien armen bloed
 Berooft heeft van gesicht of van het licht verbannen.
 Ik gisse dat Mevrouw de waerheyd van dat woord
 Wel mogelijk soo lief gevoelt had als gehoort.

Smerte

87.

Smerte en Wellust.

WAt Wellust prickelt oyt soo soetelijk ons' herten,
Die niet of voor of naer aen Smert en is verknocht?
Een' soete Wellust is 't, die om voorgaende Smerten,
Een' bittere, die om aenstaende word gekocht.

88.

Ouderdom en dood.

ELcx wensch is dat hy mag een' hoogen Ouder halen;
Waer tegens elk de dood ten hoogsten vloekt en vlied:
Een Ouderdom nochtans is vol verdriets en qualen,
De Dood in tegendeel het ende van verdriet.

89.

Op den ouden Linus.

SAturnus word geseyd van sat te sijn gejaert:
'T waer eenmael, Line, tijd dat gy Saturnus waert.

90.

Op den selven.

DE goede Linus leeft als Paulus ons gebied:
Want Linus heeft 'er wijf gelijk als had hy 't niet.

91.

Op Flaviaen.

GY roemt u, Flaviaen, een' edelman te sijn,
En lastert gy uw' gicht die adellijcke pijn,
Pijn die den edeldom byna schijnt ingeschapen,
Die all wat edel heet past als rapier en wapen;
Die in paleysen woont, die 't rieten-dak versmaed,
En meer met Keyseren als Boeren ommegaet;
Die selden bedelaers gewoon is te versellen,
Maer sich by Fockers hond die 't goud by tonnen tellen;
Die onder purper duykt, die lekker drinkt en eet,
En machtiger deurgaens naer amber riekt als sweet?
Al sag ik noyt iet hoogs noch edels in uw' daden,
Soo hoffelijk een' quaed doet my nochtans geraden
Dat gy noch al een vonk van adel draegt in 't bloed,
Of uyt een edel ey ten minsten sijt gebroed.

92. *Trooft aen den selven.*

IS't nu soo quaed met u soo quaed als oyt voor desen?
 Wel weet dan, dat gy weer niet ver en sijt van wel:
 Desmerten, Flaviaen, sijn dus van aerd en wesen,
 Noyt nijp een' felle lang, noyt pijnt een' lange sel.

Wat Venus voegt, dat scheyd de klippel.

93. *Aen Tigellinus.*

EEn houwelijk gebout op enckel' oogenust
 Of vleescheijk vermaek staet los en als op stelten:
 Want als men Tigillijn, het nieu heeft afgekust,
 Dan komt de min in haet en afkeer te versmelten.
 Dus var dien staet op deugd meer als op schoonheyd aen,
 Op dat de wulpsche min in liefde mag vergaen.

94. *Op den Godloosen boeve Mopsus.*

WAnneermen spreekt van God of van sijn' hooge wegen,
 Roept Mopsus, die doch God en Goddienst houd
 voor spot;
 Aen dingen boven ons en is ons niet gelegen:
 Recht heeft hy; want de hel behoort hem, dat 's sijn
 lot.

95. *Op den selven.*

DE sotten achten u een wijs' en dapper man;
 De wijze, Mopsus, tot: wat (dunkt u) sijt gy dan?

96. *Op den selven.*

ALs Mopsus sijnen knecht had lestmael uytgekreten
 Voor aller narren Vorst: 'k en keur dat voor geen' smaed
 (Was d'antwoord van den knecht) want, Heere, gy moet
 weten.

Ben ik der narren vorst, gy sijt mijn onderlaet.

Op

97. *Op den ſelven.*

Soo 't vol is (als gy roept) van narren allerweeg:
 Uw' kap en is dan ook van ſulck gebroed niet leêg.

98. *Op den ſelven.*

WAnneer gy lachen wilt, of luſt hebt door de grillen
 Der narren of boufons t'ontgaen uw tijd-verdriet,
 Wat hoeft gy ver te gaen, of, Mopſe, veel te ſpillen?
 Siet gy niet nars genoeg als gy u ſelven ſiet?

99. *Tydige Suchten.*

Die wel en rijdelyk ſijn' ſuchten wil beſteden,
 Beſuchte nimmermeer toekomend noch verleden
 Beſuchte (teg ik) geen als tegenwoordig quaed:
 Soo ſucht hy niet te vroeg, ſoo ſucht hy niet te laet.

100. *Op Dento.*

GY koopt all wat natuur ons raers of ſeldſaems teelt,
 Gy koopt all wat de kunſt in marmer ons verbeeld;
 Gy koopt all wat oyt Goltz in koper heeft geſteken;
 Gy koopt wat Holbeen oyt heeft op penneel geſtreken;
 Kortom gy koopt 'et all: maer voor des jaers verloop
 Sal 't (wed ik) Dento, weer all veyl ſtaen of te koop.

101. *Aen Gryllus.*

Soo lang gy, Grylle, menſch, dat's, nuchter ſijten ſchran-
 der,
 Sult gy ten hoof of niet of luttel waerdig ſijn:
 Dus, Grylle, bid Fortuyn dat ſy u doch verander
 Of in een' rijken bok, of in een ſulpe ſwijn.

102. *Koningen en Propbeten.*

EEn Koning uyt ſijn land word noyt erkent voor hoofd;
 Noyt in ſijn land Propheet geleden noch geloof.

103. *Propheten en Poeten.*

DE siel van een' Propheet is vol van 's Hemels klaer-
heyd ;

Ook sleeckt in een Poët iet seldsaems, ik belij't :

Want van den volgenden spreekt een Prophete waarheyd,
En een Poëte liegt van den voorleden tijd.

104. *Van sich selven.*

Elk feyt dat in mijn rijm geen Poësy en sleeckt,

En elk feyt waer, waerom? om dat het waarheyd spreekt.

105. *Kerkdief.*

Die meer uyt lust als nood sijn' maeg opvult en dermen,
En meer aen malle pracht als aen de kou verkleed,

Is meer als enkel dief: want hy ontsteelt den armen

All wat hy aen sijn vleesch onmatelijk besteed.

106. *Aen sekeren Prince.*

Op seker boek hem toege-eygent.

Die dese bladeren met gulden int beschreven

U aenbied of vereert, deselve, Prince, bied

Uw' hoogheyd (dunkt my) aen iet hoogers als sijn leven ;

Want dat's vergaackelijk, maer dese bladers niet.

107. *Op Varus.*

IK vraagde Varus lest waerom hy rustig quant

Met een gerimpelt vel socht in de trou te treden,

En spottelijk den ploeg te drijven door den strand ?

Strax brogt hy lip aen oor, en gaf my dese reden :

Men spit een goudrijk land, al geeft 'et vrugt nog fruyt

Weet dat haer' tessche, vriend, min rimpelt als haer'
huyd.

108.

Op Polyfemus.

GY gaet ons, Polyfeem, voor halve mentchen schelden,
GOm dat gy lang en swaer, wy kortkens sijn en licht:
 Ik konne dat gy meer als ik soud mogen gelden,
 Als mensche wierd verkocht by d'ell of by de wicher.

109.

Vorstelijcke grootmoedigheyd.

GRootmoedig is de Vorst, die ieder 't sijn verschafft;
Noyt deugd te schaers en loont, noyt quaed te streng en
 straf.

110.

Aen sekere doorluchtige Vrouwe.

STandvastigheyd van siel in all wat u ontmoet
Toont ons uw sterk verstand, dat nimmer weet van sus-
 sen:
 Dat statige gelaet, dat moedige gemoed,
 Kan geenerley geval opblasen noch verbluffen.
 Uw' wijd beruchte deugd kan my van vleijery,
 Ook hooger sprekende, ten vollen spreken vry.

111.

Aen de selve.

WAer 't datmen deugd door dicht kon çieren of verlich-
 ten,
 Ik songe t'uwen roem noch menig duysend lied.
 Uw' deugden geven glans en glory aen mijn' dichten,
 Mijn' dichten kleen van klank aen uwe deugden niet.

112.

Treurspel.

ALs moedwil en geweld met opgeblase treden
Doen dreunen onder sich des werlds speeltooneel,
 En oordeelt dan van 't spel na 't eerste noch nae 't tweede,
 Maer schort uw oordeel op tot aen het vijfde deel.

113. *Op Gaurus Canonik.***H**et boek der Wijshedyd word (wie kan dien hoon verdouwen?)

Voor Apocrijsch gehouden:

Daer nochtans, Gaure, gy, die lot sijt en verkeerd,

Voor Canonijk passeert.

114. *Laster-wrake.***A**ls gy gescholden word en met de tong gesteken,
Als niemands lastermund uw' faem stelt als ten roof;

Soo wacht u lasteren met lasteren te wreken;

Maer schik uw leven sulcx, dat niemand hem geloof.

115. *Vorst en Wet.***D**E straf word by den Vorst somwijlen afgebeden,

De Wet in tegendeel staet stijf en onverlet:

Sy weegt alleen de fout, Hy ook d'omstandigheden:

De Wet is een streng Vorst, de Vorst een' sachte Wet.

116. *Deelen der Aerde.***I**N vier gedeelten word het Aerden-rond gekloven;

Ook sijn' Godsdienstigheyd in vierderley gelooven.

117. *Stand der Aerde.***T**swaerlijvig Aerdriek sit, soo 't gaet na Nafsoos singen;

Het staet, soo Salomon ons hier de waerheyd seyt:

Maer is 't (gelijk het is) de grondvest aller dingen,

'T en staet dan noch 't en sit; wat doet 'er dan? het

leyt.

118. *Vijf Zonen of Aerd gordels. Virg.
gevolgt in 1. Georg.*

DEn Aerdbol hangt omgort van vijf seer breede banden,
Van welke 't Sonne-vier den eenen staeg doet branden:
Twee mind're liggend'er ter sijden uytgestrekt,
Van ys en regen en gedurig overdekt:
Doch tusschen dees' twee koude en uysterse gewesten
En 't heete middeloord, heeft God (den mensch ten besten,
En tot een soet vertrek voor 't sterffelijk geslacht)
Van matige natuur twee Gordels ingewracht.

119. *Van d' Inwoonders der vijf Zonen.*

D'Inwoonderen der beyde in maet bestaende Zonen
Houd Aristoteles voor burgerlijkst en best:
Die in den heeten riem of in de koude woonen,
Sijn soo onhandelbaer en woest als hunn gewest.

120. *'t Heuschte en onheuschte Dier.*

GEen Dier soo heusch als Mensch, als hy na reden leeft:
Als hy van reden wijkt, geen Dier soo onbeleest.

121. *Aen Mariaen.*

SLechs voor den blooten nood gerechten toe te rusten
Is soo profijtelijk als heylsaem en gelond:
Den honger staet ons vry wat minder als de lusten,
En, Mariaen, de maeg soo dier niet als de mond.

122. *Op Festus.*

IS nu mijn geld gereed? (dus koom ik t'elken vragen)
En t'elken segt gy, ja't: maer, lieve, seg eens, neen 't:
Want, Feste, na my dunkt, gy steekt vol hooffsche slagen;
Gy meent noyt dat gy segt, gy segt noyt dat gy meent.

Over

123. *Over de dood eens dapperen Geneesmeesters.*

TErwijl gy door de konst de dood leert wederstaen,
 En 't swacke leven poogt meer krachts en duurs te geven:
 Doet u der Parken hand bey konst en kracht vergaen,
 En drijft de schaer verstoort door 't garen van uw leven.
 Soo wierd gy ook, Afsleep, terwyl gy door de konst
 De doon het leven deed, uyt 's levens licht gebonst.

124. *Het dertiende bedrijf van Hercules.*

TE teugelen de tong en trotsheyd van een wijf
 Dat is van Hercules het derthiende bedrijf.

*Gratior est pulchro veniens e corpore virtus.*125. *Tegens de Schoonbeyd.*

HOe komt dat Eerbaerheyd of suiverheyd van seden
 In schoone meer bevalt als in mismackte leden?
 Om dat die schoone deugd in schoonheyd van gestalt
 Heel seldsaem is of raer; en alle raer bevalt.

T E R G E D A C H T E N I S S E.

*Van den dapperen Zeeheld Ioan van Galen, Admirael
 der Hollandsche Vloete op de Middellandsche Zee.*

126. *Pacatum volitant per mare navita.*

OP 't Middellandsche Sout te moeten voor sijn' oogen
 Sien swerven gins en weer een' Britschen tyger-nest
 En kon van Galen niet verswelgen noch gedoogen;
 Waerom hy ook de Straet stracx veegde van die pest:
 'T is waer dat hem (o ramp!) dat edelmoedig vegen
 Ten koste van sijn been ja van sijn leven staer;
 Maer daer voor heeft hy weer den naem alom verkregen
 Van Geessel van den Brit, van Besslem van de Straet.

127. *Aen Aldus.*

GY dient twee meesteren, waer van gy niet geniet:
Want, Alde, d'een en heeft, en d'ander geeft u niet.

128. *Op Aen ouden Ponticus.*

GY die noyt wel en deed aen iemand all uw leven,
Wanneer doch sult gy eens van hebben sijn verfaed?
'T werd (seggt gy) na mijn' dood den armen all gegeven:
Maer 't weldoen, Pontice, komt na de dood te laet.

129. *Op den selven.*

DE dood trekt Ponticus in haeren swerten schoot;
Maer doet sijn roestig geld verryscn van de dood.

130. *Nilo negli occhi, Ætna nel cuore.*

DE koude Nyl is my ten oogen ingevloed;
De gloed, die Ætna knaegt, is op mijn hert gevlogen:
Geen vloed, die magtig is te matigen dien gloed,
Geen gloed ook, die dien vloed van tranen kan verdroogen.
Ach! gloed en vloed noyt eens in alles wat sy doen,
Staeg tegens een, sijn 't eens in tegens my te woên.

131. *Op Muciaen.*

WAt moed (seg Muciaen) doet u soo moedig treden?
Wat waen-wind blaest u op? schoon gy in lot, in le-
den;
Ja self in wetenschap wat meer sijt als gemeen;
De Son gelijkewel rijst niet voor u alleen.

132. *Op Quintus Ramist, derden Sone sijns Vaders.*

GElijk of alle boom juyt opschoot in twee tacken,
Soo wilt gy ook all 't heel slechts in twee deelen hacken:
Maer sijn d'afdeelingen alleen tweeledig goed,
Wat deel dan, Quinte, seg, komt u van 's vaders
goed?

Van

133.

Van Gellius.

DE rijke Gellius als hy sijn' selle gichten
 By wylen vliegen voelt door hand en voet-gewrichten ,
 Och (roep hy) wat all ramps heeft dit kort leven in!
 Och of ik sterven mogt , een sacht en salig sterven
 Dat waere mijn' gewin , och mocht ik dat verwerven.
 Ja (legt sijn erfgenaem) dat waer ook mijn gewin.

134.

Arcanum politicum. Reden van Staet.

AL lang genoeg gejokt : van hier gepunte grillen :
 Wech Quinten , Gelliën , gy weegt my veel te licht :
 Der Alexanders lof , der Hectors , der Achillen ,
 Sal van nu voort alleen de stof sijn van mijn dicht :
 'K wil mijnen stijl voortaan vry hooger laten stijgen :
 Dus sprak ik tot my self noch onlangs ja noch flus :
 Wanneer der Mufen een' , die van geen' dulle krijgen
 Noch trommel-toonen houd , my weder sprak aldus :
 Ey , wilt uw rijm aen roem van groote meesters sparen ;
 Laet u hunn mal gewoel soo veel niet waerdig sijn ;
 Vergaep u aen geen' schijn van titels of tiaren ,
 Maer schiet uw' oogen-strael eens agter de gordijn ;
 Gy sult die meesters daer niet meer als menschen vinden ,
 Ja inooder mogelijk als iemand van 't gemeen :
 Of meent gy dat hunn groot en machtig onderwinden
 Meer gronds en reden heeft als uw gering en kleen ?
 De tochten die een' Vorst en verckenhoeder drij , en
 Sijn al van een gewicht : daer wijven week van moed
 Om kampen met de tong , daer kinderen om kijven ,
 Daer stelt een Vorst een land in brand om en in
 bloed.
 Dus houd u als voorheeu by 't gijpen van de seden ;
 Men schaft door helden-lof slechts stof tot roof en
 moord ;
 Die prijzen wil , prijs God , daer met brak sy haer' reden
 En ik mijn voorstel af , en voer aldus weer voort.

Op

135.

Op Flaviaen.

AL sijt gy ruyg gelokt, al voed gy lange tuyten;
 Kael sijt gy evenwel; maer hoor eens, weet gy waer?
 Van binnen sijt gy kael, niet, Flaviaen, van buyten;
 'T schort u aen herffenen, niet, Flaviaen, aen hair.

136.

Op den selven.

SOo gy uw' ampten wilt en hoofsche waerdigheden
 Met achtbaerheyd bekleeden;
 Soo steek u, Flaviaen, in purper of fluweel,
 En spreek niet al te veel.

137.

Op sekeren onbarmhertigen.

ALs d'armen hunnen nood u naekt voor oogen leggen,
 Hoe mag het u van 't hert soo hard hun af te seggen?
 Gy roept wel dat de Wet hun 't bedelen verbied;
 Wy weten 't: maer de Wet verbied u 't geven niet.

138.

Sara.

DIe haeren Man haer' Meyt thans geven sou te leen,
 Een' fulcke Saet voorwaer is raer of ongemeen.

139.

Aen Gaurinus.

GY hebt ('t is waer) Gaurijn, meer dalers als ik blanken;
 Maer hebt dat nog uw' hand nog uw verstand te danken;
 Maer wel uws vaders deugd, die 't voor u heeft vergaert.
 Dus laet u niet te veel van uw' geschiktheyd hooren;
 Weet dat gy met de tefch op sijde sijt geboren,
 Ja waert al heel versien cer gy ten halven waert.

140.

Leerlingen van Pythagoras.

WAt dé Pythagoras soo seer de vis-vangst laken?
 Waerom verdroot 'et hem dat ergens wierd gevist?
 Hy hielse voor de sijn', die noyt of selden spraken;
 En alle vis is stom, dies ook Pythagorist.

O

Op

141. *Op Culiaen.*
NU ben ik weder wijs, nu (legt gy) weer bedaert:
 Nijk loochten 't, Culiaen, want gy noyt wijs en waert.

142. *Op den selven.*
SOo liegen, Culiaen, soo gansche dagen suypen,
 Soo rasery van geest of diergelijcke stuypen,
 De trecken in 't gemeen sijn van een braef Poëet;
 Soo sijt gy, Culiaen, de braefste dien ik weet.

143. *Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.*
Hor. Sat. 2.

HOewel het raedsaem sy het Bygeloof te weeren;
 Noch kanmen echter wel te suyper reformeeren;
 Men kan wel al te wijd afwijcken van party:
 Het midden houd de deugd, niet d'een of d'ander zy.
 De gene, die 't gebrek van vrekheyd mijden willen,
 Als sy te verre gaen, vervallen tot ver-spillen.
 Wijs is hy die in all's het veylig midden houd,
 En op Charybdis let, terwijl hy Scylla schout.

144. *Van den kuyfchen Verinus.*
VErrijn van sekre quael tot stervens toe gemat,
 Quael die door Venus-vreugd alleen moest sijn verdre-
 ven,
 Wou liever sterven gaen ('t welk nochtans word ge-
 schat
 Der sonden loon te sijn) als door de sonden leven.

145. *Vernuft en Vlijt.*
DOor vlijt word ons vernuft geslepener en wijser;
 Gesleten word 'et ook door al te staëgen vlijt:
 Vlijt slijt en slijt den geest, gelijk de wersteen 't yser
 Al slijtende verscherpt, al scherpende verslijt.

Slaep

146.

Slaep en Venus.

Sie ick u niet te recht voor doods gestueters aen,
O Venus hoogste lust, Slaep hoogste rust van allen?
 Een bedde word gespreyd voor bey die soete quaên;
 Dieligt ook, sal tot Slaep of Venus ligt vervallen:
 'T ligt haet en luye Slaep en vuyle Venus meest:
 Slaept blust des mensches moed, en Venus sijnen geeft.

147.

Aardworm.

Staeg willen Aerde en Mensch als door den Hemel
 dringen
 Sy met haer steyl gebergt, hy met sijn hoogen moed:
 En wat is d' Aerde doch? het grond-top aller dingen;
 En wat de mensch? de Worm, die daer in leyt en wroet:

148.

Op Camilla.

Camille lest te fel op haeren Man gebeten
 Riep onder allen dus: wat wilt ghy u vermeten?
 Mijn naekte lijf alleen is veel te goed voor dy.
 'T mag wesen (sprack de Man) maar 't hoofd heb ick
 'er by.

149.

Echtgenoten.

T Gansch huys valt u te nau, wanneër ghy twistig sijt:
 Maer komt gy overeen, een bed is schier te wijd.

150.

Matigheyden doet natuure geen geweld.

T Heeft vrou Natuur gelust met wellust te verfoeten
 'T welck, 't welk sy elken sin te last leyt of gebied:
 En Matigheyd en trapt haer' wetten niet met voeten;
 Sy stelt den lusten maer, maer sy vernielse niet.

O 2

Gelijck

151. *Gelijk den Os voor de bijl.*

HEt mager Osken word in 't vette gras gedreven ;
Maer 't weyd sich voor de bijl (och armen!) vet en
groot :

De mensche treed ook dus de wey in van dit leven ;
Want hoe hy verder weyd , hoe naerder aen de dood.

Ons winnen is verlies ; soo veel ons jaren groeijen ,
Soo veel neemt even ook ons teeder leven af :

'T sy dat wy oud of jong in 't dorren sijn of bloeyen ,
Wy spoeyen van de wieg gestadig naer het graf.

152. *Op een' ongestadige Schoone.*

Schoon gy soo statig sijt als schoon van mond en oogen ;
Uw' sinnen evenwel sijn vlotter als de vloed.

Gy huysvest ik en weet wat heymelijk vermogen
Der Son in uw gesicht , der Maen in uw gemoed.

153. *Aen sekeren Stoicus.*

Die t'eenemael de siel van tochten wil ontkleeden ,
Ontkleed de reden ook van 't wit van haer bewint :
Want sonder tochten , vrind' , sou in de siel de reden
Soo nut sijn , als in 't schip de stierman sonder wind.

154. *Op den selven.*

Gy sijt soo stuursch gemond , gevoorhoofd en geckaekt ;
Dat ik nau peynsen kan hoe gy u vader maekt.

155. *Op Procillus.*

DE Spinne trekt uyt dau van roosen haer senijnen ;
En hoe een dronkaerd meer de volheyd heeft van wijnen
Een lasteraer meer tonge , een' hoer meer schoonheyds
heeft ;

Hoe dat sy elk in 't sijn sich leelijcker vergrypen :
Alfoo ook gy , Procill (ik moet u ook eens nijpen)
Hoe gy geleerder sijt , hoe gy verkeerder leeft.

156.

De vier Jaergetijden.

DE Lente kleed het veld in purper, groen en blaev,
 De Somer komt all 't land met gulde granen doffen.
 De vochten Herbst ontbloot den wijngaerd van sijn'trossen.
 De Winter regent sneeu, en druppelt rijm voor daeu.

157.

Anders.

MEt nieuwe bloemen hult vrou Venus eerst haer' locken:
 Daer na ciert Ceres 't hair met aren blond van kuyf;
 Tot dat sich Bacchus kroont met wijngerdblade
 druyf:
 Dan wint de Winter 't veld en wind het in sijn' vlocken.

158.

Anders

DE Son doet in den Stier d'aenstaende fruyten bloeyen,
 En groeyen in den Leeu, en in de Wage snoeyen:
 En alsse wijder wijkt de tortsen vanden Beir,
 Dan speelt de vorst den vorst, dan word de Winter
 heer.

159.

De Toscaensche Maegd.

EEn' Florentynsche maegd niet machtig door de vlucht
 Haer' Schenderen r'ontgaen, ontsprong hun in de golven:
 En drymael uyt den stroom herlevert aen de lucht,
 Heeft drymael weer in stroom het moedig hoofd gedolven.
 De kuyfche Roomfche vrou storf mannelijk, ik ken 't:
 Doch eens en noch onteert, dees drymael ongeschend.

160.

Op Rabyllus.

UW rym is taneloos, uw' tanden afgesleten;
 En niettemin gy bast als waert gy wel getand;
 Op dat gy ons, Rabyll, die 't byten hebt vergeren,
 Ten minsten keffende vertoont uw hondsch ver-
 stand.

161.

Op Gauricus.

MEn wil u, Gaurice, van Luthery betichten;
 Uw' Prochiaen nochtans die acht'er voor versiert,
 En segt, gy hoerenjaegt en jankt na venus nichten
 Soo hittig als een Paus, gy luypt steeds dat gy swiert:
 'T en lust u noyt van God als vloeckende te spreken;
 Noyt steekt gy uwen neus in schrift of Testament:
 Want dit sijn door den band de teekenen en streken,
 Waer by die herder best sijn' gaeve schapen kent.

162.

Martiaelop Cinna.

TIs (segt gy, Cinna) niet daer gy om smeekt en vleyt:
 Eniss'et, Cinna, niet, 't en word u niet ontseyt.

163.

Deselve aen twee lieve Gebroeders.

WAert dat gy sulcken lot voor uwer beyden een',
 Als 't Broeder-paer gepaert uyt Leda, mogt verwer-
 ven;
 Men sou een' schoonen stryd sien ryfen tusschen
 twee:
 Want beyde soud gy d'een voor d'ander willen sterven;
 En roepen overhand, ik ik sal d'eerste sijn;
 Slijt, broeder, slijt geruyst uw' jaren en de mijn'.

164.

Deselve aan Quintus.

MYn' boekskens soud gy wel gegeven, Quinte, willen:
 By Trophon staense veyl, my rest'er geen' met all.
 Hoe? (segt gy) soude ik geld aen sulcke vodden spillen?
 Soo mal en quist ik noit: en ik geef noyt soo mal.

165.

Deselve op Ceciliaan.

GY schaft ons titelen, die na geen sout en smaken,
 En eyscht (hoe kan het gaen?) een sout en geurig rijm.
 Ceciliaen, gy wilt Hymetschen honig maken,
 En bied Atheensche bie slechts Corsicaenschen tijm.

De

166. *De ſelve op Fabulla.*

'T Hair, dat Fabulle kocht, is (ſegt ja ſweertſe) 't haer:
Wat dunkt u, Leſer, ſeg, neemt gy 't ook aen voor waar?

167. *De ſelve van Mucius Scaevola.*

NA dat ſijn' rechterhand gemiſt had, en geſlagen
Een' ander' voor den Vorſt, gaf hyſe flux ten vier:
Soo wreede wonderen kon vyand niet verdragen:
Hy riep: weerhoud den man, en leyd hem flux van hier.
Die hand, die Mucius in felle vlam dorſt blaken,
En dorſte ſelf Porcenn niet ſien in vlam vergaen.
Dus ſijn 't haer' miſſingen die haer beroemder maken;
En hadſe niet gemiſt, ſy hadde min gedaen.

168. *De ſelve van Antonius Primus.*

ANtonius geſeylt door 's levens woefte baren
Nu viermael vijftien jaer meeft ſtil en ſonder ſtoot,
Siet wel geruſt te rug na ſijn' verloope jaren;
Treed wel gemoed te moet de naerderende dood.
Noyt iſſ'er dag noyt ſon hem over 't hoofd gedreven,
Die den herdenckenden onluſt of quelling geeft.
Dus leeft hy meer als eens: want, vrienden, 't vorig leyen
Nadencken met vermaek, dat 's tweemaal ſacht
geleeft.

169. *De ſelve op Gellia.*

WAerom of Gellia geen' als Eunuchen mint?
Om datſe ſpelens meer als telens is geſint.

170.

Deselve op Cælia.

GHy laet u, Cælia, van Parthen, Duytschen, Russen
En Cappadocers kussen.

Ghy laet Ægyptenaer noch geelen Indiaen
Noyt treurig buyten staen.

'T aenkloppen is Alaen noch oock gevilde Joden
Tot uwent niet verboden.

Wat schijut'er, Cælia, dat u een Roomsche Maegd
Geen Roomsch verfoek behaegt;

Batava auris.

171.

Op Martiael.

GEnoeg gemartiaelt; staek, Martiael, uw kaken;
Ons Holland heeft genoeg van uwen Roomschen dreck
Schoon groote letter-liën van u wat wonders maken;

Ick sweere met Mureet gy hebt een' vuylen beek.

Mijn Batavier en heeft geen' ooren voor het kouten
Van een' soo stinckenden soo ongewasschen mond.

Ja, Martiael, gy stinkt juyt daer gy sijt gefouten:

Uw sout maekt rotte seën, uw sout is ongesond.

172.

'T Geregt.

DE boofheyd, die verhard voor stael en wijkt noch strop-
pen,

En sal om vier of rad niet afstaen van het quaed:

'T Gerecht heb slechts den hals te kerven of te stoppen;

't Riekt eenigfins na wreed all wat daer boven gaet.

173.

*Videis ea sepe committi, quæ sepe vindicantur.**Sen. 1. de Clem.*

DE Vorst en is niet wijs, die 't wreek-swaerd altijd voert:
De vader is niet wijs, die staeg de roede roert:

Als Vorst en vader noyt van straffen af en laten,

Dees maekt sijn' kinderen; die maekt sijn' onderlaten

(Neemt dit, gy Vaderen, gy Vorsten, neemt dit waer)

Meer boos in 't heymelijck, als vroom in 't openbaer.

Op

174.

Op Mancinus.

En yfse kift, Mançijn, bergt uw gewoekert goed:
Wat is van beyden weekst uw kift of uw gemoed?

175.

Op Bibo.

Als Bibo dick en dicht van Bacchus fit bestoven,
'K en heb my (trifst hy staeg) noyt vollen buyk ge-
schaeimt,

Natuur is immers vol van onderen tot boven,
En die Nature volgt, leeft die niet als betaemt?

176.

Aen Bassa.

Gleertheyd geld wel wat in treffelijke saken:
Maer in de wulpsche min weegt ons de schoonheyd
meest.

'T voornaemste wit der min is, Bassa, sien en raken;
En dat eyscht meer ier schoons van lichaem als van geest.

177.

Lof der Hand.

De mensche word van beest in velen overtroffen:
Nochtaus als ick de Hand dat konstrijck deel bemerck,
Dat werkruyg soo bequaem tot allerhande stoffen,
Soo geestig afgerecht op allerhande werck;
Soo merk ik dat geen Dier soo mild van geest en reden
Versien is, als dat Dier, 't welk God versag van hand:
Gemerckt de wijsheyd Gods in ieder Dier de leden
Gevormt heeft na de maet van ieder Diers verstand.

178.

Viderunt primos argentea secula moechos.

Juven. Sat. 6.

TErwijl Saturnus sat aen 't roer der goude tijden,
Was't (meentimen) ongehoort eens anders bed r'ont-
wijden.

Maer als de silvere eeuw quam onder sijnen Soon,
Wierd schoonheyd minder kuyfch en kuysheyd min-
der schoon.

179.

Op Coracinus.

DAt gy u buyten 't hof van Roomen hebt begeven
 Dat 's tot uw voordeel niet, indien gy 't wel bevroed:
 Gemerkt gy, Coracijn, soo vuyl een swijn van leven,
 Soo loos en boos een wolf van aerd sijt en gemoed;
 Dat gy gewisselijk, indien gy waert gebleven,
 Eerlange waert geraekt aen eenen rooden hoed.

180.

Spaerfaembeyd. Uyt Menander.

Die voor een dag of vier gaet swerven door de baren
 Verforgt voor soo veel tijds sijn' knapsak, eer hy scheid.
 Waerom ook desgelijcx voor soo veel quade jaren,
 Als menich bereyken mag, geen teergeld opgeleyt?

181.

Op sekeren Waenwijs.

GY, die de goeden wilt in dryën onderscheën,
 Sijt schorft, beroyt en sot, en hebt van dryën geen.

182.

Tegen den selven.

Nature poogt altijd iet mannelijcx te maken,
 Gemerkt sy altijd poogt volmaektheyds wit te raken,
 Maer (segt gy) vormt een' vrou als sy niet bet en kan.
 Nature wil nochtans de Soort in welen houwen;
 En seg eens, rafebol, hoe kanse sonder vrouwen?
 Derhalven vormtse 't wijs soo greetig als den man.

183.

De Gravida.

IK wensche (sprak ik lest tot sekere bevruchte)
 Dat u uw pacxken mag gemackelyk ontgaen.
 Och of het (sprakse) mogt; maer ô, mijn vriend, ik duchte,
 Niet soo gemackelyk als ik het heb ontfaën.

Nulla

Nulla est sincera voluptas.

*Sollicitumque aliquid letis intervenit. Ovid. Meta.
Lib. 7.*

184.

Aen Rullus.

WIerd Rullus tot den staet, waer naer hy staet, verheven,
Hy soude (soo hy meent) geruſt en vrolijk leven:
Maer, Rulle, 't is gemiſt: gy kent dit leven nier.
Dit leven (hoe gy 't maekt) en laet geen vol vermaken,
Geen' vollen vrede toe: maer mengt in alle ſaken,
De rooſen van vermaek met doornen van verdriet.

185. *Onderſcheyd tuſſchen Wijsheyd en Geleertheyd.*

HEt weten is wel ſchoon: maer doen gaet boven weten.
Die veel en grondig weet, is waerd geleerd gheeten:
Maer die ſijn' tijden meet, ſijn' tochten houd in toom,
Sijn' daden wel beleyd, ſulk een is wijs en vroom.

186.

Aen den Spiegel.

TBewegen gaf Apell noyt aen ſijn' ſchildery;
Noyt Phydias aen ſteen: gy doet dan meer als ſy.

187.

Spiegel en Echo.

DE Spiegel volgt ons doen, vrou Echo onſen praet:
Sy is niet als geluyd; hy is niet als gelaet.

188.

Cato en Gnatho.

GY Cato poogt der Vorſt door wetten te beſnoeden:
Gy Gnatho ſpreekt hem vry van aller wetten band.
Gy Cato ſijt om hals, geraekt de Vorſt aen 't woeden;
Gy Gnatho lijveloos, geraekt hy tot verſtand.

Heau-

189.

Heautonti morumenos.

Glukkig is een geest, hy is van 't lijf ontslagen :
 Gelukkig ook eendeels is onvernutrig beest.
 De mensch ellendig Dier draegt beyde lijf en geest,
 Draegt bey in lijf en geest de prickels van sijn' plagen :
 Gemerkt hy sijnen nood en jammerlijcken staet
 Bey in sijn lichaem voelt en in sijn' siel verstaet.

190.

Van Bassus.

DE rijke Bassus is verlegen met sijn schijven.
 Waer sal ik (kermt de vrek) met mijnen gelde blijven ?
 Want houde ik 't in de kas, soo wint'er niet een' duyt ;
 En set ik 't om een winst van vijf ten hondert uyt ;
 'T word ligt (och! och! ik schrik) my dieffelijk ontdragen :
 Beleg ik 't aen een schip, het hangt aen losse vlagen :
 Besteed ik 't aen een huys, het loopt gevaer van vier :
 Aen weyland; ook al quaed, dat is na veel te dier.
 Hoor, Basse, 'k weet u raed, waer toe dit ydel kermen ?
 Leg uwen rijkdom aen ten nutte van den armen ;
 Dat 's geef hem mildelijk op woeker aen den geen',
 Die nimmermeer bedriegt, en honderd geeft voor een.

191.

In Epicuri de grege porcos.

Kort (roept de grijsle) kort is 't leven, dat wy leven :
 De jeugd scheld Venus-vreugd voor kort en vlug te
 voet.
 Des levens lust is kort, kort Venus-lust van leven ;
 Die beyde weynig acht, is (na mijn oordeel) vroed.

192.

*Tegen 't Spreekwoord :**Soo geleest, soogestorven.*

Een treurig sterven volgt een leven vol genucht :
 Soo 't leven ernstig was, het sterven is maer klucht.

De

193.

De Heere kastijd bem dien by liefst beeft.

Hebr. cap. 12. versf. 6.

DE Kinder-leeraer wil in een geschickt verstand
 Of kloeken leerling de feylen nier verdragen,
 Die hy verdraegt (soo 't schijnt) of duld in eenen tragen.
 Soo plaegt de Landman ook het vette korenland
 Somwijlen met den ploeg, maer noyt den dorren strand.
 Is 't wonder dan dat God sijn' geesselen en slagen
 Minst aen de lenden spaert van die hem meest behagen,
 En somtijds hun den last doet voelen van sijn' hand?
 Hy, die de sijne sacht en leerlaem siet van moede,
 Doet door dien goeden grond bywijlen 't kouter gaen,
 Op datt'er goed gewas sou meugen uyt ontstaen:
 Maer opeen' wereldsch' slaefte bruycken ploeg of roede;
 En waere (weet hy wel) niet eens de pijnne waerd;
 Sijn hert is hard als steen, sijn' aerde quaed van aerd.

Excellens sensibile l'adit sensum.

194.

Aen Sabellus.

OP dat de lusten bet den sinnen smaken mogen,
 Herhaeltse niet te dik, maer toom uw' rochten in.
 Onmatig licht, Sabell, baert schemering van oogen.
 Onmatig sin-vermack verdoovinge van sin.

195.

Op Marianus.

ER gy in staet-dienst waert en kost gy niet beklijven;
 Nu sijt ghy rijk en vet, en hebt genoeg waer van:
 Maer waert gy, Mariaen, van land van land en schijven
 Soo heerlijk niet versien, gy waert een eerlijk man.

Op

196. *Op den ſelven.*

Hoewel de ſchraepſucht heeft verdorven all de reſte
 Der leden van uw gild:
 Die (meen ick) evenwel is, Mariaen, de beſte
 Die meeft van u verſchilt.

197. *Op den ſelven.*

Dat ik u Land-dief noem, en kond ghy niet verteeren:
 Maer, lieve, neem dat woord van my niet op voor
 blaem:
 Ick ben wat plat en plomp, ik weet van geen hoveren;
 En noem daerom elck ding met ſijnen rechten naem.

198. *Op den ſelven.*

Wat wilt ghy van uw' eer veel roeren, raſen, roemen?
 'T waer u veel nutter niet als jert daer van geſeyt:
 Uw' ere ſweemt naer een', dien ick my ſchaem te noemen,
 Maer die hoe meer geroert hoe vuyler lucht verſpreyd.

199. *Aen ſekeren jongen Heere.*

Oſchoone jonge Spruit ſoo ſchoon' een 'ſtamme waerd:
 O beyder oud'ren hoop, en beyder welgevallen:
 Klaer voorbeeld bey van deugd en adelijcken aerd,
 Van weynigen gevolgt, hoewel gemint van allen:
 Hebt ghy dat hoog gemoed uyt Vaders ſaed gevat?
 Of uyt uws moeders ſog? ick gis uyt dit en dat.

200. *Horizon der ſiele.*

Wy ſien noch vier noch lucht twee opper-elementen;
 Maer 't neder-paer alleen, te weten veld en vliet.
 Oock weten wy wat menſch, wat beeft en ſijn, wat plant en:
 Wat God, wat geeften ſijn en weten wy hier niet.

201. *Op Julius den derden.*

DE naem van Jupiter was wel aen u besteed,
 Ghy deed den ketteren uw' blixem-schichten voelē:
 Gy had als Jupiter ook uwen Ganymeed,
 Als Venus uwen brand niet machtig was te koelen:
 En, of het velen schoon der Ondergoden spect,
 Verhieft als Jupiter ook uwen Ganymeed.

202. *Recht gebruyck des Goeds.*

GEbruyk uw goed so mild als of gy stond op't scheidē,
 Soo spaerfaem desgelijcx als had gy lang te beyden:
 Soo wie dit beyde weet, en bey betrachten wilt,
 Sal na gelegentheyd bey spaerfaem sijn en mild.

203. *Op Cirinus Zeeroover.*

Aen Ammiaen.

IS't niet een bitter spijt, dat tegens klip of sand
 Het roofschip van Cirijn aen splinters is geslagen,
 En evenwel die dief niet waerd van 't land gedragen
 Op kiste, berd of balk behouden is geland?
 Ey hoor eens, Ammiaen, en wilt u dies nier stooren:
 Die als van kindsbeen aen tot hangen schijnt geschikt,
 'T beurt selden, soo ghy weet, dat die in 't water slikt?
 Hy is den stroom ontgaen om in een strop te smooren.

204. *Min.*

DE Min is (meentmen) blind; en nochtans word de Min
 Geboren uyt het oog of uyt den sienden sin.

205. *Remedium amoris.*

ALs ghy u wat te seer van Min-lust voelt beseten,
 Soo breek wat van uw eten,
 Wat van uw drincken af: want sonder wijn en brood
 Is Venus koud en dood.

Op

206. *Op Rufus.*

OM dat ik juyft als gy van hoofde tot den voeten
 Niet in 't fluweel en blink of onberaelt fattijn,
 Hoe? laet gy daerom at uw' ouden vriend te groeten?
 Mijn kleed is slecht, ik ken 't: maer, Rufe, 't is het
 mijn.

207. *Op den ſelven.*

DAt hier en daer mijn pen uw' lemten en gebreken
 Soo wat in 't honderd raekt, dat, Rufe, dunkt u vremd,
 Dat laekt, dat lafert gy, dat noemt gy ſchamper ſpreken:
 Gy ſlacht den kinderen, gy krabt hem, die u kent.

208. *Philippe; cogita te hominem eſſe.*

DE Kroon, al blinktſe ſchoon, en kan geen hoofd-pijn
 ſtillen;

De Strafen heelt geen gicht; men ſteyert op den Troon
 De menſchheyd niet verby; al ſitt' er hoog en ſchoon,
 Men ſitt' er als alom, te weten, op twee billen.

209. *Kleedsgebruyk. Aen Marinus.*

DE kleeder pracht, Marijn, is wel 't livrey der gecken:
 Maer weet ook dat het kleed wat meer moet doen als
 decken:

'T moet noodig ſijn geſchikt naer ouder, ſexe, ſtaet;
 En daerom in een' Vorſt niet bloot ſijn van cieraed.
 Gods mildheyd heeft de ſtof der ſulpen en fattijnen
 Verordent tot gebruyk der menſchen, niet der ſwijaen;
 En die na maer en ſtaet ſich aenſtelt in ſijn' dracht
 Kan van die ſtof 't genot wel nemen ſonder pracht.

210. *Op Panſa.*

AL wat gy, Panſa, ſots of ſondigs hebt bedreven,
 Dat ſchrijft gy 't Noodlot toe, en ſchuyft de ſchuld op
 God.

Maer ſeg, wat ſtelde God tot richtſnoer van uw leven,
 Sijn heymelijk beſluit of openbaer gebod?

Aen

211. *Aen der rijcke doch verouderde Tullia.*

HOe dik uw' borst swelt, hoe mild uw' ackers dragen,
 De Minnaers evenwel en volgen u niet seer:
 Maer had gy twintig min, oft twintig jaren meer,
 Ik wist'er, Tullia, die 't met u wilden wagen.
 Hoe laet het t' u went is, het dunkt hun noch te vroeg;
 Gy sijt hun en al t' oud, en noch niet oud genoeg.

212. *Op Severus Krijgsman.*

GY stroopt soo wel, Seveer, op vrienden als vyanden:
 Schoon gy een dapper sijt, gy sijt geen goed Soldaet.
 De wachthond die den Wolf wel rustig bied de tanden,
 Maer ook de kudde slind, wat is die goed of quaed?

213. *Goud-bergen.*

HEt goudrijk land is woest, hard, dor en onbeplant:
 'T goudgierige gemoed aerd naer het goudrijk land.

214. *Prometheus.*

Prometheus eeuwelijk aen Caucasus geboeyt
 Voelt sijne lever staeg van bek en klaeu verbreken;
 Waerom hy nu sijn kunst en hemel-reys verfoeyt,
 En't fackel-licht vervloekt aen 't Sonne-vier ontsteken.
 De forge knaegt en plaegt niet selden 't ingewand
 Der Wijzen, die te hoog doen rijzen hun verstand.

215. *Geldsgerief.*

TGemunt metael het Geld neemt meer veranderingen
 Als een Vertumnus aen; 't verkeert in alle dingen;
 'T verkeert in deksel, dak, in voeder voor den buyk:
 'T Geld in natuur maer een word alles in gebruyk.

216.

Aen eenen al te milden.

EN wilt niet milder sijn als bors of kas kan lijden ;
 Maer stel uw' mildheyd aen na mate van uw goed ;
 Of anders komt ghy u den middel af te snijden
 Van lang te kunnen doen, het geen ghy geerne doet.

217.

Op Fretillus preker.

ALleert Fretillus recht, hy leeft nochtans verkeert ;
 Gefond is hy van leer, van leven ongebonden :
 En als hy word versocht te leven als hy leert ,
 Ick trecke (segt hy) 's jaers een loon van honderd ponden ;
 Waer voor ik leer en preek : maer om noch tienmael
 meer
 Endeed ick, Broeders, niet 't geen ick u preek en leer.

218.

Op den selven.

Indien de poort, Fretill, waer door men gaet ten leven ,
 Soo eng is als ghy leert, of alle word beschreven ;
 Weet datse dan voor u vry wijder dient gemaakt :
 Gemerkt ghy soo veel vets aen balge gaert en syên
 Uyt all uw' bruyloften, banketten, gasteryen ,
 Dat ick' geen' raed en sie hoe ghy d'er deurgeraekt.

Suum cuique pulchrum. Cic. Tusc. quest. lib. 5.

219.

Aen Iemand.

GHy acht uws buurmans wijf een' welgemaekt persoon³
 En d' uw' bevalt hem best: 't sijn dunckt elck dan niet
 schoon.

220.

Roomen.

OUd Roomen heeft de zee met vloten overmant ,
 En 'taerdrijk wijd en sijd met wapens afgeloopen ,
 De poort des Hemelrijcx doen noch onaengerand
 Die brak de goude deugd der oude leeraers open :
 Maer 't Nieu, op dat het ook iet meesterlijcks bestond ;
 Set sijnen steylen tred recht na den helichen grond.

Op

DER PUNT-DICHTE N. III

221.

Op Gnatho.

WAt water mond en maeg meest heylsaem was en nut,
Stond lestmael in geschil: die pleytte voor de beken;
Die voet den regenbak, een derde voor den put:
Waer mede Gnatho loeg, en sprak: ik acht of reken
Het beste dat voor 't mael der vingeren besprengt,
Het slechtste dat op 't mael word in den wijn ge-
mengt.

222.

Puntdicht.

EEn Puntdicht mag men by een' schoone vrou gelijken,
Die om haer' aerdigheyd en schoonheyd word ge-
meen:
Maer eens gemeen gemaekt, haer schoon gact heuen strije-
ken;
En is soo walgelyk, als wenschelyk voorheen.

223.

Aen den Leser.

GElyk een' vrou gegrenst dicht aen de vijftig jaren
Sich na veel baringen onnut gevoelt tot baren:
Soo voel ik ook den geest ren naestenby onnut,
En na veel rijmens schier van rijm-lust uytgeput.

224.

Op Gallio.

GY swoert, doen ik u lest die penningen vertroude,
Dat sulcx u immermeer aen my verplichten soude.
Nu soo gy, Gallio, my ook voor immermeer
Aen u verplichten wilt, soo geef my 't mijne weer.

225.

In quendam Thrasonem.

GY hebt alleene waer die waerdig is gepresen:
Gy hebt alleen een' hand van ongemeen bedrijf:
Gy hebt alleen een' tong die sielen kan belesen:
Alleen verstand in 't hoofd; alleen een hert in 't lijf.
Kortom en met een woord (om niet te lang te wesen)
Gy hebt 'et all alleen, behalven, slechts het wijf.

226. *Bruylofs-gedicht aen Tullia.*

GY sult van daeg 't object van 's Bruygoms sienden sin,
Maer, Tullia, te nacht 't subject sijn van sijn' min.

227. *Op sekeren berispeer.*

HAd maer een tal van vijf (legt Moses) deugen willen
Uyt soo veel honderden, noch sou Gomorrha staen :
En wenscht gy, Mome, dan om vijf of seven grillen
Soo menig leersaem vaers in vier te sien vergaen ?

228. *Op den selven.*

KSie, Mome, niet in u dat waerdig is gevrijt :
'K sie, Mome, niet in u dat waerdig is benijdt.

229. *Heraclitus en Democritus.*

DE sotterny en ramp des menschen wierd voor desen
Van desen staeg bespot, van genen staeg besucht.
De mensch sal altijd sot, altijd rampsalig wesen ;
Welhalven altijd sijn de stof van klacht en klucht.

230. *Democritus.*

HOewel ten naestenby ons leven anders niet
Als smert en hertenleet van top en is tot teenen ;
Noch vint'er Democrijt meer gek-spel als verdriet,
Meer stof tot lachen in, als Heraclijt tot weenen.
Wy sijn wel waerd beschreyt, maer ruym soo waer
bespot,
Waerom ? om dat wy min ellendig sijn als sot.

231.

Aen Sint Antonis.

Gy pleegt, Antonis, eer de swijnen te beschudden,
 Nu hoed gy Monicken, nu voed gy Klooster-kudden;
 Gedochten bey van balgal even groot en graeg,
 Bey even luy en vuyl, bey even vet en traeg,
 Bey even plomp van seên, bey even stomp van finnen,
 Bey even onbeschoft van buyten en van binnen,
 Daer rest maer een verschil, dat 's dat gy dit gebroed
 In plaets van eekelen met hoender-bouten voed.

De vier Vochtigheden.

232.

't Bloed.

Ik aerd na Lente en Locht, en doe als lente-rooßen
 De lippen, daer ik heerscb, en kaken aerdig bloßen:
 Mijn volk is swaer van vleesch, van herren onbeswaert;
 'T is fris en vrolijk volk, een volk van Jovis aerd.

233.

De Gal.

DE Somer, 't Vier en ik sijn eens van aerd en leden:
 All wat ik overheer is dor en schrael van leden,
 Is volcxken geel van huyl, lucht, wacker, haest te paerd,
 Is twist en woel-siek volk, rechtvolk van Mavors aerd.

234.

De Melancholye.

DEn aerd van Aerde en Herbst acht elk my ingegoten;
 Ook voelmen in den Herbst mijn' heerscbappy ver-
 grooten:
 Mijn volk is mager, bruyt, swaermoedig, licht vervaert,
 Diepsinnig, steeg en stil en van Saturnus aerd.

235.

't Phlegma.

MEt Water heb ik noyt, met Winter noyt gestreden;
 Wy dry sijn t'samen eens in twee hoedanigheden:
 Mijn volk is blank en bol, traeg, dom en onvermaerd,
 'T is volk als Cynthia wat koud en koel van aerd.

236.

Op den gemerkten Thrasianus.

GY droomt niet als van slaen, van kerven en van stooten;
 Snuyft niet als bloed en brand; spreekt nergens van soo
 mild

Als van uw' ridderschap en ridderlijcken schild:
 Maer mochtmen, Thrasiaen, u eens den rug ontblooten,
 Die ridderlijke mond wierd u wel haest gesnoert:
 Gemerkt dan blijcken sou wat wapen dat gy voert.

237.

Op Pontilianus.

SOo deur uw huyldeur noyt iet quaeds en moet passeren;
 Gelijk de Versken leeren,
 Die ik'er boven lees; waer langs, Pontiliaen,
 Of gy dan in sult gaen?

238.

't Goud.

HEt ongefelde Goud vermeerstert siel en reden:
 Het maekt, hoe twaer van wicht, ons licht van hoofd
 en seden:
 'T verstormt, hoe dom en stom, de redenrijkste tael:
 Het onbederflijk Goud bederft'et altemael.

239.

Sout en Goud.

INrijm zijn Sout en Goud niet selden nagebuuren :
 Goud is een duurfaem ding, Sout doet de dingen duuren :
 Maer mensch blijft selden goed in 't midden van het
 Goud,
 Gelijk de visschen soet in 't midden van het Sout.

240.

Voorstel van de gesondbeyd der Visschen.

Aen Bibo.

WAerom leeft mensch en vee soo fris niet als de visschen?
 Sou 't sijn om dat de visch in 't water aemt en sucht,
 Gelijk als mensch en vee en vogel in de lucht?
 Of, Bibo, soud'et sijn (of soud'ik my vergiften?)
 Om dat het water is min smetbaer als de locht?
 Of om dat visch den neus geduurig heeft in 't vocht?

241.

Voluptatem commendat varior usus.

Vermack te lang genut word laf en sonder smaek :
 Wat onlust altemet strekt sout aen ons vermaek.

242.

Op Paep Labullus.

KOrts hadde Paep Labull vijf Nonnen t'onderwijfen ;
 Het welk die sijne quant soo vieriglijk verrecht,
 Dat hy haer alle vijf de buycken helpt aen 't rijfen.
 Sijn Abt zulcx hoorende roept, ô gy quade knecht,
 Is dat getrouwelijk uw pond gestelt op renten?
 Is dat uws Heeren winst betracht met siel en lijf?
 Ja Heer (antwoord hy) ja: want met de vijf talenten
 Die gy my hebt vertrouwt, win ik noch ander' vijf.

243. *Catullus, van sijne vrouwe of vriendinne.*

K Sal eeuwig (sweert mijn' vrouwe) u voor den mijnen
houwen,
Al wierd ik van een God gebeden of besint.
Dus sweertse: maer ik hou van 't sweeren van de vrouwen
In 't water rekening of in den lichten wind.

244. *Ct. Marot, van Isabella van Navarre.*

Die Isabell door eenig slecht gewaad
't Ontveynsen socht, waer slecht in mijnen sinne;
Want sy verstoont een' swier in haer gelact,
Die haer altijd doet achten voor Vorstinne:
'T sy datse als vrouwe sich kleede of als slavinne,
'T sy datse proncke in gouden laken, of
In linnen blincke of diergelijcke stof;
Sy sal in all's voor schoon en hupsch passeren:
Maer ik geloove (of ik vergis my grof)
Dat elk haer schoonst sou schatten uyt de kleeren.

245. *Deselve van Cupido en zijne vriendinne.*

Als leest de Min die wreede schoonheid sag,
Die over my gesag heeft en vermogen,
Hy riep verheugt; vrouwe moeder, goeden dag:
Maer eer niet lang sich vindende bedrogen
Quam hem all' 't bloed in 't aengesicht gevlogen.
Wel (riep ik) Min, hoe dus beschaemt en schuw;
In sulck geval bedriegen sich wel oogen,
(Dus word niet rood) die scherper zien dan d'uw'.

246. *Aen eens Schilders Dochter (schoon-boven andere.
den selven gevolgt.*

Apelles heeft wel eer (want 't is al lang geleden)
Het aengesicht gevormt van Venus blank en bly;
Doch niet als 't aengesigt, en niet als in schildry:
Verr is derhalven hem uw vader voorgetreden,
Die 'taensicht niet alleen, maer ook all' Venus leden
En dat met vleesch en bloed heeft afgemaelt in dy;
Sulcx dat gy vry wat bet na Venus tweemt, als sy
Die op penneel weleer Apelles handen deden,
'T beeld van Apell ('t is waer) was soogeschikt gemackt,
Dat menig hert daer door is in den brand geraekt!
Maer 't geen uw vader trok met levend blos na 't leven,
Sticht door zyn fier gelaet wel brand in menig' man,
Maer heeft ook iet in sich dat weer verkoelen kan,
En dat en heeft Apell het zyn niet kunnen geven.

Val. Aedituus aen Phileros.

247. *Uyt A. Gellii Attische nachten. lib. 19.*

Wat hoeven, Phileros, wy torts of sackel-licht?
Uyt dese borst komt lichts komt vlams genoeg gevlo-
gen,
Vlam die voor geen geweld van woefte winden swicht;
Vlam daer geen' regenen geen' buyen op vermogen;
Vlam die van Venus quam, van Venus word gevoed.
En voor 't geweld alleen van Venus wijcken moet.

248. *Op Iemand.*

GY, die van Venus vier uyt eenen dert'len geeft
Veel klachten veel gejanks pleegt op papier te brengen.
Sijt (hoor ik) Venus vier nu korts soo na geweest,
Dat gy uw' senuwen wel dapper quaemt te sengen;
Sulcx dat de rook vast op na lever slaet en nier.
Nu hebt gy klagens nood, klaeg nu van Venus vier.

249.

Bonaretz. plant-dier.

BY 't Caspiaensche meir (wat Oedipus sou 't raden?)
Heeft plante vleesch en bloed, word dier gesaeyt in 't
sand:

Dier iss'er man noch wijf, plant teelt'er fruyt noch bladen;
Plant is aldaer ook dier, dier is aldaer ook plant.

250.

Dedalus en Icarus.

VLicg, Soon (riep Dædalus) als ik u heb gewesen,
Dat's, houd den middelweg, daer sult gy veyligst wesen.
Maer 't kind aen wasch alree en vleugelen verlemt
Riep, vader, och wat raed? mijn' kracht is my ontvaren,
Ik sacke zeewaert aen, daer stort ik in de baren:

Dus praet van vliegen niet, maer toon my hoemen
swemt.

251.

Icarus.

NOyt sal voorfichig man naer hooge saken trachten,
Of weten eerst wat raed, indien hy quaem ter neer.
Ach! die met Icarus niet geerne sou versmachten,
Leer swemmen, is hy wijs, eer dat hy vliegen leer.

252.

Op Moranus.

MOraen heeft wel zyn' eer soo lief niet als sijn goed;
Doch acht een goed gerucht meer als een goed gemoed.

Op't spreekwoord: Perdidisti vinum infusa aqua.

253.

Uyt Meleager by Erasme in Adag.

ALs Bacchus't vier ontrukkt noch rook na rook en asschen,
De Nymphen doopten hem in suyvere rivier:
Waerom de Nymphen noch niet qualijk by hem passen:
Want Bacchus waterloos is niet als enckel vier.

Op

254.

Op Brutus.

IN't smalen op het graeu sijt gy geweldig mild:
 Maer, Brute, laet eens sien wat gy van 't graeu verschild.
 Het graeu is letterloos, gy hebt'er geen' geeten:
 Het graeu en acht geen' eer, gy eer noch goed geweten:
 Het graeu is wanckelbaer, gy swiert met wind en vloed:
 'T graeu keurt den man na 't kleed, gy 't hoofd na kap of
 hoed:
 'T graeu heeft een wedersien van alle fraeye geesten;
 Gy viert en vordert ook niet als fluweele beesten:
 'T graeu houd van rijk veel meer als van geleerd of wijs;
 Ook wijfheyd sonder geld is leeg by u van prijs.
 Waer in dan soud gy doch van 't graeu verschillen konnen?
 Voorwaer gy sweemt na 't graeu, schoon dat gy 's jaers veel
 tonnen
 Ik segge tonnen gouds verhandelt, wint en waegt,
 En voor een' gracuwe py een' fulpen mantel draegt.

255.

Op den selven.

STeekt gy in eenen hoed van drymael twalef gulden
 Dat ongesouten hoofd, dat schier van waen-wind
 breekt?
 Omallen overdaed! wie, Brute, kan het dulden
 Dat in soo schoonen hoed soo suoden voeder strekt?

256.

S T E R R E N.

Uyt Aratus, by Stobaeus.

GOd heeft aen 't Hemeldak dat overgroot gesticht
 Het vlammende gesternt gestelt als in slagorde;
 En ons voor 't gansche jaer versien van menig licht,
 Waer by wy sien wat nu wat morgen dient verricht,
 Op datt'et all alhier by beurt geboren worde.

De

257. *Deswijnenden Aerd-bol aen de Mane.*

NU gy geen' pronk en trekt van uw' geleende stralen,
 Moet gy my daerom ook doen sonder luyfter staen ?
 Ik sal 't (ik sweer 't u, Maen) eens weer op u verhalen,
 En in uw' hoogste prael u 't pralen doen vergaen,

258. A N T W E R P E N.

Scaliger gevolgt in urbib.

SO menig' stad als my beloeren kan van bijds,
 Soo menig punt van nijd komt na mijn hoofd gevlogen.
 Lions is allerley, groot Koomen, wijd Parijs,
 Vol gelds Venetien, Tholouse vol vermogen.
 Van konsten oud en nieu, van waren sonder tal
 Heeft elk soo wat alleen, maer ik alleen heb't all.

259. *Op d'uyt nemende Schrijfkunst van
 Mr. Willem Verjannen.*

MEn stoffe soomen wil op Schrijvers: maer van mannen,
 Die wacker zijn ter Pen, wie treet'er voor Verjannen ?
 Wat strik hem oyt onvalt, wat Penne-trek, hoe klein ;
 Men kand'er van den Velde en Saubix in erkeunen
 En Strix en Carpentier ; dees' wijd vermaerde pennen
 Herleven alle vier in Willems pen alleen.

260. *Op sijn Conterseytsel.*

AL word het vlug Pinceel in Willems beeld gepresen ;
 Noch heeft sijn' Meester-pen hem netter afgeprint.
 Hier toont penneel en vers den swier slechts van sijn wesen,
 Maer die van sijnen geeft speelt in papier en int.

261.

Lof der Penne.

SOo wie de paeuwe-pluym om haeren gulden glans
 Op purpren wederschijn stelt voor de veër der Gans,
 Die stelt het schoon voor 't nut, de verwen voor de vèren,
 De pluymen voor den helm, den bloessem voor de peren.
 De Veder van de Gans vliegt over sand en zeen,
 En seyt in Indiën wat ik in Holland meen.
 De Veder van de Gans doet menig wonderteeken,
 Doet doove liën verstaen, doet doode lieden spreken.
 De Veder van de Gans vereeuwigt ons bedrijf,
 En laet ons' namen niet verrotten met ons lijf.
 De Veder van de Gans gaet langs papieren weyën
 (Terwijl de pauwe-pluym in korsten van pasteyen
 Opeenen kermis-disch luy-ledig staet te prijck)
 Waer op de welvaert rust van staet en koningrijk.
 Doch 't is haer niet genoeg iet nuts te weeg te bringen;
 Sy ketelt ook ons oog met ciereelijcke dingen.
 Waer dè de pauwe-pluym soo welgemaekten swier
 Of vlucht oyt door de lucht, als dese langs 't papier!
 Die proef hier af begeert, besie maer eens de wercken
 Van handen fix ter pen; stracx sal hy sien en mercken,
 Dat paeu-staert noyt soo schoon in goud en purper blinkt,
 Als 't Ganse-vederken in 't swert van hunnen inkt.

262.

Van Sabinus en Pasquinius.

AL derft Sabijn 't gesicht, noch heeft hy lust te minnen,
 Ja mint en meent iet schoons, daer nogtans geen der sin-
 nen.

Ter schoonheyd toegang heeft als het gesicht alleen:
 Pasquijn in tegendeel keurt met twee wacker' oogen
 Iet leelijks voor heel fracy, ja staet als opgetogen.

Wie (dunkt u, leser) mint hier blindelingst van tweek?

Aem

263.

Aen Iemand.

WAerom was u fortuyn somtijds ten hardsten tegen?
 Om dat ghy tot de deugd oyt ernstig waert genegen.
 D'afjonstige fortuyn staet tegens deugd gekant:
 Wat deugd in top verheft, dat stort fortuyn in 't sand.

264.

't STADHUY S van AMSTEL DAM.

IN dien ick, vreemdeling, wat breed loop in uw' oogen,
 Beticht my niet daerom soo strax van overdaed:
 Maer snuffel Amsterdam van straet eens deur tot straet,
 En leg dan mijn cieraed eens tegen haer vermogen;
 Ick wedde dat ghy dit noch swaerder vind als dat,
 En staende voets herroept uw oordeel als lichtvaerdig,
 En uytroept ongeveynst: 't een is hier 't ander waerdig,
 De Stad een sulck Stadhuy s, 't Stadhuy s een' sulcke Stad;

265.

d' AMSTEL DAM SCHE W A G E.

Mijn' deuren slaen soo recht op's Werelds vier gewesten,
 Dat ick niet duysterlijck gebout schijn of gesticht,
 Om all wat Noord en Zuyd wat Oosten geeft en Westen
 't Ontfangen op mijn' Schael, te wicken met mijn Wig.

266.

Van 't Kind.

EEn kind, als Hebrus eens lag van den vorst gesloten,
 Liep spelen op den vloed, maer 't ys te bros en vals
 Week voor dien last, en laes! doorsnê dien teeren hals,
 Sulcx dat het lichaem 't hoofd is grondewaert ontschoten.
 Het moederlijck gemoed verwonnen van verdriet
 Sprak, alse voor het hoofd het lijckvier liet bereyden,
 Ach! baerde ik u, mijn kind, tot enden soo verscheyden,
 'T hoofd voor een' heete vlam, 't lijf voor' een koude
 vliet?

Van

267. *Van d'uytzee opklimmende Venus door
Apelles geschildert.*

VAn diep verwonderen kond ik my nau onthouwen,
Als ik dat wonderstuk die Venus quam t'aenschouwen;
Die opklimt uyt de zee, en in dat aensigt sag
Een lachelijke schaemte, een schaemtelycken lag.
Sy had haer' rechter hand geslagen in haer' haren;
Om die te suyveren van 't siltig schuym der baren,
Schuym 't welk te ruyschen sechen: de slincker hing ge-
strekt.

Voor 't deckens noodig deel noch van den vloed gedekt.
Het rouwe koude nat omvloënde haer teere zyën
Dê koude en ziddering selfs door de mijne ryën.
Lag Mars van sulck een schoon omarmt in 't listig net,
'K wed hy den Hincker noyt sou smeeken om ontset.

268. *Op Pastillus Alcumist.*

PAstill heeft all sijn goud in geen-goud doen vergaen:
Waerom? hy kon geen goud uyt geen-goud doen ont-
staen.

269. *Mede.*

DAt nu vervallen ligt, sal eenmael weder rijzen,
En weder vallen doen, dat heden boven drijft.
Het nu gepreten nieu sal elk niet altijd prijsen;
Waerom? om dat het nieu niet altijd nieu en blijft.

270. *Op de keure van sijne Heyligheyd**Alexander den Sevenden.*

DE purpre Vaderen die wierden 't eens ten lesten,
 En hebben een' uyt hun voor Opperbaes begroet,
 Die Alexander heet in sijn' drykroonden hoed:
 Ik wensche dat hem God van seven maek den betten.
 Noyt moet hy 't verckens spoor betreden van den Sesten,
 Noyt volgen naer in trotsen wrevelheyd van moed
 Een sevenden Gregoor verhit op brand en bloed,
 Een' achtsten Bonifacs of diergelijcke pesten.
 Al deugt de Stoel niet veel, nog kan hy nu en dan
 Bekleed sijn (ik beken 't) van een deugd-minnend°
 man:

Wat dese in 't Wambas voert sal nu eerst recht gaen blijken
 Maer soo hy 't meeste deel der oude basen slacht,
 Hy staet min goeds te doen als van hem word ver-
 wacht,

Ja Simon Magus meer als Cephas te gelijcken.

271. *De deugd in 't midden.*

GElijk de Deugd alom in 't midden is gelegen,
 Soo vindte sich ook best in middelbaren staet:
 Gebrek en overvloed zyn haer niet selden tegen:
 Want overvloed verlokt en armoë dwingt tot
 quaed.

272. *Op 't beeld van Karel den Grooten.*

SOo groote naemen oyt op groote daden sloten;
 Soo noemtmen dy te regt, grootdadig Prins, den grooten;
 Die met het gladde stael van 't aerdrijk om en om
 Geveegt hebt als een held 't onsfuyver heydendom,
 En mannelijk alom met schitterenden swaerde
 Den vuylen afgodsdienst plat neergebonst ter aerde:
 Welhalven u met recht te voeren wierd vertrouwt
 Het keyserlijk gesteent in 't koninglijke goud.

PLATO.

PLATO.

273.

Uyt Diog. Laërt.

HAd Phœbus Plato niet vereert den Griekſchen palen,
 Wie ſou de tegengift der ſielpeſt zijn geweest?
 Want ſoo als Æſculaep ook Phœbus ſoon de qualen
 Ous uyt het lichaem joeg, ſoo joeg hy te uyt den geeft.

274.

*Anſonius aen den Schilder van 't beeld van
 zijne Biſſula.*

GEen' verſkan Biſſula navolgen op penneel:
 Uw' meny, Schilder, doe eens anders kaken bloſen.
 Dat recht natuurlijk ſchoon ſweeft boven uw' pinneel:
 Maer meng eens lelien met purperroode rooſen;
 't Blankbloſende koleur uyt deſe twee geteelt
 Sal beſt haer ſoet gelaet vertoonen in haer beeld.

275.

Myrons kopre Koe.

Den ſelven gevolgt.

IK ben de kopre koe door Myrons hand gewrogt,
 Ik ſey byna geteelt, ſoo levend ſtaen mijn' leden;
 Soo word ik van het kalf gefogen en gefocht,
 Soo van de koe beleyt; ſoo van den bul bereden.
 Is 't vreemd dat bul en koe dus ſuf ſtaen en verſtelt?
 Hunn meester heeft my ſelt dik onder hun getelt.

276.

Aen onſes tijds konſtenaren.

ALttrotſt oud Griekenland op Zeuxis druyven-tros,
 Op Myrons kopre koe gevrijt van ſcier of os;
 Gelooft 'et, Geeſten, niet, het is een Griekſche logen.
 De beeſten volgen meer hunn' neufen als hunn' ooggen.

Q

02

126 T W E E D E B O E C K

277. *Op fekeren droomer.*

Mijn' droomen (hoor ik u des morgens dikwils klagen)
 Sijn malle werringen, gelijken 't leven niet.
 Gy doet ook anders niet als liegen gansche dagen,
 Is't vreemd dan, dat gy's nachts niet waers gelijk en siet?

278. *Op Pomponius Latus.*

DE naem, daer Christenen sich geerne met benamen,
 En smaekt u niet, Pompoon, gy schijnt u deste schamen:
 Met *ita visum Dis* doorspeekt gy uw Latijn:
 Soo gy geen heyden sijn, een raser moet gy sijn.

279. *Op Appianus.*

Als ik u met den naem van Hoog geleerde groet;
 Die tijtel (segt gy) past een' school-of letter-bloed;
 Een man van hoofsch bewint wil liever edel heeten.
 Maer hoor eens, Appiaen, lust u wat waers te weten?
 Hy prijst u niet veel meer, die u veredelt heet,
 Als die u geldrijk noemt gesond of wel gekleed.

280. *Op 't Beeld van Henrik den vierden.*

VAn doen het Sonlicht eerst de wereld gaf de dagen,
 En zyn' omhellingen het aerdrijk deden dragen,
 Sag noyt Europa prins als Henrik is geweest.
 Sijn' daden-heugenis staet vast en ongeschonden,
 Trotst tyden-wisseling: noyt koningen en konden
 Meer binnen zyn gemint, meer buyten zyn gevreesst.

281. *Bibliotheke. Boekkamer.*

TSien komt in dese kerk te stade, niet het hooren:
 Men spreekt hier sonder mond, men hoort hier son-
 der ooren,

SUCH-

SUCHTEN
VAN 't VRYE NEDERLAND,

Op het Lyk

Van den soo grootmoedigen als voorfigtigen Zeeheld
MARTEN HERPERTSS. TROMP,

Ridder, L. Admiraal van Holland, &c.

282.

Decorum est pro patria mori.

ALS lef de Britfche peft quam langs mijn' kusten fweven,
Op datfe my 't gebruyk afstopte van den vloed,
Vloed dien ik als de lugt gantfch vry behouden moet,
Heeft myn manhafte Tromp door fugt tot my gedreven
Flux op die Water-plaeg soo wacker vier gegeven,
En haer met laeg op laeg soo ridderlijk begroet,
Dat hy my wederom den adem krijgen doet,
Maer (och, wat dier gewin!) ten prijfe van fijn leven.
O droef, ô bitter lot! ô vloekenswaerdig loot!
Daer leyt, ach! ach! daer leyt de Leydsman, die mijn' vloot
Niet min ftoutmoedig wift als wijffelijk te ftieren:
Doch fchoon het lichaem moet verwelken en vergaen,
De naem van Marten Tromp fal eeuwelijk beftaen,
Tot fchande van den Brit, tot eer der Batavieren.

128 T W E E D E B O E C K
H O L L A N D S G R O E T E

Aen den edlen Heere

J A C O B van W A S S E N A E R,
H E E R E van O B D A M, &c.

Op d'aenvaerdinge van zyn Admiraelſchap
over 't ſelve.

123. *Paulum ſepulta diſtat inertia
Celata virtus.*

WAt baet een' Edelman een hert van hoogen aerd,
Wanneer hem ſtof ontbreekt om glory te bejagen;
Gy edle W A S S E N A E R. en hebt des niet te klagen,
Die 't loffelijcke roer hebt van mijn' vloot aenvaerd,
Stof hebt gy om uw deugd te maken wijd vermaerd;
En kond nu klaer doen ſien aen all' die 't noyt en ſagen,
Dat ook een edelman de zeelucht kan verdragen,
En ſich ſoo braef te ſcheep kan quyten als te paerd.
Den Hemel (wensche ik) wil uw' zee-aenſlagen ſpoeyen,
En onder uwe vlag mijn' ſcheepvaert doen herbloeyen,
En geven u een hert dat voor geen' ſchuymersbeeft,
Maer ruſtig treden derf den dieven onder d'oogen;
Op dat ik ſien eerlang en zy gevoelen mogen,
Dat mijn doorluchte TROMP weer in OBDAM her-
leeft.

284. *Acht.*

Acht ſtaend'er op de ry, die Jeſus ſalig acht;
Ook bergde Noachs Ark een tal alleen van acht.

Tegent

285.

Tegens het Toover-verbond.

IN dien men se altemael wou brariden doen en blaken,
Die met den quaden geest Verbond of vrientschap maken;
Men schoor aen hout te kort, men blaekte sig haest moe:
Wy maken altemael met desen gast verbonden,
Soo dikmael als wy ons gaen wentelen in sonden;
Die sondigt, sweert God af, en valt den duyvel toe.

286.

Op sekeren wreke.

VAn all' uw' hoopen gelds, van all' uw' goude kuyten,
En trekt gy niet meer nuts als Midas van de zyn',
Gy fiet met hollen buyk uw' granen aen en wijn,
Gelijk een Tantalus zyn' wateren en fruyten.
Geniet van volheyd, vriend, en strekt maer tot verdriet,
Wanneer men noyt en komt tot volheyd van geniet.

287.

Bedenk wat gy segt.

HEt hert gebruykt de tong tot taelman der gedachten;
De tong begin dan niet voor 't hert en heb gedaen.
Een tolk moet in gesprek de tweede beurt verwachten;
Wie wel vertalen wil, die moet eerst wel verstaen.

288.

Een Graf.

NA dat gy 's levens reys sult hebben afgelegd,
Men zal u een vertrek in mijnen boesem delven;
Daer gy uw' gasten sult onthalen met u selven:
Soo kostelijcken kost hebt gy noyt opgerecht.

289.

Graf-schrift van R. Agricola.

Na 't Latijn van Hermol. Barb.

Hier houd de nijd der dood Agricola befloten
Der Friesen hoop en eer; door wiens geleerden geest
Gan sch Duytland zoo veel lofs verdieut heeft en genoten,
Als oyt by Latium en Grieken is geweest.

190. *Op 't Beeld van Alard van Amsterdam.*

Indien men prijs verdient met konstelijk bewijzen ;
 'K ben als Agricola of nevens hem te prijfen.

191. *Aen de Leerlingen van Æsculapius.*

OM dat Apollos soon de lijcken deed herleven
 Heeft hem de Dondergod uyt 's levens licht gedreven ,
 En met vergramde vuyst geblixemt in het graf :
 Maer u zyn' Leerlingen en valt hy niet soo straf ;
 Schoon gy de levenden tot lijcken komt te maken ,
 Daerom en ſingert hy noyt blixem op uw' daken ,
 Gy word daeromme noyt geblakert noch gefengt ,
 Maer noch wel rijckelijk met gulden dau beſprengt.

192. *Van Almo.*

ALs Almo gifteren ſich ſelven op wou knoopen ,
 Hy ſchroomde ſeven grootte ſpillen aen zyn' keel ;
 Dat was de prijs des ſtrops:neen (ſprak hy) 't is te veel ;
 Neen ſeker 't luſt my niet de dood ſoo dier te koopen.
 'T en mocht den vrek (loo 't ſchijnt) van 't hert niet
 dat zyn' dood
 Syn' erfgenaem lou ſtaen op ſes of ſeven groot.

193. *Op Galathea.*

THart wiſſelt eens om 't jaer zyn' hoornen, als het plag,
 Maer, Galathee, uw man de zyne dag aen dag.

194 *Scaliger op Doletus ſich roemende Ciceroos
 geest te hebben.*

ANtoni, Catilijn, en Clodi, hoort na reden :
 Ey leeft met Cicero niet hard noch onbeleeft ;
 En bant noch moord hem niet:laet laet den man met vreden.
 Hy is genoegſaem dood, die in Doletus leeft.

Op

295.

Op de Rijnwercken

Van den edelen HEERE

CONSTANTYN HUYGENS,

Ridder, HEERE VAN ZUYLICHEM, &c.

Die Huygens gulde pen gespilt op rijm en vaers,
 Pen daer oyt alle pen de kroon voor heeft gestreken,
 Meer glans te geven droomt met hoog van haer te spreken,
 Is (dunkt my) 't lot wel waerd des Griekschē Redenaers,
 Die Hercules pryfende met veel verwaend gebaers,
 Wierd van den stoel geboent, en van gehoor verstekē;
 En mag met dubbel recht by sulcken sijn verleken,
 Die 't Sonlicht maelt met kool, of toelicht met een' kaers.
 Een werk soo noodeloos wil ik dan laten leggen,
 En niet een woord tot prijs van Huygens rijmen seggen.
 Gebreckelijke waer dient door wat toys verbloemt:
 Men mag eens anders dicht blanketten en verlichten
 Met woord-rijk lofgesprek: maer die van Huygens dichten
 Verwonderende swijgt, heett hoogst van hun geroemt.

296.

O tijden! o seden!

'T Recht oordeel is alom verbastert en vervallen:
 De goed'ren des gemoeds en achtmen niet een' boon:
 Schijn-eere is slechts in eer; 't geld geld alleen by allen;
 En d'ongewilde deugd koopt thans haer loon om
 loon.

*Omnes videmur nobis saperda, festivi, belli;
 Cum simus copreae. Varro.*

297.

Op de kladders onser eeuwē.

VAN sotte schrijfsucht schijnt der sorten geest gesslagen;
 Elk schept in 't geen hy broeyt een sonderling behagen:
 Dan dus versorgen wy d'apteeck van vuyl papier,
 'T privaet van goed gerief, den tobakist van vier.

Q4

Van

298.

Van Lubijn en Rufijn.

LUbijn, die flechs van verr van gelddiefte is berucht,
 Word dadelijk beticht en voor 't gericht betrocken.
 Rufijn die 't overfpeel voor fpeel acht en voor klucht,
 Op maegd-onteeren pocht, en roem draegt op zyn' pocken,
 Paffeert voor eerlijk man, ja voor een' dapper held.
 'T geld gaet nu boven d'eer, d'eer staet nu onder 't
 geld.

299.

Niet nieuws onder de Sonne.

Ecclef. Cap. 1.

Aen Gyraldus.

DE wereld was voor thien, voor duyfend jaer als heden
 En ons' voorouderen foo loos en boos als wy.
 Dus fchoongy al den dag, ô tyden! roept, ô zeden!
 De feden zyn niet nieu, maer gy, Gyralde, gy.

300.

Aen fekeren te karigen Huysvader.

Natureken ('t is waer) met luttel fief behelpen;
 En water en wat broods kan dorft en honger ftelpen;
 Maer een gefegent man verluffigt niettemin
 Ook met wat ongemeens bywijlen zyn gefin;
 En fal van verre God fief na te volgen pijnen,
 Die op des werelds difch ons wildbraed, fruyten, wijnen
 En fuykeren foo wel als water fchaft en brood,
 En opdifcht voor den luft zoo mild als voor den nood.

301.

Op Decianus Copernicif.

WAerom is 't dat gy doch met foo gefwind' een' vaer-
 de,
 Den aerd-bol door den riem der teeckens draeyendoet?
 Of meent gy dat die Bol foo draeyfiek is van aerde
 Als dien gy, Deciaen, draegt onder uwen hoed?

Droncken

302. *Droncken hoofd stroye beenen.*

DE volcken, die een' vorst voor hoofd erkennen moeten
 Waer in verstand ontbreekt, en sijnd'er niet wel an:
 Sy struyk'len onder hem, gelijckerwijs de voeten
 Gaen struyk'len onder 't hoofd van eenen dronken man.

303. *Op Baldinus.*

Baldinus gaf onlangs een deel beklad papier
 In 't licht, het licht niet waerd, en nochtans waerdig 't
 vier.

304. *Op die van Lycien.*

DE moeder (meentmen) schiet den aerd van haer gemoed
 Veel dieper in de vrucht als wel de vader doet.
 Of hierom de Lyciers hunn' stammelijcke namen
 Van hunne moederen, niet van hunn' vaders namen?
 Of kenden de Lyciers (als menigmael geschied)
 Hunn' vaderen soo wel als hunne moeders niet?

305. *Op sekeren achterklapper.*

Voor esel scheld ik u: maer let wel op mijn' reden:
 Want ik versta'd'er slechts dien Balams esel by;
 En niet het eselken dat Jesus heeft beschreden:
 Want dit was tom en stil, die snater-siek, als gy.

306. *Een Krucke*

IK was weleer een arm, nu strek ik voor een' voet:
 Maer moet gedragen zyn van dien ik dragen moect.

307. *Op sekeren meyneedigen door zijn hand-
 teeken overtuigt.*

DE waerheyd met uw' hand soo krachtig onderschreven
 Sult gy met uwen mond niet stooten in het sand.
 Twee handen heeft u God, maer eenen mond gegeven;
 Hoe komt gy dan van mond meer dobbel als van
 hand?

308.

Aen Dantes Aligerius.

UW' ballingschap heeft u meer glory bygeset,
 Dan of gy 't vaderland genoten had met vreden:
 Want uw verstand en stijl zyn als door ram gewet:
 Sulcx datmen heden niet slechts ses of seven steden
 Om uw' geboorteplaets fiet tegens een gekant,
 Maer heel Italiën noemt sich uw vaderland.

309.

Solangevolgt by Stobaeus.

Tgelt woont veel by de quaën, 't huyst selden by den
 goeden:
 'T voegt echter niet om 't geld de deugd den rug te biën.
 De vaste deugd en weet van ebben noch van vloeden;
 Het geld vloeyt gins en weer, nu desen toe, nu dien.

310.

Op Lucullus.

Lucullus, die weleer soo dapper heeft geswolgen,
 En sich in Venus krijg soo wacker queet weleer,
 Is nu een matig man; wil Bacchus niet meer volgen,
 Staekt Venus-worsteling, waerom? hy kan niet meer.

311.

Paucissima cupiens Deo proximus.

Het goud verguld de deugd, 't verciert des wijsen leven,
 Hy, die soo rijk van goed als edel is van geest,
 Heeft middel om van ver Gods mildheyd na te streven:
 Maer hy, die minst begeert, gelijkt God allermeest.

312.

Tegen 't Goed.

TGoed (seytmen) maekt ons trots en dertel van gemoed:
 Maer dat ons quaeder maekt, keurt iemand dat voor
 goed?

313.

Voor 't Goed.

TGoed is (na mijn begriep) den goeden nut en goed:
 Het goed en maekt niet quaed, maer 't misbruyk van
 het goed.

Voor

314.

Voor 't selve.

DE rijcken (legt de text) gaen schaers ten Hemel binnen?
Maer van wat rijcken is 't dat hier gesproken werd:
Van sulcke niet, die 't geld besitten, maer besinnen,
Van die niet, die 't in 't huys inlaten, maer in 't herr.

315.

Op Suffenus.

GElijk de bleeke Maen de minste der planeten
Oms dunkt van allen meest, om datse leegst geseten
En naest van allen is aen ons gesicht geplaest:
Soo schijnt sich ook Suffeen de meeste der Poëten,
En is van allen minst: en soo gy wenscht te weten
Waerom: de goede knecht is ook sich selven naest.

316.

Op Linus.

TErwijl de tijd u vast al loopende verslijt,
Verslijt gy, Line, weer al dralende den tijd.

317.

Op den selven.

HOewel ik in den tijd soo diep als Linus deel;
Ik heb altijd gebrek, hy altijd tijd te veel.

Op sekere Afbeeldinge der vier Jaergetijden.

318.

LENTE.

IK Lente koom den beemd weer met miju' bloemen dec-
ken;
En kleede weer in 't groen bey veld en dorren stam:
Dies Stier en Tweeling-broërs den dag van vreugde recken,
Die onlangs met den nacht gelijk stond in den Ram.

SOMER.

319.

S O M E R.

DE Somer heeft den schoft verlaên met korenschooven :
 Hy maeyt , hy hoyt en oegst dat hem den aêm begeeft :
 En schoon hem Leeu en Maegd wat ruymet nacht beloven :
 Sy docn hem niettemin bet sweeten dan de kreeft.

320.

H E R B S T.

IK Herbst-tijd dek den disch met misplen, druyven, noten ;
 En sie , terwijl ik vast den Hoorn der volheyd draeg ,
 Den Schutter vlug te voet en 't Schorpioen vergrooten
 Den nacht, die met den dag eens wigts was in de Waeg.

321.

W I N T E R.

DE Winter sou somtijds soo lief sijn' tafel missen ,
 Als sijnen wermen haerd , of sijnen bonten rok.
 Hy wint weer aen den dag in Waterman en Vischen ,
 Die hem ten snelsten was onthuppelt met den Bok.

322.

Aen sekeren goeden Heere.

Dat gy zoo menig jaer volleven meugt en tellen
 Als Nestor heeft volleeft, wenscht u der vromen schaer
 Met monde toe en hert : soo wenschen iet mag gellen ;
 Ik wensch'er u slechts een , maer een Platonich jaer.

323.

Blixem.

IK word , al ben ik vier , uyt vochten buyk geboren :
 Ik laet my selven sien , mijn broeder laet sich hooren :
 En schoon ik d'oudste schijn , wy bersten t'samen uyt.
 Het licht doordringt de lucht gelwinder dan't geluyd.

324.

Dau of Regen.

IK klim om hoog in damp , en val in water neêr :
 Nu baert mijn' moeder my , dan ik mijn' moeder weêr.

Unius

325. *Unius corruptio generatio alterius.*

All watt'er tusschen Maen en Aerd-bol is besloten,
 Is wisselsiek van aerd', word stadig als vergoten.
 Vrucht word geduurig laed, laed weder t'elken vrucht;
 Lucht water; water land; land water; water lucht;
 Lucht vier, en vier weer lucht: dus is de stof der zaken
 Geduriglijk verlet met maken en ontmaken;
 Maer blijft geduriglijk. All watmen sterven siet,
 Verwisselt slechts van form: noyt gaet'er iet te niet.

326. KNECHT DER KNECHTEN.

Op Mancinus.

Het aerdrijk moet, Mancijn, als stof van minder waerde
 Ten dienste staen aen plant, plant wederom aen beest,
 Beest wederom aen mensch, dat 's minst altijd aen
 meest:

Als gy nu d'aerde 't goud (want goud en is maet aerde,
 'T staet ver beneden plaent) met siele dient en sin,
 Maekt gy den heere dan geen' slaef van zyn' slavin.

327. *Op den selven.*

DE woekeraer Mancijn, die in zyn' jonge jaren
 Soo vrek was in 't verdoen als vierig in 't vergaren,
 Word op zyn' ouden dag van milden geest geraekt,
 Verzorgt van onderhoud een deel beroyde lieden:
 En schoon men 't sus of loo wil duyden of bedieden;
 Vroom doet hy, dat hy voed het geen hy heeft ge-
 maekt.

328. *Waer geen strijd is, is geen sege.*

Die wacker wederstaet den aenval zynet tochten,
 En sijn' begeerlijkheyd dert schoppen met den voet
 Is beter man als hy die noyt en word bevochten:
 Want die noyt quaed kan zyn, is noyt ten vollen
 goed.

Des

392. *Des vryen Nederlands bedencken over 't springen van
zijn eygen buskruyt tot Delf; den 12.
October. 1656.*

HOe sal ik dit verstaen, of wat hier uyt besluyten?
Nu noch uyt Spaentche velt noch Britsche vloot van
buyten

Niet eene schoot meer word op mijnen tuyn gedaen,
Nu vliegt my binnens heks mijn eygen poeder aen,
En komt mijn Delf helaes! in eeneu puynhoop delven.
Heer, keer dit voorspook af; bewaer my voor my selven;
Duld niet dat by gebrek van vyand of party,
Mijn' eyge wapenen sich kanten tegens my.

330. *Over de verwe der Americanen en Africanen.*

DE Westter-Indiaen sweemt na d'october-bladen,
De huyl des Africaens schijnt als van roet deursweet:
Souwel de Middellriem dien koken, desen braden,
Dat is, hier heet en droog, daer vochtig zyn en heet?

331. *Redenkunst en Berwijskunst.*

DEse is een' vuyft gelijk, en die een' lêge palm;
Dees strijd; maer d'ander strijkt nochtans den segepalm.

332. *Contemplativa & activa philosophia.*

IS't dat Natuur-konst wil een grondelijk bemercken;
Soo Sede-wetenschap beneffens 't weten 't wercken
Vereyscht, en is hier hand en daer verstand van doen:
Soo hebben wy veel tijds om luttel vruchts versleten;
Soo staet my, schoon ik veel gedaen heb om te weten,
Noch veel te weten; och! en noch veel meer te doen.

333.

Op Lollia.

U kan uw hals-cieraed noch decken noch verwermen ;
 Een' boey is 't , Lollia , die u tot hunder strekt.
 Wat boey verdient gy niet , die drymael twintig armen
 Soud decken voor den prijs van 't geen u niet en dekt ?

334.

Lex Talionis , op Gaurus.

D Er dooden bladeren en leest gy , Gaure , noot :
 'T waer vreemd dan datmen d'uw' sou lesen naer uw'
 dood.

335.

Onbescheyden bescheyd , ongesonde gesondheyd.

E En glas tot aen den boord vol druyven-sap geschonckend
 Heet een' gesondheyd thans , en dat van stonden aen
 Tot op den grond geleëgt heet thans bescheyd gedaen :
 Maer hoe men (dunkt my) meer gesoudheys heeft ge-
 droncken ,
 En wackerder bescheyd gedaen heeft over disch ,
 Hoe datmen min gesond en min bescheyden is.

336.

Op Polla.

E Erst waert gy , Polla , paepsch , dat 's voor den paep alleen :
 Nu sijt gy Catholijk , dat heet in Duytsch gemeen.

337.

Op Damiaen.

S Taeg klaegt gy , Damiaen : och ! waer ik wel gestorven :
 Dese eeuwe (leyder !) is tot in den grond verdorven ,
 En deugt ter wereld niet : dan klaeg vry soo gy meugt ;
 Gy sijt ook een van die , waer doorse niet en deugt.

338.

't Hair.

I K dek mijn' eygenaer , en cier hem daer beneven ,
 Schoon ik hem noyt op geld , op mijt noch heller stond.
 Ik ley soo wel als plant een frisch en groeyend leven ,
 En ('t welk noch frisser schijnt) op levendigen grond.
Heere ,

339. *Heere, vermeerder ons geloove.*
Luc. cap. 17.

Geloofs vermindering waer eer en meer te wenschen,
Nu elk sich zyn geloof smeed in zyn' eygen geest.
Gelooven sijnd'er thans soo veel of meer als menschen:
Noyt is'er meer geloofs, noyt minder trouws geweest.

340. *De deugd in 't midden.*

Als Christus tusschen twee deugnieten hing aen't kruys.
Doen lag de deugd, of noyt, in 't gulde midden t'huys.

Et genus & formam regina pecunia donat. Hor. lib. 1. epist. 6.

341. *Aen d' edele en schoone doch goedeloofse Delia.*

DErft gy u goedeloofse een' rijcken man beloven?
Uw' hope, Delia, is t'ydel en verwaent:
Daer geld noch hoog geslacht noch heldere gedaent:
De minnaers minnen 't goed, dat stijgt'er all te boven.
'T Goed kent ook in de mingeen' top daer 't onder
moet;
. Gedacnte en Hoog geslacht slaen ver beneden 't Goed.

342. *'t Vagevier.*

DE hel dat groufaem hol is wel een heeten oven;
Maer och! het Vagevier noch al veel heeter gloed.
Het hitfig Vagevier zend eenen damp na boven,
Die Roomens ketel siên, haer keuken rooken doet.

*Kost en kleederen hebbende wy sullen ons laten
genoegen. Paul. aen Tim. 1. cap. 6.*

343. *Op Pinotus.*

GY sijt versien van kost, gy hebt waer van te kleeden,
Gy voelt u boven dat gesond en frisch van leden:
Noch is 't u niet genoeg, noch lastert gy uw lot:
Ondankbaer sijt gy dan, ja sot, Pinote, sot.

Legende

Legende.

344.

D Er Heyligen bedrieff te lesen schijnt wel iet :
Maer leeft'er na die 't leest, of 't lesen gelt'er niet.

345. *Op de Mooren, die d' engelen swert, de duyvelen
wit schilderen.*

H Et ingeboren swert kan noyt in wit verkeeren,
Daer 't ingeboren blank niet selden bruyn er werd,
Ook kan de quade geest sig (legt men) nooyt bekeeren :
Die gast is dan niet wit, neen seker, hy is swert:

346.

Aen Iemand.

T Blijkt dat gy by Apoll ter scholen hebt gelegen ;
Nadien gy liever hebt u selven in den grond
De kennen, als bekent te wesen allerwegen :
Want (*ken u selven, mensch*) vloeyt uyt Apollos mond.

347.

Op Polyphemus.

S Taeg stoft gy op uw' kragt en op uw' grove leden,
En schatt den man na 't lijf veel meer als na de reden :
Maer soo de man slegs man door lichaems kragten sy,
Een buffel, Polyfeem, is dan meer mans als gy.

348.

Natura omnibus equa.

W Acrom heeft vrou Natuur het dom gediert soo mild
Beschonken en begift met wapen, huys en kleeren?
Waerom heeft sy de flek van dak versorgt of schild,
De lammeren van wol, de vogelen van veeren ;
En mensch nogtans alleen naekt uytgeset op 't sand?
Om datse mensch 't gebruyk van reden gaf en hand.

R

Op

349. *Op Polydoor Virgilius.*

Virgilen sijnd'er twee; d'een Maro, d'ander gy:
Gy waart een beufelaar, een kluchten-vinder hy.

350. *Van Fabullus.*

DE bultenaar Fabullest over disch geseten
Wierd van twee woekeraars sel met de tong gebeten,
En op zyn' hoogen rug gegeesselt sonder end:
Maer als hem endelijk een van die spreeuwen seyde,
Waarom hy over mael sijn' mael niet af en leyde;
Om dat hier (sprak Fabull) twee dieven zyn ontrent.

351. *Physionomie.*

WAnneer wy iemands aard by 't oog doorgronden wil-
len,
Het aansicht dunkt my dan voor al bekijkens waerd:
Vermits de trek, die 't een van 't ander doet verschillen,
Begin trekt (na my dunkt) uyt elks verborgen aard.

352. *Genesis en 't Evangelium Mathæi.*

Dit boek maekt Jesu ons, dat Adams oorsprong kond:
Van Genesis begint by oud en nieu verbond.

353. *'t Oude Testament.*

Een testament hoe vast hoe krachtig onderschreven
Soo lang de maker leeft is nul en krachteloos.
Waarom dan dit de naam van Testament gegeven,
Gemerkt de maker leeft, ja leven sal altoos?

354. *'t Nieuwe Testament.*

Het Nieuwe Vre-verbond onsdoor Gods geeft beschre-
ven
Heeft ik en weet niet wie eerst met den naem begint
Van Jesus testament, nochtans by Jesus leven
En was hier van geen woord geen' letter in geschrift.

Qua

Quæ non fecimus ipsi, vix ea nostra voco.
Ovid. Metamor. lib. 13.

355.

Op Flaviaen.

W At snorkt gy van uw hoog en adelyk geslacht,
 Die noyt iet hoogs en hebt noch adelyks betracht?
 Hoe kan u d' eere doch uws ouden stams vereeren,
 Die all' uw' eere trekt van Van, van schild en kleeren?
 Hoe kanse d' uwe zyn, zeg, sotte Flaviaen,
 Die voor u is geweest, ja door u moet vergaan?

356.

Aen Tacitus.

D At gy de Swijger heet dunkt my niet vreemd te luyden;
 Ik vare dik met u als met de stomme luyden,
 En vatte, 't geen gy meent, niet altijd sonder pijn;
 Wiens schuld of fout is dat d' uw' (denk ik) of de mijn?

357.

Mirakelen.

D E Wonders duncken ons iet seldsaems, iet besonders:
 Maer wonderlijk is God de vader van de Wonders.

358.

Tegens 't Noodlot en Fortuynne.

T En sluit nier al te wel of liever nier met al,
 Het Noodlot van Chrisipp ons' willen op te dringen:
 Maer minder sluyt 'et noch, een wild en woest Geval
 Te setten aen het roer der menschelijke dingen.
 Wijs is hy, die alhier veylig midden houdt,
 En Epicures mijd, terwijl hy Zeno schouwt.

359.

Aen Marullus.

D ie om een leerzaam boek 't gehoor bywijlen laet,
 Laet deugd om deugd, Marull, en dunkt u dat soo quaed;
 Maer (segt gy) door 't gehoor word best het hert bewogen:
 En als ick lees, Marull, dan hoor ik met mijn' oogen.

360.

Haet en Nijd.

SOo Haet uyt waerheyd word en Nijd uyt eer geboren,
 Wat wonder dan dat Haet meer moedig is en fier?
 Want Haet gaet Nijd in bloed en adel verre voren;
 Haet spruyt uyt dengde self, Nijd uyt haer' kamenier.

361.

Quaede goede dienst.

DIe in een' sake dient die eerlijk is noch goed,
 Hoe beter dat hy dient, hoe boeter dat hy doet.

362.

Aen Mariaen.

STaet ons dan nimmermeer iet groots van u te wachten?
 Dus klaegt gy, Mariaen: maer ik, ik weeg mijn' krachten:
 Die klein van lichaem is, klein van vernuft en moed,
 Doet niet onwijsfelijk dat hy niet groots en doet.

363.

Duyf en Doffer.

EEn' Duyf quam allereerst aen Noach openbaren
 Het vallen van den vloed, en 't rijfen van het veld:
 En datt'er macht van land lag in de wester-baren,
 Heeft een Columbus ook ons allereerst gemeld.
 De Duyf quam met d'olijfhaer' blijde maer bevesten;
 Colombus heeft met goud de sijn' geloof verwekt:
 Dus wierd all' t drooge land ten oosten en ten westen
 Hier door een' Doffer eerst, daer door een' Duyf
 ontdekt.

364.

Stael en Goud.

DAt bey de Werelden d'een' d'ander' onlangs vonden,
 Heeft alle beyde alree zints menigmael gerout:
 Want d'Oude heeft met haer Stael de Nieuwe meest ge-
 schonden,
 De Nieuwe d'Oude weét verdorven met haer Goud.
Tegens

365. *Tegens de Hebsieke.*

GY wilt voor uwen voet niet al te grooten schoen :
En waerom dan meer goed als 't leven heeft van doen ?

366. *Op Bibo.*

GY segt : den Amethist doet Icheyden en verdwijnen
De dampen ons in 't hoofd gestegen uyt de wijnen ,
En hoed voor dronckenschap : soo 't is gelijk gy gift ;
Soo sijt gy , Bibo , noyt versien van Amerhifst.

367. *10. Geboden en 12. Geloofs-artijkelen.*

WAcrom 't Geloof de Wet in lengde gaet te boven
En tal van regelen , en kan ik niet bevroên :
Of schreef'er God twee min van doen als van geloven,
Om dat gelooven ons min lastig valt als doen ?

368. *Op Lycon.*

TOt deugd en tempel-dienst schijnt Lycon seer genegen,
Maer om te veyliger sijn' boevery te plegen :
Soo plag de moorder ook het alter-beeld t'omvaên,
Niet om zyn' schelmery , maer om de straf't ont-
gaen.

369. *Tegens Pelagius.*

DE Wet (want dit's haer' wit) stelt ons wel klaer voor
oogen
Hoe veel wy schuldig zyn, hoe weynig wy vermogen,
Op dat wy gaen uyt ons tot Christus ons rantloen :
Indien gy God , Pelaege , uyt all' uw' siel en sinnen
En uwen naesten kond gelyk u selven minnen ,
Soo zeg vry : Christe , ga , 'k en heb u niet van doen.

370.

*Laet de kinderkens tot my komen.
Maeth. cap. 19.*

DE vlees-luft lokt de jeugd tot schandelijke dingen,
De geld-sucht boose pry besit des ouden sin;
Het welk my duchten doet dat weynig' jongelingen,
Dat weynig grijserden ten Hemel komen in.

371.

Voorlooper.

DOet boete (roept sint Jan) staet af van quade perten;
Het rijk der Hemelen, 't Genaden-rijk genaekt;
Op dat dit toegang mag verkrijgen tot uw' herten,
De weg, die derwaerts leyd, dient slecht en recht ge-
maekt.
Hy toont dat God in hun, die hy tot deelgenooten
Wil maken van sijn rijk, der seden woestligheyd
Met deugds Voorlooperen eerst arbejd af te stooten,
Eer hy de schaeft sijns Woords aen hun te werke leyt.
De Sonder Christe leer gaet over landen, steden
En volcken selden op, of eerst gemeenlijk gaet
De Morgenster voor-uyt der borgerlijke seden:
De dag van Godsvrucht volgt der Deugden Dageraad.

372.

Op Iemand.

DE schriften, die gy schrijft, sijn eeuwig, ik beken't:
Want van uw' kladdery en is begin noch end.

373.

Wascht en vermenigvuldigt. Gen. 1.

DE mensch voor eerst maer een wierd twee, wann er de
vrou
Uyt zyner ribben een' gemackt wierd of geboren:
Daer na als God die twee vereende door de trou,
Flux wierden sy weer een, flux waren sy als voren.
Dus heeft God een tot twee, twee wederom gebrogt
Tot een, op dat uyt een de veelhejd spruyten mogt.
Verleyde

374. *Verleyde verleydster.*

'T wijf liet sich van de slang, de Man van 't wijf verleyden,
 In lijden heeft alleen des mans vergriep bestaen,
 Des Slangs vergriep in doen, des wijs vergriep in beyden;
 'T wijf vat en word gevat, verraed en word verraen.

375. *Op Marinellus.*

G Y meugt'et of uw geld of fulpen mantel dancken,
 Dat niemand u langs straet gedekt en treed voorby:
 Maer d'eere, Marinell, en acht ik geen twee blancken,
 Die my geschied om iet gelegen buyten my.

376. *Eere sy God in den Hoogsten en vrede op der aerde.*

Luc. cap. 2. v. 14.

D At mensch naer Eere steekt is for en tegen reden;
 d'Eer komt den Grootsten toe, derhalven God alleen:
 Woont Vrede by u in, soo houd u, mensch, te vreden;
 Voor Eer en Vrede t' saem valt uw vertrek te kleen.

377. *Plaesteraers en Pleyters.*

V Irgilius trok goud (seyt hy) uyt Enny drek:
 Galeen en Bartolus die weten ook dien trek.

378. *Hedendaegsche Godsdienstigbeyd.*

D E Liefde is nu in praet en niet in daed gelegen;
 'T Geloove hangt van 't vernuft, niet van Schrifuur,
 soo 't pleeg;
 De Godsdienst is van 't hert na ': herffenhuys gestegen;
 In 't herffen huyst hy nu, en 't hert helaes! staet leeg.

379. *Beelden-dienst.*

D ie Vorster valt te voet, bid Beelde-wercken an:
 De man is Godes beeld, de vrou dar van den man.

380.

Op Pompillus.

All wat Pompill besit van renten, ampten, staten,
 Dat komt hem van de zy van sijn doorluchtig wijf,
 Niet van sijn wijs beleyd of mannelijk bedrijf;
 En derf hy noch soo breed van zynen luyster praten?
 Het soude met de Son heel slecht en sober staen,
 Soo verre sy haer licht te leen hiel van de Maen.

381.

*Dat Jesus heeft begonnen beyde te daeren
 en te leeren. Act. 1. 1.*

TIs slecht voor Leeraers slechts met woorden te braveren:
 Die trou de treden tracht zyns meesters na te spoên,
 Leer 't geen men hoort te doen, doe 't geen men hoort te
 leeren;
 Endruk zyn' hoop in leer, zyn' leer uyt in zyn doen.

382.

*De vreesse des Heeren is 't begin der
 Wijsheyd. Syr. cap. 1.*

TIs noodig dat in ons een edel boomken spruyt
 Onlieffelijk van tronk, doch lieffelijk van vruchten.
 Dat vreesse Godsdienst baert en is geen vreemd
 besluyt;
 Want 't is het eerste werk van Godsdienst, God te vruchten.
 De Godsdienst is een' plant suur onder, boven soet,
 Een' plante, die uyt vrees de liefde spruyten doet.

383.

Van Linus, aen Festus.

In letter-wetenschap is Linus onbedreven,
 Maer aengenaem van tong en heulch en hooffch van leven
 Gy, Feste, sijt geleert, maer bot en boersch van kout:
 Sout is hy sonder spijs, gy spijse sonder sout.

384.

Op Eene.

GY sweemt na d'eerste stof soo teer als iemand kan ;
 Sy rocht naer alle form , gy tocht naer alle' man.

385.

Gnatho en Momus.

IN ongefouten lof en fchep ik geen bevallen ;
 Uyt laster sonder floc hoe fchamper uytgebraect
 En trek ik geen verdriet : 'k en kreun 's my niet met allen ,
 Dat my een Gnatho looft , dat my een Momus laect.

386.

Aen den rijken Ponciaen.

WAt geld , wat rykdom geld , verftaen wy , Ponciaen ;
 Soo 't gelden van een ding door 't derven word verftaen.

387.

Godloos fot.

DE Sot legt tot zijn hert ; daer is geen' God te vreesen ;
 Doch 't hert gelooft'et niet , 't weerspreekt dat sot
 gebas :
 Erkent des sotten hert een' God , een eerste wesen ,
 Wie is dan Goddeloos ? die wenschte dat hy 't was.

388.

Op Lubinus.

LUbijn word van sich self gemint en aengebeên ;
 Alleen (leg ik) van sich en ook van anders geen'.

389.

Salomons wensch.

WAt mogt de wijste Vorst om drooge wijsheyd wen-
 fchen ?
 Had hy verstand gehad , hy had gewenscht om fchat.
 Schat heeft hy niet gewenscht ; dat past geen' wijse men-
 fchen ;
 Verstand heeft hy gewenscht , waerom ? om dat hy 'c
 had.

R 5

Op

350.

*Op 't Spreekwoord:**Elck vogelken is geerne daer 't gebroeyt is.*

MEn segt dat all de lust in ver gelege landen,
 Wijd van geboorte-plaets ons niet soo soet is,
 Als slechte en rechte spijs op ongepronkte disch
 By eygen huys en hof bereyd van vrienden-handen;
 Schijnt dit als door natuur geprent in ons' verstanden,
 En houdmen 't door verfoek voor seker en gewis;
 Soo geef, mijn siele, gy hier van getuygenis,
 Gy die hier twerft en sweeft langs onbekende stranden;
 Gy hier een vreemdeling, een vreemde niet alleen,
 Maer staeg van ongemak belegert en bestreên
 Wat lust'et u dus lang in ballingschap te steken;
 Op op, vlieg Hemelwaert, vlucht naer uw' vader-stad,
 Daer u een heyl verbeyd van 't herte noyt gevat,
 Van 't oore noyt gehoort, van 't ooge noyt bekeken.

391.

Affstervinge.

OP dat gy naer uw dood een beter leven erft,
 Weelt by uw leven dood, en sterfeer dat gy sterft.

392.

*Geluk.**Aen sekeren vriend op zijne reyse na nieu Nederland.*

NAdien ons 't Noodlot nu van een gebied te scheyden,
 U westwaert aen beroept, en afroept van mijn zy:
 Soo wensch ik dat uw' reys u tot veel heyls gedy,
 En dat u 's Hemels gunst wil by sijn en geleyden.
 Behouden moet uw' kiel all 't geen haer is vertrouwt
 Van 't eene Nederland in 't ander overdragen,
 Engy, beminde Vriend, veel wenschelijker dagen
 Ontmoeten in het nieu als gy verwacht in 't oud.

Oster-

393. *Ooster-sterre.*

Die Sterre-licht bekend by geen't der Sterre-wijfen
Heeft d'Ooster-wijfen recht tot Christus kunnen wij-
fen;
Sy vonden 't Eeuwig licht in defes lights geley:
O, dat my ook 't geloof myn' Leyd-ster derwaerts ley.

394. *Op Lupus.*

LOos sijt gy (ik bekend 't) en dapper afgerecht
Om tot uws naesten schâ uw' kisten vol te stouwen:
Maer of de wijs sulcx sy der wijfen, so gy segt,
En of bedrog en list voor wijlheyd dient gehouden,
En weet ik, Lupe, niet; dit weet ik dat by God
De sonden sotheyd is, en alle sondaer tot

395. *Op Gaurus.*

HOe geldrijk Gaurus is, noch wroet hy spade en vroeg.
Veel hebben al te veel, en niemaud heeft genoeg.

396. *Aen sichselven.*

OM, Decker, uwen schat van vaersen recht te peylen,
Geeft op den hoop geen' acht; beproeffe by de wig.
Den teller hebben dik zijn' vingeren doen feylen:
Al aerd de ggest nae 't vier, hy weegt nochtans niet ligt.

Efels lof.

397. *Weest het paerd en den muyl niet gelijk, in welke
geen verstand en is. Psalm 32.*

WAerom den Efel niet by muyl en paerd gestelt?
Om dat hy Davids Soon moest voeren over veld.
'S menschen

398.

'S menschen vier oorsaken.

WAt is uw' Forme doch ? een wil vol quade wercken :
 En wat uw Stoffe ? stof ; wat stoft gy dan soo seer
 Op Stof en Forme , mensch ? tracht , tracht voortaan t'aen-
 mercken
 Uw' Werkend oorsaeck God , uw Ende Godes eer.

399.

Oordeelt niet. Matth. cap. 7. vers. 1.

WAcht u lichtvaerdelijk uw' naesten te verdoemen :
 Beveelt hem Gods gericht , wanneer hy sich misgaet ,
 God siet der sonden saed , gy slechts de bloote bloemen :
 God keurt de daed na 't hert , gy 't herte na de daed.

400.

Zuyder en Noorder-volken.

DE volcken , jaer de Kreeft recht over henen brand ,
 Syn verre niet soo kloek van leden als verstand ;
 En die van 's Hemels Kar steyl worden overreden ,
 Syn verre van verstand soo kloek niet als van leden.
 Goed is 't : want in den mensch een dier van trotsen
 aerd
 En dient geen' groote kracht met groot verstand ge-
 paert.

401.

Houwelijk tusschen Hemel en Aerde.

DEN Hemel wonder wijd van 't Aerdrijk afgescheyden
 Sou zyne verliefde bruyd noyt voelen doen de vrucht
 Van zyn' omheltingen , 't en waer dat God de lucht ,
 Die tot aen beyden reykt , gevoegt had tusschen beyden :
 De lucht is 't , die dat paer in soete vriendschap houd ,
 Die Hemel trout aen Aerde , en Aerde aen Hemel trout.

402.

Houwelijk tusschen Goden Mensche.

DE Mensche bleef van God voor eeuwig afgescheyden ,
 Had Jesus niet geweert der sonden tusschen-schoot.
 Hy , die van beyden heeft , maekt vrede tusschen beyden :
 Hy waere God en Mensch vereent den Mensch met God.

R E G E N-

REGENBOOG.

403.

WAnneer de wester-son recht tegen d'ooster-wolcken
Haer' breede stralen schiet, stelt sy in 't oost den volken
Dien paers-groen rooden Boog die Iris voor 't gezicht,
Geteelt uyt vier en vocht, uyt duysternis en licht.

404.

Anders.

DE Boge, dien de Son de vorst van 's Hemels lampen
Bywijlen met haer vier op 't wazer maelt der dampen,
Versekert ons dat God aen 's aerdrijks gansch en bal
Syn wrake-vier noyt meer met water koelen sal.

405.

Anders.

DE Regenboge, mensch, of bode van den regen
Beeld met zyn groed en rood u water at en gloed;
Leert met sijn rood en groen de sondaers overwegen
Dat God soo wel met vlam kan straffen als met vloed.

406.

αὐτός ἐφασκε.

OP Wie en sie ik niet, op Wat is 't dat ik sie,
Als mensch spreekt: maer spreekt God; 'k en vraeg niet
wat? maer wie?

407.

God sprak. Gen. cap. 1.

WY weten met den mond veel wonders af te leggen,
Maer schieten ver te kort als 't aen de handen gaet:
God daerentegen God heeft doen soo ree als leggen;
All wat hy spreekt is werk, all wat hy denkt is daed.

408.

's Werelds geboorte-stond.

DE Wereld versich gebaert vond (soo veel oude seyden)
Sich of in lente of herbst: maer waerom niet in beyden?
Want als haer noorder bloeyt dan draegt haer zuyder-
end;
En der Chinesen herbst is der Chilezen lent.

Alle

409.

Alle swaer sakt na beneden.

WAerom doch of de mensch dat hoog dat edel dier
 In 't leeger element het Aerdrijk sit verschoven?
 'T swaerly vig aerdrijk is het swaerste van de vier;
 In swaerte gaet de sond ook alle swaer te boven.
 Is 't vreemd dan dat de mensch geplaeft is in dien grond,
 Een sondaer, ja die nau iet anders is als sond?

410.

't Lichaem aen de Siele.

SChaemt u, mijn heer, mijn 'Siel; hoe? zyt gy dan geschapen?
 Om u aen slijm en slijk (ô snoodheyd!) te vergapen?
 Hoe? sal ik met het hoofd recht na den Hemel gaen,
 Gy eeuwelijk als slaef na d'aerde gaen gebogen,
 En uw' gedachten noyt soo hoog gaen als mijn' oogen,
 Soo houd ik my te goed om u ten dien ste staen?

411.

De Siele aen 't Lichaem.

DAt ik niet hoogs en denk, niet hemelsch ben gesint,
 Daer af hebt gy de schuld, die met uw' valsche perten
 My slijm en slijk voor goud, voor glory rook en wind,
 Voor lusten aenprijft, pry, een deel gesmukte smerten;
 Dus poch op uwe deugd en vroomheyd niet soo seer;
 Waert gy my trouwer knecht, ik waer u wijser heer.

412.

's Hemels loop.

WAerom en word ons hert noyt moede van bewegen?
 Om dat sulks sijn' natuur, sijn leven is en lust.
 'T is met den Hemel ook al even-eens gelegen;
 Sijn Omloop is sijn heyl, sijn' arbeyd is sijn' rust.

413.

De dag aen den nacht.

EEn oog en voer ik maer; maer, Nacht, 't en let my niet:
 Want meer sie ik met een als gy met duyfend siet.

414.

Op Hirpinus.

Schoon met uw' kindsche jeugd uw koten is verdwenen,
 Gy hebt, Hirpijn, nochtans ook uwe koten: nu:
 De Sterren duncken u soo schoon niet als de steenen,
 En 's Hemels foldering soo prachtig niet als d'uw'.

415.

Geestelijcke Schutter.

Wat mikt, wat legr gy aen, wat rekt gy staeg uw' pesen,
 Om eenen aerdschen prijs? schiet eens na beter lot:
 Laet uwen Boog 't Geloof; 't Gebed uw' Flitse wesen,
 Het Hemelrijk uw' Doel, uw Doelwit, mensche,
 God.

416.

Aen de Martelaren of Bloed-getuygen Christi.

Hoe net, krijgshelden Gods, hoe mannelijk, hoe vast,
 Hebt gy (spyt Amber-lucht en stank van kerker-holen,
 Spijt minnestreelingen en pijnlijke kolen,
 Spijt konings-kerenen en moordenaren-bast,
 Spijt sachte perffingen en harden overlast)
 Uw' reden op het woord, uw' seden op de scholen,
 Uw' treden op het eng en bloedig spoor der solen,
 Uw' leden op het kruys uws meesters afgepast!
 Stantvastige yveraers, uw' kluysteren, uw' banden
 Ontkluysteren myn' tong; uw' vlammen doen my branden.
 Schoon gy all 't aerdrijk door de Christelijcke leer
 Met geen' geringe vrucht gepreekt hebt en beleden,
 Met grooter vrucht nochtans hebt gy voor haer geleden:
 Uw leven stichte veel, maer noch uw sterven meer.

417.

Ken u selven.

Die grondelijk sijn' siel wil kennen en sijn' leden,
 Dry kunsten agt ik hem tot sulck 'een' kennis goed,
 De kunste der * Natuur, der † Godheyd en der § Seden:
 Want d'eerste ontleend ons 't lijf, de leste twee 't gemoed.

Nullum

* Physica.

† Theologia.

§ Ethica.

Nullum aliud bonum quam honestum, nec aliud malum quam turpe. Senec. epist. 76.

418.

Aen iemand.

DE sonde alleen is schand: schavotten, stropen, roeden,
En krenken nimmermeer den goeden naem des goeden:
Schoon deugde menigmael seer veel te lijden heeft;
Noyt lyd hy schandelijk, die vroom en eerlijk leeft.
Soo boeven ergens ook op troon of kussen raken,
Noch kussen, vriend, nog troon en kan hun eerlyk maken:
Hoe heerlijk stoel of troon of kussen wesen kan,
De man vereert de plaets, de plaets niet den man.

419.

Gebed van Cleantes.

O, ley my, vader, vry na myn beschreeven oord:
'K ben mynen loop bereyd naer uwen roep te strecken.
'T niet willen geld hier niet, ik weet ik moet dog voort,
En weyger ik te gaen, het noodlot sal my trecken:
En 't sal my noodig zyn ook met een quaed gemoed
Te dragen, 't geen ick kan verdragen met een goed.

420.

Invloeyinge des Hemels.

DEs Scheppers wijsheyd heet des Hemels folderingen
Voorsigtelijk gestigt op wigt, getal en maet:
Hier vloeyt een deugd van af, die in de leeger'dingen
Cieraed alom aen nut, en nut trout aen cieraed.

421

Noord-pool.

Als ik den Beir soo kort sie rondom 't aspunt sweben,
Dan merk ik dat Natuur bepaelt is en omschreven:
Maer als ik sie hoe wijd het Leeushert rijst en daelt,
O (roep ik) groot gewelf breed uytgebreyde Ronde!
De Vuyst, die u omvat, en palen stellen konde,
Isonomvattelijk, onendig, onbepaelt.

Hemel-

422.

Hemel-reyfe.

So lang ons t' aerdſche goed heel groot loopt in de ſinnen,
 En wort'er Hemelwaert niet ſeer veel weegs geſpoeyt:
 Want als de wandelaers veel vorderen of winnen,
 'T oord, welk ſy laten, krimt; 't welk ſy genaken, groeyt.

423.

Aen Chriſtus.

TWas God onmogelijk de dood te kunnen ſmaken;
 En menſch en konde ſig de dood geen' meelter maken;
 Gy naemt'et bey op u, o Chriſte ſacht van aerd,
 En deed'et bey alleen, om dat gy 't beyde waert.

424.

Hope, Geloove en Liefde.

DE Liefde is 't die met ons ten Hemel ſtiijen ſal,
 Geloove en Hope ſal hier ſterven in ons ſterven:
 'T Geloove en geld daer niet, ik ſie't, ik ken't daer all:
 Het Hopen heeft daer uyt, ik ſal 't daer all verwerven.
 'T is dan de Liefde alleen die naer ons ſterven leeft,
 En in het weſen Gods altijd haer weſen heeft.

425.

'Themelrijk.

Het rijk der Hemelen het ruymſte rijk van all'
 Is maer voor weynige; waerom? de weg is ſmal.

426.

Chriſtus is Preker, Medicijn, en Pleyter.

HY, die op aerdrijk was Leeraer en Medicijn,
 Sal in het Hemelrijk ons'tong en Voorſpraek zijn.

417.

Aen Paulus.

GY hebt door sweet en bloed uw' renbaen eens volronnen:
 Nu rijst gy sekerlijk; all d'onrust leyt verwonnen.
 Ik vatte van uw' tong, die als een blixem gloeyt,
 Uw' spreken, die door 't oot als donderslagen breken:
 Ontstellen kond gy my en stillen door uw' spreken,
 'T word als van Nectar-dan all, wat gy laeyt, besproeyt.
 Trompette Gods, ô geest van hoogen geest gedreven,
 O onuyt-purbaer vat, ô vat van vlekken vry!
 'T geengy aen anderen soo hemelich hebt geschreven,
 O laet dat, vader, ook geschreyen zyn aen my.

418.

Op de dood van iemand.

MEN telde drymael dry tot sestienhonderd jaren,
 Als Nederduytsland u uw' jaren sluyten sag.
 'T jaer doen gy, letter-licht, sijt uyt 'et licht gevaren,
 Trad ik in 's levens licht; uw' nacht was onse dag.

419.

Op de dood van iemand.

STort nu een' beek van tranen, ô mijn' oogen,
 Dooft voor een' wijl in eenen droeven vliet
 Uw vrolijk licht, nu gy die oogen siet
 Soo jammerlijk met duysternis betogen,
 Die boven al met ongeveynst medoogen
 En waeren druk oyt sagen mijn verdriet,
 Die uyt mijn heyl, dat luttel was of niet,
 Oprechte vreugde en waer genoegen sogen.
 Ach! ach! sy, die mijn sweerende gesicht
 Behouden dê 't genot van dag en licht,
 Licht nu bestulpt van endeloose nachten:
 Doch of al schoon haer lichaem van de dood
 Verslonden leyt, in Jesus sachten schoot
 Leest haere siel, haer' deugd in mijn' gedachten.

Ter

430. *Ter gedachtenisse van mijns Vaders Broeder, overleden den 19. November 1652.*

K Heb veelmaels van dit jaer geleyt tot mijn gemoed,
 Als ik soo menig lijk ten grave sag geleyden:
 'T sal tijd sijn' mijn gemoed, dat wy ons ook bereyden:
 Maer 't ging my noyt soo diep gelijk het heden doet,
 Nu my de slag der dood als van uaby begroet,
 En onverhoeds van een twee vrienden dwingt te scheyden,
 Die niet min overeen en stemden met hun beyden
 In wesen en gelaet als in geflagt en bloed.
 O brosse sterflijckheyd! ik sie den mond gesloten,
 Waer uyt de woorden oyt veel soeter zyn gevloten,
 Als uyt mijn' dorre pen oyt vloeyde mijn gedigt;
 Mijn' siele, 'k sie noch meer, ik sie de frisse trecken
 (O laet u dit voortaan voor eenen spiegel strecken)
 Van myn gelaet verstenft in myns Ooms aengesigt.

431. *Tegen iemand ongeloovig.*

T Herleven deses vleeschs en kond gy niet gelooven,
 Om dat het uw vernuft uw reden gaet te boven.
 Hoe? wilt gy dan een' magt, die pael en kent nog maet,
 In uw versuft vernuft bepalen en benijpen,
 Die nau de aerd en kond van mier of pier begrijpen,
 Ja in u selven voelt veel meer als gy verstaet?

432. *Op 't Graf van D. R. Junius.*

D ie Holland niet alleen met leer en heeft gestigt,
 Maer met den dag van 't woord ook certijds toegeligt
 Den volken, die in 't Oost her ligt eerst op sien dagen:
 Die dappre Junius, die 't lijf heeft derven wagen
 In sigtbaer oorlogs-vier ter liefde van ons land,
 Wierd van onsigtbaer vier geblixemt in dit sand.

433.

Een God. uyt Orpheus.

MAer een volmaekte God, geen geen behalven dien;
 Die 't all schiep, all besorgt, die boven all gerefen
 Den sterffelijcken sig oyt heylsaem heeft bewesen:
 Die geest alleen door geest verstaen word en gesien.

434.

Aen de gesegende onder de Vrouwen.

Osuyvre Moedermaegd, te recht hebt gy verkregen
 Den naem van Segentijk; 't was u een rijke segen
 Dat binnen u GodsSoon 't vleesch aentoo, mensche werd:
 Maer meer was 't door 't geloof den selven te behagen.
 Gy hebt hem onder 't hert gelukkelyk gedragen,
 Maer nog gelukkiger gedragen in uw hert.

435.

Gy en sult niet begeeren.

DE menschelijke wet mag hand en tong gedwingen,
 Maer over onsen wil en neemt te geen gebied:
 Want 's menschen stomp gesigt en kan soo diep niet drin-
 gen:
 Gods wet gaet dieper in, om dat hy dieper siet.
 Der handen suyperheyd kan niet voor hem passeren,
 Ten sy men ook het hert van boosheyd suyper heeft:
 Niet schandigs te begaen, iet schandigs te begeeren,
 Dat is slechts borgerlijk, niet Christelijk geleest.

Siek

436.

Siel-fwijn.

T grof Aerd-rond fcheyd de Maen van 't Son-licht klaer
 en bly:
 Maer ah! myn aerdschen aerd fcheyd mynen God van my.

437.

Waere vrede en heylige oorloge.

DE siel, die haren God haer' Scheppers heeft te vrind,
 Heeft vrindschap, peys en vrê met water, vier en wind,
 Mer all wat leeft en sweeft in 's Werelds wijde rondde.
 Op dat gy desen vrê bevordert en bewaert,
 Sluyt nimmer vrê, myn siel, met uw'verkeerden aerd:
 Die vrede wil met God, voer oorlog met de sonde.

438.

Rechtvaerdig en heyligmakinge.

OP dat ik mag alhier naer uw' geboden leven,
 Hier na voor uw gerigt verschynen onbevreesd;
 Voeg, Heere, mildelijk het geven by 't vergeven;
 Vergeef my d'oude schuld, en geef een' nieuwen geest.

439.

Schildwacht.

WY staen op 's levens wagt tot dat de Veldheer segt:
 Gy hebt uw uur volstaen, te rust, onnutte knegt,
 Een verscher neem de plaets die ik u toevertroude.
 O drymael salig dan die wal en wagt quyteert
 Op hoop van goeden loon, en doorgaens heeft geleert
 Wel leven in zyn' jeugd, wel sterven in zyn' oudde.

440.

Onbegrijpelijke vreugde.

DE Vreugd der saligen, het heyl der Hemel-liên,
En heeft noyt oor gehoort, noyt menschen-oog ge-
sien:

Nutreet'er geen verstand geen' kennis t'onfent binnen,
Als door de vensteren der uytelijke sinen:

Dies wort'er wel te recht van Paulus bygedaen,
Dat menschen-hert die Vreugd ook noyt en heeft
verstaen.

441.

Viventes morimur.

Schoon onse leste dag aen 't graf ons geeft ten besten;
Wy sterven juyst daerom alleen niet op den lesten:
Ach! met ons leven neemt ons sterven zyn begin.
Ons' dagen altermael gaen met ons henen varen;
Die van den ouderdom, der jeugd, der middel-jaren,
All rollense na 't graf, de leste valt'er in.

Calidum & humidum vitale.

442.

Of, Lampe des levens.

OF schoon (soo David singt) de lampe van ons leven
Van leven-sap versorgt, van oly is versien
Voor tienmael seven jaer, of wel voor achtmael tiens;
Want soo lang kan ons vocht ons' vlamme voedsel geven:
Wie is de geen' nochtans die veylig en gerust
Sich uytblackt tot den grond? ach! 't meeste deel der Lam-
pen
Word lang voor dat bestek door honderd duysend rampen
Van binnen uytgedroogt, van buyten uytgebluft.

443.

Aen mijnen Geboorte-dag.

Sal ik u met gejuych onthalen of met klagen,
 Gy hebt my eerst ('t is waer) in lucht gestelt en licht;
 Eerst met de blijde Son vervrolijkt mijn gesicht;
 Maer och! ook allereerst my suchtens stof gegeven,
 En metgenoot gemaekt der qualen van dit leven;
 Dit leven 't welk (helaes) in weenen word aenvaard,
 In sorg beseten word, in stenen henen vaert:
 Dit leven 't welk ik ruym ten halven heb versleten,
 Eer ik, waerom ik leve, eens recht heb leeren weten;
 Ja, 't welk my mogelijk ten vollen sal ontgaen,
 Eer ik sijn recht gebruyk ten halven heb verstaen.
 'K en hebbe dan van u geen' groote feest te maken:
 'K en heb u ook misschien niet t'eenemaal te laken.
 Dit leven valt wel suur, maer 't is een' lichte pijn,
 Als 't ende mag van dit 't begin van beter sijn.

444.

Aen mijnen Sterf-dag.

Dag, die my eens van Son versteken sult en dag,
 Dag, die my binnen 't graf, dag, die my eeuwig buyten
 De ruyme Wereld sult dien schoonen Tempel sluyten,
 Dien Tempel daer ik God in toe te singen plag
 Verwondering en prijs soo dik ik hem besag;
 Dag, die my in den loop sult van mijn' dagen stuyten,
 En 't na-wee proeven doen der dier verbode fruyten;
 Dag, seg ik, dien ik vliên, maer niet ontvlieden mag;
 Hoe spoed gy herwaerts aen; doch als op wolle voeten!
 Gy sult gy sult misschien my in dit jaer ontmoeten,
 Misschien in dese maend, in deseweek misschien;
 En kleef ik dwase noch soo vast aen mijn' gebreken,
 En leef ik noch soo los als of ik noch veel weken,
 Noch vele maenden sou, noch vele jaren sien?

DE Wereld staet in vier, de beyde polen rooken,
 Den Hemel sweet van angst, de woeste golven koken,
 De stroomen droogen uyt, het aardrijk al verschrikt.
 Berst bevende van een, de sterren moé geblikt
 Staen doof en sonder glans, de Regter in de wolken
 Roept alle de wereld t'saem, daegt allerhande volken,
 Slaet Wet en Weet-boek op, wijst streng den sondaer aen
 Daer wat hem stond te doen, hier wat hy heeft gedaen;
 Laet sig van geenea schyn verblinden nog verdooven,
 Siet scepter aen nog schup, siet hutten aen nog hoven,
 Maer keurende na 't hert elks uysterlyke daed
 Segt tot de Schapen, komt; segt tot de Boeken, gaet.

E Y N D E.

DERDE